Mărturisirea unui creștin

PĂRINTELE

MARCU

DE LA SIHĂSTRIA

Mărturisirea unui creştin

Părintele Marcu

de la Sihăstria

Ediţie alcătuită de
Monahul Filoteu Bălan

Petru Vodă

ISBN: 973-0-02705-6

Căci nu ne este nouă lupta împotriva trupului şi a sîngelui, ci împotriva începătoriilor, şi a domniilor, şi a stăpînitorilor întunericului veacului acestuia, împotriva duhurilor răutăţii întru cele cereşti.
(Efeseni 6, 12)

Mărturisirea unui creştin

(29 decembrie 1998)

„Unui creştin i s-a întîmplat, într-o zi de toamnă, cam prin 1922, fiind el în vîrstă ca de 12 ani, să rămînă toată ziua la culesul porumbului de pe cîmp. Ceilalţi s-au dus acasă – locul culesului fiind destul de departe – ca să facă toate cele ale gospodăriei. El însă, împreună cu fratele său cel mai mare (care venise de curînd din primul război mondial) au rămas peste noapte pe cîmp, vrînd să taie coceni şi să strîngă porumbul în continuare. Şi aşezîndu-se ei să mănînce pe nişte snopi de coceni, şi-au făcut un fel de masă tot de snopi, pe care şi-au întins mîncarea. Acest creştin stătea cu faţa către miazăzi, iar fratele lui cu faţa către el. Şi pentru că nu se înserase prea mult – era o stare de semiîntuneric –, cel mai mic, privind la cer, înspre un sat ce se afla la 3-4 km de acel loc, a văzut cum deasupra satului, ca la o palmă, a apărut un nor subţire, fumuriu-roşiatic către negru. Iar pe acel nor au apărut trei arătări: una ca de balaur, una ca de leu şi una ca de bou, care se schimbau cînd în leu, cînd în balaur, cînd în bou, şi alergau pe norul acela, de-a lungul lui, cînd la dreapta, cînd la stînga. Privind acestea, tinerelul s-a

speriat şi l-a întrebat pe fratele său mai mare: «Ce-i acolo, măi nene?»

Fratele cel mare s-a întors şi văzînd şi el la fel, a început să zîmbească şi i-a spus celui mai mic: «Ăla-i zmeul, măi! Tu nu ştii ce-i ăla zmeu?» Iar cel mai mic i-a zis: «Nu ştiu». «N-ai auzit de fata lui cutare din sat care cheamă fete la clăci, de tors lînă, de făcut ciorapi, de curăţat porumbul de boabe ori de păpuşi, ca să treacă noaptea cît mai mult, să scape de zmeul care o tot chinuie?» Voia fata să fie cît mai liberă, să scape de chinuri. Şi mai erau şi alte cazuri prin satele din zonă."

* * *

De aproape 2000 de ani povestea se repetă: acelaşi bătrîn de 88 de ani, ostenit de încercările vieţii în care nu şi-a dorit nimic altceva decît mîntuirea, la o măsură duhovnicească mult prea mare ca cineva din jurul său să înţeleagă pînă la capăt cele spuse, petrecîndu-şi mai mult de jumătate de zi în cîntarea Psalmilor şi cugetarea celor sfinte, iar restul ceasurilor, mai ales noaptea, ostenindu-se cu petrecerea în dulceaţa, focul şi lumina rugăciunii neîncetate, departe de orice fel de freamăt al lumii, atît de departe că nici un pămîntean nu ar crede că există vreo astfel de depărtare.

De aproape 2000 de ani acelaşi ucenic de 23 de ani, prea de curînd intrat pe calea cea strîmtă a mîntuirii, prea necopt ca să înţeleagă tot ce i se spune, rîvnitor pentru a urca mai sus, aproape refuzînd să creadă că pentru aceasta nimeni nu poate să-l ajute mai mult decît Darul lui Dumnezeu şi propriile osteneli, crezînd cu tărie că vorbele bătrînului dăruiesc, împreună cu înţelepciunea, şi focul Dumnezeiescului Dar, şi despătimirea şi depărtarea de cele pămînteşti.

Undeva, acolo, foarte departe, la marginea unei păduri, lîngă un pîrîiaş şi un izvoraş cu apă limpede, este o casă înconjurată de un gard înalt, pentru ca nici mistreţii, nici lupii să nu se poată apropia, şi nici urşii să nu poată să sară, atraşi de mirosul mierii pe care albinele o încropesc în stupii din faţa casei. Pe cerdacul casei, într-un scaun care a îmbătrînit şi el odată cu cel ce şade pe el, acelaşi bătrîn din ultimii 2000 de ani stă cu lacrimile curgîndu-i din ochi, rugîndu-se neîncetat şi cugetînd la cuvintele Scripturii şi la cele pe care Mîntuitorul, în marea Sa milă, i le-a dăruit prin descoperire, pentru curăţenia inimii sale. Rar, cînd şi cînd, cîte un tînăr ucenic vine şi întreabă ce mai e de făcut.

De 2000 de ani bătrînul rabdă încercările şi ispitele celui rău, dar nu-şi conteneşte rugăciunea, şi cu toată dragostea sa dăruieşte din prisosul inimii celor ce vor să o înveţe. Din păcate, cu cît au trecut anii, din ce în ce mai puţini vin să bată la uşa chiliei sale. *Semnele vremurilor!*, îşi spune în sine, şi ştie că are dreptate, căci la sfîrşitul veacurilor învăţătura Dumnezeului celui Viu, Iisus Hristos, nu va mai trezi sufletele către dorirea ei, de vreme ce sufletele vor fi murdărite din pruncie şi haina Sfîntului Botez, mult prea întinată. Bătrînul oftează şi ştie că ceea ce îi dă viaţă este Duhul Sfînt. Fiecare respiraţie îl umple de Duhul lui Dumnezeu, pe care ar vrea să-L dea şi altora, pentru că oricîtă mîngîiere ai avea în suflet prin petrecerea împreună cu Domnul, minunat ar fi

să ai lîngă tine, aproape, un alt viețuitor în Hristos, un alt vas ales. Dar pentru că şi Dumnezeu ştie asta, îi dă ca mai presus de vederea şi auzirea vreunui sfînt şi împreună petrecător, clipele de rugăciune să fie însoțite de întîlnirea cea mai presus de minte a purtătorilor de Dumnezeu din colțurile acestei lumi.

Bătrînul ştie că ar fi trebuit să moară de mult de tot, dar Dumnezeu l-a păstrat pentru aceste zile din urmă, ca să dea mărturie că a fi Viu înseamnă a trăi în Hristos şi a muri pentru El, că nu este mîntuire fără chinurile lepădării de sine şi de lume, că nimic nu te scapă de înşelare afară de rugăciunea curată, fără de gînduri şi fără de simțuri, dacă mintea e călăuzită de sfintele dogme ale dreptei slăviri, că nu este încercare mai mare decît Mucenicia, şi că prea puțini vor mai putea să o treacă în veacul acesta din urmă, că fiecare clipă irosită este o osîndă în plus pe care ne-o punem în desaga cu care vom merge la judecată. Şi pentru că nimic nu e veşnic, simțind că zilele i se împuținează, bătrînul a întrebat pe Domnul Dumnezeul său ce va face, dacă să lase sau nu vreo mărturie despre trecerea sa prin această lume. Şi pentru că Dumnezeu Îşi iubeşte plăcuții Săi şi totdeauna iubeşte a vorbi cu ei nemijlocit, i-a dat degrabă răspuns să nu zăbovească. Tot ce a mai rămas de făcut este ca ucenicul cel iubit să-şi înmoaie inima, să răspundă rugăciunilor bătrînului şi să urce pînă la stupină.

Şi a venit şi vremea binecuvîntată cînd, după o zi plină de pacea pe care o aduce Naşterea lui Hristos, în vreme ce băteau clopotele pentru Priveghere, a simțit nevoia să lase slujba şi să urce atunci, seara, la stupină, unde nu mai fusese de multe zile. Lăsînd în urmă forfota unei mănăstiri ce se pregătea de încă o zi de praznic, a urcat pe cărare, prin zăpadă, prin gerul unei nopți înstelate, la chilia cu miros de sfințenie. Acolo, bătrînul l-a primit cu drag şi i-a zis că ar vrea să-i spună cîteva lucruri despre viața sa. „Ştii stenografie?" „Nu, părinte, dar pot învăța, iar de scris scriu destul de repede." „Poți să aduci un caiet şi un creion cu care să scrii?" „Da, părinte." „Cînd crezi că poți veni?" „Peste două zile." „Bine. Am să te aştept."

Iar cele două zile trecînd, înserîndu-se iarăşi, am urcat din nou la stupină, pentru a scrie cele ce Avva va vrea să mi le zică, nepricepîndu-mă ce va să-mi spună.

Atunci şi-a început mărturisirea părintele meu Marcu – într-o seară de iarnă, cu două zile mai înainte de sfîrşitul anului 1998. Zile la rînd, mergînd la stupină, mi-a povestit o seamă de lucruri din viața sfinției sale, pe care le lega de răspunsurile ce mi le dădea la întrebările cu care îl sîcîiam. Acum se hotărîse să spună mai mult şi să le pună într-o oarecare ordine. Şi mi-a povestit că mai întîlnise un asemenea caz, precum cel istorisit mai sus petrecut cînd părintele avea 12 ani, la o femeie care venise să ceară rugăciunile Părintelui Cleopa. Era vorba de cazuri mai aparte de posedare. Eu am legat povestirea Părintelui Marcu de tema zmeului din basmele noastre, care zmeu răpea o anume fată şi o ducea departe, pe cine ştie ce tărîm, de pe care era scăpată de vreun Făt-Frumos cu care se căsătorea. Şi întrebîndu-l despre legătura dintre ceea ce văzuse şi basme, mi-a zis că nu crede că legătura ar fi atît de strînsă, dar că ar fi cîteva lucruri comune. Între ele şi faptul că prin măritiş fata se slobozea cu încetul de asemenea ispite, dar nu fără de mari lupte din par-

tea ei, şi mai ales nu fără de mare jertfelnicie din partea soţului ei. Acestea le-am auzit şi de la un alt mare părinte duhovnicesc, spunînd despre astfel de cazuri de posedări că nu ar fi avut loc dacă fetele s-ar fi măritat la vreme şi s-ar fi spovedit curat la un duhovnic iscusit.

Părintele Marcu şi-a legat povestirea de mai sus de o oarecare vestire ce i s-a făcut atunci prin cele văzute, că întristîndu-se pentru chinuirea acelui suflet, tot restul vieţii sale urma să fie prins într-o neîncetată luptă cu duhurile răutăţii, care, după cuvîntul Apostolului, sînt în văzduh. „Cum l-aţi simţit pe Dumnezeu, părinte?", l-am întrebat într-o zi. „Din copilărie pînă acum L-am simţit ducîndu-mă de mînă, pas cu pas."

Cine este Părintele Marcu? Un binecuvîntat monah care a venit pe lume la 12 septembrie 1910, în satul Hătcărău din judeţul Prahova, ca unul din cei treisprezece copii ai familiei Dumitru. Părinţii săi se numeau Stere şi Ana. Din botez a primit numele de Constantin, iar mai apoi, intrînd în viaţa monahală, după ce a stat în puşcăriile a trei regimuri politice mai mult de 20 de ani, a fost călugărit pe la 62 de ani ai vieţii sale sub numele de Monahul Marcu. Întreaga sa viaţă a fost un şir neîncetat de suferinţe şi de nevoinţe, iar lucrurile scrise aici sînt prea sărace faţă de cele ce şi-a dorit să pună pe hîrtie, chemîndu-mă pentru acest lucru cu puţin înainte de binecuvîntatul său sfîrşit. Şi nu ar fi dorit să facă lucrul acesta dacă nu ar fi ştiut folosul citirii *Vieţilor Sfinţilor*.[1]

[1] A avut întotdeauna în chilie seria completă a Vieţilor Sfinţilor editată între anii 1903-1911. În biblioteca Mănăstirii Sihăs-

Iar pentru că mulţi l-au rugat să lase o mărturie scrisă a vieţii sale de nevoinţe, şi între ei m-am aflat şi eu, nevrednicul, s-a rugat ca Dumnezeu să-i descopere ceea ce are de făcut, şi răspunsul rugăciunilor sale se găseşte în această carte. Cu multă teamă scriu aceste rînduri, de vreme ce anii au trecut şi multe din cele pe care le trăisem, le văzusem ori le auzisem au pierit în negura uitării. Mai mult, cu teamă scriu, pentru că mult prea departe este viaţa adevărată a părintelui (despre viaţa lăuntrică îi este cu neputinţă gîndului a cugeta) de ceea ce voi reuşi să scriu. Dar am nădejde în rugăciunile sale, şi de aceea cu credinţă spun: Binecuvintează, părinte!

ţia se găsea prima ediţie a lor, tradusă de Părinţii paisieni şi tipărită în Sfînta Mănăstire Neamţu între 1807-1814, cu litere chirilice, dar în 1990, cînd s-a apucat de re-editarea lor, Părintele Ioanichie Bălan l-a rugat pe Părintele Marcu să i le împrumute, pentru că lucrul pe cărţile acestei ediţii cu litere latine era mai mult uşor. De altfel, mai spre sfîrşitul acestei cărţi cititorul va putea afla cîteva însemnări făcute de Părintele Marcu pe marginea Vieţilor Sfinţilor.

Viața părintelui Marcu

Copilăria

Un astfel de binecuvîntat vlăstar nu s-ar fi putut naşte în altă parte decît într-o binecuvîntată familie, unde frica de Dumnezeu a fost lucrul pe care părinții s-au sîrguit cu toată puterea să o semene în sufletele copiilor lor. Şi ei înşişi erau întru aceasta cea mai bună pildă. Greu este a sădi vreo faptă bună în sufletele copiilor dacă părinții nu o vor lucra. Dar cît de greu este a sădi o lucrare a minții şi a inimii precum frica de Dumnezeu!... Iar pentru a înțelege ce mare este această lucrare înaintea lui Dumnezeu, nu pot zice decît că fără de această faptă bună şi naştere duhovnicească nu ar fi putut vreodată acest vlăstar al temătorilor de Dumnezeu să treacă cu bărbăție prin încercările uriaşe ce i s-au dat în viață.

Nepoții acestor părinți binecuvîntați dau mărturie că nu au văzut şi nu au auzit niciodată pe bunica lor, ori pe părinții lor, ori pe vreunul din unchii şi mătuşile lor înjurînd ori certîndu-se, şi nici chiar mîniindu-se. Iar rugăciunile şi Psalmii nu au lipsit niciodată de pe buzele lor. Despre tatăl său Părintele Marcu nu a apucat să-mi povestească nimic, pentru

că nici eu nu l-am întrebat. Mi-a zis doar că a plecat pe front, în Primul Război Mondial, şi a murit pe unul din cîmpurile de luptă ale acelor ani foarte grei, lăsînd-o acasă pe Ana, văduvă la 38 de ani, cu 13 copii. Şi ce pildă erau părinţii săi în satul acela se va putea înţelege din faptul că rămăsese în familia lor cea binecuvîntată obiceiul ca la sfîrşitul fiecărei veri primele roade, arvuna viei şi a ţarinilor lor, să fie date bisericii satului. Iar pentru ca binecuvîntarea să însoţească casa şi masa acestor creştini, toamna tîrziu, după ce se termina culesul tuturor roadelor cîmpului, familia Dumitru făcea o masă mare la care chema tot satul Hătcărău, iar tinerilor care urmau să se căsătorească nu peste multă vreme le dăruiau cîte o cravată – băieţilor, şi cîte o eşarfă – fetelor.[1] Aceste obiceiuri şi le-au ţinut pînă aproape de anul 1960, cînd C.A.P.-ul a luat tot pămîntul familiei.

„După cinci ani de şcoală, împlinindu-se termenul de încheiere a ciclului primar[2], învăţătoarea l-a întrebat ce îşi propune să facă mai departe. Iar el i-a răspuns că vrea să fie croitor sau cizmar sau tîmplar. Nici nu se putea gîndi la a continua şcoala, sau a sta acasă, deoarece şi el era unul din cei 13 copii ai mamei sale, care se lupta pentru a le face fiecăruia un rost. Drept care a făcut şcoala de croitorie în satul Broaştele[3], între Cîmpina şi Telega."

[1] Poate că aceste daruri par mici şi ar putea fi trecute cu vederea, dar pentru acei ani ele reprezentau un semn evident că respectivii au intrat în rînd cu lumea, că sînt consideraţi oameni în toată firea.

[2] Adică pe la vîrsta de 12-13 ani.

[3] În acest sat veneau şi deţinuţii de la Doftana ca să ia apă pentru închisoare.

„După cei trei ani de şcoală de croitorie, a plecat la Ploieşti, să se înscrie la şcoala de comerţ. Aici s-a întîmplat un lucru neobişnuit, căci într-o zi, trebuind să plece de la Ploieşti către Gherghiţa şi urcîndu-se greşit în alt tren (erau două trenuri care plecau la aceeaşi oră), a aflat mai apoi că mergea spre Buzău. Speriindu-se, a sărit din tren la prima gară şi s-a întors la Ploieşti, fugind încontinuu tot drumul. Şi, o!, minune, i s-a părut a fi făcut acei aproape zece kilometri în numai o jumătate de oră. Iar cînd a intrat în gară, trenul său tocmai pleca, şi n-a mai apucat să sară în el, ci cu transpiraţia curgînd şiroaie, şi cu hainele ude de la ploaia ce începuse, a trebuit să renunţe şi să rămînă în acea seară în Ploieşti."

Aici părintele a încetat să mai vorbească despre sine ca despre altcineva şi a hotărît să vorbească la persoana întîi. De altfel, la sfîrşitul istorisirilor sale mi-a poruncit să nu pun în carte nici un nume. Dar eu te voi ruga, părinte, să mă ierţi şi să-mi trimiţi binecuvîntarea ta din ceruri, trecîndu-mi cu vederea această neascultare. Părintele Marcu era un suflet tare delicat şi căuta să evite orice prilej de a se înălţa pe sine.

Povestirile ce urmează nu sînt povestiri de Pateric, ci aparent simple întîmplări din viaţa unui om obişnuit. Părintele Marcu a vrut însă să le pună pe hîrtie, pentru a înţelege noi că, dincolo de întîmplarea pe care o vedem cu ochii noştri şi o simţim cu toată fiinţa cînd ni se petrece nouă, este mai presus de vorbe şi de judecata omenească rînduiala Proniei dumnezeieşti, care le poartă de grijă tuturor.

„În timp ce lucram în Ploieşti (calfă la un croitor), într-o zi mă duceam pe bicicletă spre casa mea, cam pe la două după amiază. Mergeam regulamentar pe partea dreaptă. Din spate a venit o maşină cu o aşa viteză, încît, lovind roata din spate, ea s-a îndoit pînă la ax. Şi mi-a venit ideea să trag bicicleta după un stîlp ce se afla în dreapta, şi făcînd aşa maşina s-a oprit în stîlp, iar eu am scăpat. Comisarul-şef al secţiei de acolo a văzut incidentul şi mi-a spus că a luat numărul maşinii şi că trebuie să-l dau în judecată. Dar acela era şoferul unui mare avocat din Ploieşti. Deci am rămas aşa, cu paguba aceea şi cu hainele rupte."

„O altă întîmplare: într-o zi, spre seară (de acum eram la cursurile de contabilitate, la seral) nu era nimeni pe stradă în centrul oraşului. Şi tot sărind mereu cu bicicleta peste şanţuri, s-a rupt ghidonul, iar roata din faţă s-a dus înainte fără control. Am căzut şi mi-am rupt hainele, că aveam viteză mare. Dar nu mi s-a întîmplat nimic mai mult, căci fiind seară piaţa era goală şi nu circulau maşini."

„O alta: tot în centrul oraşului, fiind duminică, toată strada era plină de lume. Şi, pentru că trebuia să trec pe acolo, fiind pe bicicletă, la un moment dat au venit două maşini, una din faţă şi una din spate, iar eu între ele. Doar atît am avut timp: să ridic picioarele, cît să nu mă atingă vreuna."

Tinereţea – o frescă a României interbelice

Acestea au fost întîmplări în care purtarea de grijă cea dumnezeiască l-a păzit şi l-a trecut prin ele

pentru a ni-l păstra pentru cele ce urmau să se petreacă mai departe. Şi ce s-a întîmplat? Întreaga lume românească (şi nu numai) era frămîntată de nişte mari presiuni ce se făceau asupra sufletelor şi mentalităţii oamenilor. După cum spune Cuviosul Arhimandrit Sofronie Saharov, întreaga istorie a lumii s-a schimbat odată cu Primul Război Mondial şi omenirea a intrat fără de întoarcere într-o grabă de a ajunge cît mai repede spre un ceva anume pe care cei ce au condus-o nu l-au precizat vreodată. S-a pierdut, încet, încet, rînduiala firii şi s-au rupt hotarele care îngrădeau viaţa fiecărui om în parte. Totul a început să se relativizeze în ritm accelerat, modele înlocuind orice soi de model.

În România interbelică, generaţia tînără a acelor ani a identificat acest pericol ca venind în primul rînd din mediile reformiste ale vremii şi a încercat să oprească, măcar în ţara noastră, mecanismul infernal care se pusese în mişcare. Pînă în 1934 nu a fost decît o mică grupare politică foarte prigonită care s-a luptat, împreună cu altele, pentru a opri dezastrul spiritual şi moral al ţării. Dar împuşcarea primului-ministru I. G. Duca (perceput de către întreaga societate ca unul din cei mai mari promotori ai reformelor moderniste), la sfîrşitul anului 1933, a adus Mişcării Legionare o mare faimă, ajungînd să fie înţeleasă ca o reprezentare politică a dreptăţii cereşti. Crima în sine fusese un act de răzbunare şi de dreptate pămîntească, atîta vreme cît puşcăriile erau pline de tineri care fuseseră arestaţi samavolnic, fără vreo acuză, şi torturaţi sălbatic. Începînd cu 1934 Mişcarea a fost luată cu asalt de sute de mii de ti-

neri. Programul ei politic era în speță conservator și național, dar, spre deosebire de toate grupările politice europene ale acelor ani, era singura care își propunea o renaștere creștină a membrilor ei și a țării în general. Cunoașterea și împlinirea poruncilor Evangheliei, cititul la Psaltire, mersul la biserică, spovedania, împărtășania, postul, buna cuviință, iubirea de aproapele, milostenia erau obligatorii pentru cei ce voiau să se numească legionari, și asta îi făcea ca să se deosebească cu totul de activiștii celorlalte partide politice și să nu cadă în plasa relativismului lumii politice. Această bună rînduială creștină i-a și făcut pe cei ce mai apoi au umplut pușcăriile antonesciene sau comuniste să se poarte și să moară ca niște mărturisitori și ca niște mucenici. Mișcarea fiind organizată după model militar (spre deosebire de celelalte partide politice), ordinea și buna cuviință, inițiativa și jertfelnicia tinerilor naționaliști au adus un plus de viață întregii societăți românești interbelice, care bolea de haos și imoralitate. Cu deosebire tînăra intelectualitate a îmbrățișat idealurile legionare în integralitatea ei.

În anul 1936 Corneliu Codreanu și-a tipărit cartea sa, „Pentru legionari". Citirea cărții l-a determinat pe tînărul Constantin Dumitru să intre și el în Mișcare. Nu după multă vreme și-a făcut un cuib în care s-au strîns mai mulți tineri și cunoscuți de ai săi, iar el s-a ocupat de educarea lor după cele scrise în „Cărticica șefului de cuib", un mic manual al vieții legionare scris după principii exclusiv creștine.

După ce în ianuarie 1937, Ionel Moța și Vasile Marin, două vîrfuri ale Mișcării, au fost uciși în lup-

tele din Spania (aflată în război civil), unde s-au dus voluntari de partea catolicilor naționaliști ai generalului Franco, pentru a lupta împotriva coaliției comunisto-anarhiste sprijinită cu bani, armament și voluntari de către Rusia și de marile guverne de stînga, progresiste, ale Europei acelor ani (inclusiv de forțe din România), se poate spune că gruparea condusă de Corneliu Codreanu devenise un fenomen național. Regele însuși îi ceruse lui Codreanu șefia Gărzii de Fier (așa cum se numise ca partid), însă a fost refuzat.

După alegerile politice de la începutul anului 1938, deși Mișcarea nu a reușit să obțină o majoritate parlamentară, regele Carol al II-lea a fost nevoit să numească un guvern de dreapta. Din 1930, cînd regele fusese adus în țară prin sforăriile politice ale lui Iuliu Maniu, era pentru prima dată cînd pierdea controlul parlamentului și al guvernului. Așa încît a socotit rezultatul alegerilor ca pe o înfrîngere personală și nu peste multă vreme a desființat parlamentul și instituția democratică și a instaurat dictatura. Corneliu Zelea Codreanu a fost arestat sub pretextul unei așa-zise calomnii adresate istoricului Nicolae Iorga, iar după o primă condamnare de șase luni de închisoare, i s-a făcut un alt proces în care era acuzat de trădare națională și în care a fost condamnat la 10 ani de închisoare. Dar la sfîrșitul anului 1938, în noaptea de 29-30 noiembrie, Corneliu Codreanu și alți 13 legionari au fost uciși și mutilați din porunca regelui, cu complicitatea ministrului de interne, Armand Călinescu, care de mai mulți ani de zile îi ura de moarte pe legionari. Odată cu această crimă,

cei mai reprezentativi membri ai Mişcării, în număr de cîteva sute, au fost întemnițați în trei lagăre, la Vaslui, la Rîmnicul Sărat şi la Miercurea Ciuc.

În scurt timp, după moartea patriarhului Miron Cristea (primul-ministru sub care fusese omorît Codreanu), a fost numit prim-ministru Armand Călinescu, care a impus un regim de teroare în toată țara. Unii din legionarii neîntemnițați au încercat să se opună regimului şi să răzbune moartea lui Corneliu Codreanu. S-au organizat atunci mai multe echipe care căutau să-l ucidă pe prigonitorul dur al legionarilor devenit prim-ministru. Două echipe din Prahova au fost pregătite pentru asasinarea lui Armand Călinescu în dimineața zilei de 21 septembrie 1939. Prima dintre ele nu şi-a putut îndeplini misiunea pentru că a fost păzită de Dumnezeiasca Pronie, de vreme ce motorul maşinii care urma să blocheze coloana de automobile a primului-ministru s-a oprit chiar în intersecția de lîngă Facultatea de Medicină din Bucureşti, iar Armand Călinescu a trecut nevătămat prin fața ei înspre palatul Cotroceni. Şoferul maşinii era chiar Constantin Dumitru. Atunci a intrat în acțiune echipa a doua, a lui Miti Dumitrescu, alt prahovean, care a reuşit să blocheze maşinile ministeriale, în aceeaşi intersecție, pe cînd se întorceau de la palat, şi să-i împuşte pe primul-ministru şi pe însoțitorii săi.

Toate celelalte crime – răzbunări ale legionarilor – fuseseră urmate de predarea de bună voie în mîna autorităților a celor ce le săvîrşiseră. La fel au procedat şi Miti Dumitrescu şi echipa sa, după ce s-au dus la radio şi au anunțat în direct că l-au ucis pe Armand Călinescu. Au fost arestați şi chinuiți groaznic, apoi la numai cîteva ore după întîmplare au fost împuşcați, fără a fi judecați şi condamnați, şi cadavrele lor au fost expuse la cîteva zeci de metri de locul crimei, pe podul Operei[1]. L-am întrebat pe Părintele Marcu ce crede despre faptul petrecut atunci şi mi-a zis că după ani de zile de nevoințe a înțeles că nu printr-o crimă trebuia răzbunat Căpitanul (Corneliu Codreanu), pentru că nu în mîinile omului este viața semenilor săi, ci în mîinile lui Dumnezeu. Pe Părintele Marcu l-am văzut ridicînd glasul şi gonind cu vorbe aspre pe cineva care venise cu vicleşie la sfinția sa să-l întrebe cum poate înțelege duhovniceşte fapta lui Miti Dumitrescu. Nu îngăduia răstălmăcirile de nici un fel, oricum ar fi arătat buna intenție sub care erau îmbrăcate.

A doua zi, în 22 septembrie 1939, au fost ucişi cîte trei legionari din fiecare județ al țării şi majoritatea celor ce se aflau arestați în lagăre, fiind cu toții 252 de oameni ucişi fără proces, la întîmplare, fără putință de a se apăra. De aici mai departe țara întreagă a intrat într-o vrie politică, din care nu şi-a mai revenit decît după foarte mulți ani.

Dar să ne întoarcem la nevoințele părintelui. „Alt caz în care eram la un pas de moarte şi am scăpat: Mi-a venit ordin de mobilizare (în noiembrie 1939)[2].

---

[1] Părintele Nicolae Steinhardt mărturiseşte în „Jurnalul fericirii" că a văzut un scurt film făcut atunci pe podul Operei, unde istoricul Nicolae Iorga împingea cu vîrful ghetei cadavrele legionarilor împuşcați.

[2] Armata germană ocupase Polonia, şi regele Carol al II-lea, cunoscînd foarte bine planurile expansioniste ale lui Hitler, ca-

M-am prezentat la Regimentul 1 transmisiuni – Bucureşti, am intrat într-un batalion de transmisiuni şi am fost trimis cu batalionul la Focşani, de unde am şi fost arestat, după două săptămîni. Am fost adus la Bucureşti, la anchetă. Aici, printre multele mijloace de tortură s-a folosit şi următorul: mă întindeau pe o masă mai lungă şi mai lată decât de obicei. Unul mă ţinea de cap, doi de mîini, doi mă băteau cu două cauciucuri foarte grele pe tot corpul, şi doi cu două rângi de fier peste tălpile încălţate. Dar nici nu am răsuflat, nici nu m-am văitat în vreun chip, încît cei ce mă băteau au crezut că am murit. Şi, ca să-mi revin, mă luau de păr şi mă băgau într-un lighean cu apă şi mă dădeau cu capul de pereţi. Tot ca să-mi revin... Sistemul ăsta l-au folosit două-trei zile. Văzînd că rezist, mă chinuiau într-un demisol al Siguranţei: au scos paturile de scîndură care erau acolo şi a rămas un fel de gunoi de sub priciuri. M-au legat de mîini şi de picioare cu lanţuri, cu mîinile la spate şi mi-au adus o putină cu murdării pentru necesităţi. Dar cum puteam s-o folosesc cînd eram legat de mîini şi de picioare? Şi aşa m-au ţinut cîteva zile legat."

În altă zi mi-a povestit că întemniţatul era dezbrăcat de tot, fiind lăsat doar cu bocancii în picioare şi aşezat pe o masă unde era legat cu mîinile desfăcute. Cei care băteau cu bastoanele lungi de cauciuc din lateral îi zdrobeau spatele şi muşchii picioarelor.

---

re avea nevoie de cîmpurile petroliere şi de rafinăriile prahovene, a poruncit atunci mobilizarea generală şi pregătiri de război împotriva Germaniei.

Un alt legionar, înaintea lui, inginerul Ursu din Vrancea, a primit 100 de rângi de fier la tălpi. Însă Constantin, pentru că nu vorbea, a fost bătut fără număr. „Am numărat pînă la 200, după care am pierdut numărătoarea. Însă n-am scos nici un geamăt. Dar, spre deosebire de Părintele Dimitrie Bejan, care era preot şi pe care îl acoperea Darul, nesimţind nici o durere de la lovituri, eu le-am simţit pe toate pînă în vîrful creierului[1]. N-am scos însă nici un cuvînt, avînd, şi atunci, şi după aceea, marea grijă să nu pîrăsc pe cineva. De aceasta mi-a fost cel mai frică: să nu scap un cuvînt despre cineva. Atît de mult m-au bătut, că, deşi fiecare dintre ei băuse cîte o sticlă de votcă înainte de a mă tortura, au obosit, căzînd neputincioşi. Darul lui Dumnezeu m-a ţinut. De atunci am primit porecla de «Fachirul»."

„Fachirul"

Un alt mărturisitor al acelor ani mi-a spus mai apoi că nu de la aceste chinuri i s-a tras porecla de „Fachir", ci de la altul, mai groaznic: văzînd că nu spune nimic, s-au gîndit că trebuie să fie o cale prin care să-i provoace nişte dureri care să-l facă să vorbească. Atunci au luat un cuţit cu vîrful foarte ascu-

---

[1] Un alt martir al acestei prigoane, care a stat în puşcării pînă în 1964, Ion Ciupală, şi el tot prahovean, apropiat al Părintelui Marcu, a fost bătut atît de tare la tălpi, încît după acest chin rămăsese fără ţesuturi protectoare ale tălpilor, trebuind să calce direct pe os, lucru care îi producea dureri cumplite. Pînă la sfîrşitul temniţelor sale, neavînd voie să poarte cîrje, cînd era scos din celulă era luat de subsuori de alţi doi camarazi.

ţit şi ţinîndu-l de lamă au început să-l străpungă peste tot, şi pe abdomen, şi pe torace, şi pe mîini, şi pe picioare, cu vîrful acelui cuţit, doar, doar l-ar putea face să scoată vreun sunet. Şi pentru că nu au reuşit, de aici l-au asemănat fachirilor indieni.

L-am întrebat ce anume l-a putut ţine în viaţă în chinurile groaznice prin care a trecut. „Trei lucruri m-au ţinut: firea, pe care am moştenit-o de la mama (care avea 13 copii şi ţinea singură toată casa), voinţa personală şi, mai mult decît acestea două, Darul lui Dumnezeu.

Văzînd că rezist şi aşa, au pregătit alt chin, tot acolo: din frigul şi curentul în care eram ţinut (aveam doar nişte haine subţiri, fără nimic pe cap, aşa cum fusesem adus de la Focşani), eram dus, mai mult pe mîini (căci de la bătaia la picioare nu mai puteam merge deloc), într-o cămăruţă mică, unde era o sobă roşie de foc, şi mă legau lîngă sobă. La foarte scurt timp m-a prins o cutremurare aşa de mare, încît mă ţineam de tot ce puteam şi aproape că le rupeam. Acolo mă anchetau, iar anchetatorul abia putea şi el să reziste la căldură.

Dacă au văzut că nici aşa nu răspund, m-au lăsat în camera de la demisol încă vreo cîteva zile. Mă păzeau ostaşi jandarmi, care patrulau pe coridor. Unul din ostaşi, mai negricios şi cu accent de oltean, mă lua de gît şi mă zgîlţîia cînd mă aduceau la anchetă. Alt ostaş era aşa de milos, încît, de fiecare dată cînd mă scoteau la anchetă, îl vedeam plîngînd.

Dar am cedat totuşi, leşinînd, cînd, altă dată, l-au adus pe un camarad şi l-au bătut în faţa mea, punîndu-l, cu cătuşe la mîini şi la picioare, cu mîinile peste

genunchi şi cu o rangă sub genunchi, după care îl întorseseră şi îl băteau la fund cu cauciucurile.

De aici m-au dus să mă confrunte cu alţi cunoscuţi de ai mei de la Ploieşti, într-o cameră mare, şi acolo îmi dădeau şi mie să mănînc din mîncarea care li se aducea de la familiile lor. Aici, la Ploieşti, continua ancheta cu poliţişti şi agenţi ai Siguranţei din oraş şi din Bucureşti. Între alte metode, la un moment dat, un şef al Poliţiei, mărunţel, pe mîna căruia mă dădea anchetatorul, mi-a aruncat sare în ochi. Ce s-a întîmplat nu ştiu, dar nu mi-a intrat nici un pic de sare în ochi.

M-au dus apoi în altă cameră, să mă jupoaie de viu. Anchetatorii au rămas uimiţi că nu numai că nu m-am mai speriat, dar m-am descheiat fără frică la nasturi. Şeful lor şi-a dat singur palme: «Cum e posibil să nu-i fie frică?!»"

Nimic altceva nu se petrecea, decît că Darul cel Dumnezeiesc îl ţinea şi îl întărea pe Constantin. E limpede oricui că toate aceste chinuri l-au întărit în rugăciune pe nevoitorul faptei bune. Şi cît şi cum se ruga se poate vedea din minunea pe care a făcut-o cu el Milostivul Dumnezeu, precum tot el mi-a povestit:

„A trecut cîtva timp la Ploieşti şi mi s-a dat voie să îmi schimb hainele. Am primit un palton nou, m-au pus să mă bărbieresc. Atît de mult mi-am revenit în cîteva zile (aproape o săptămînă) scăpînd de torturi, încît m-au dus din nou la Bucureşti. Veneau care mai de care: «Hai să-l vedem pe Fachiru'! Ia uite-l cum arată! Ca un nou născut!»" Aceasta era puterea şi lucrarea rugăciunii, precum se poate vedea în Vieţile Sfinţilor Mucenici, care de multe ori în urma chinuri-

lor şi mutilărilor erau tămăduiţi de Hristos, ca prin minunea aceasta păgînii care îi vedeau să se întoarcă la Adevăr şi, pocăindu-se, să primească Botezul.

Nimic altceva nu l-a ţinut acolo decît rugăciunea neîncetată. Iar rugăciunea i-a fost ascultată de Hristos Mîntuitorul, Care i-a şi răspuns nevoitorului Său astfel: „Acolo fiind, am avut un vis-vedenie. Mă găseam cu mîinile într-un gard de sîrmă ghimpată aşa de deasă şi de ascuţită încît nu mă mai puteam ţine de ea. Era momentul cînd eram gata să cad dincolo, în întuneric. Şi îmi dădeam seama tot atunci că întunericul era aşa de mare, încît nu are sfîrşit, nici înălţime, nici lăţime, nici margini. Şi m-a apucat o groază aşa de mare, că nu mai ştiam ce să fac. Şi, nemaiputîndu-mă ţine de gardul ghimpat şi crescînd groaza care mă cuprindea, atunci m-a prins Cineva de mînă şi m-a scos afară, către miazăzi. Avea o mînă acoperită de o haină neagră, ca de călugăr. Iar mai departe am văzut că era mîna unui călugăr adevărat, iar Acel Călugăr era Însuşi Iisus Hristos. Cînd m-a scos, m-a trecut printre sîrmele gardului şi am observat că pe jos era iarbă verde, fir de fir, numai iarbă curată, pe un spaţiu ca de un cămin[1] de case, adică vreo 40 de metri către miazăzi şi cam tot atîţia către răsărit. Iar pe mijloc era o cărare cam de 60 cm – 1 m lăţime, asfaltată. Şi cînd am ajuns pe la mijlocul acelui teren, poteca o lua către răsărit, tot asfaltată şi tot prin iarbă. Iar dincolo de căminul cu iarbă era numai grîu curat, fir de fir, verde, mare cam «cît să

[1] Aceasta este folosirea termenului „cămin" în satele din jurul Ploieştiului şi astăzi.

între cioara în el», de jur împrejur, cît vedeai cu ochii. Şi m-a purtat către răsărit tot atît cît de la gard spre mijloc. Acolo la răsărit era o căsuţă mică, cam cît o bisericuţă, precum cea de la Sihla. Mîntuitorul m-a băgat acolo în bisericuţă (căci aceasta şi era), ţinîndu-mă permanent de mînă. Am intrat şi era acolo o soră de mănăstire sau o maică, ce aranja nişte felinare şi nişte candele. Am intrat în bisericuţă în dreapta, cum stăteam altădată în biserica Sihăstriei[1]. Acolo era o lumină foarte plăcută şi mă uitam unde sînt ferestrele pe care intră acea lumină. Dar, privind cu atenţie, n-am văzut nici o fereastră, ci numai pereţi. Şi am ieşit afară să văd pe unde pătrundea lumina. Şi, tot uitîndu-mă să văd unde e soarele, n-am văzut nici un soare, ci o lumină foarte plăcută în atmosferă, dar nu de la soare, ci o lumină taboriă. Şi aşa m-am trezit.

Aceasta a fost în vremea primei arestări."

În Basarabia

„Cînd a fost luată Basarabia mă aflam arestat la Chişinău. Şi aici, la închisoare, am avut o mare binecuvîntare, pentru că venea doamna Russo, care avea permanent legături cu deţinuţii legionari din închisoare. După perioada de carantină din sala mare (care avea cam 12 metri pe 12 metri) de la subsol, care era foarte umedă, ne-au trimis în turn, unde era mare curent. Aşa ar fi trebuit să mă nenorocesc şi eu

[1] Părintele Marcu avea strana sfinţiei sale în partea din spate a bisericii, în dreapta.

pe viață, împreună cu toți ceilalți, dar Dumnezeu ne-a purtat de grijă.

După întîmplarea cu Armand Călinescu au început să-i caute şi pe ceilalți cunoscuți din echipa prahovenilor şi după ancheta de la Ploieşti m-au trimis din nou la Bucureşti. Aici ne-au pregătit pentru proces, unde în cele din urmă ne-au condamnat. Am stat un timp la Jilava, iar de la Jilava ne-au trimis la Chişinău şi acolo am avut parte de tratamentul de mai sus. După ce am stat în turn ne-au coborît şi am stat la un loc cu toți legionarii din închisoare.

Doamna Russo, aflînd de venirea ruşilor în clipa cedării Basarabiei[1], a venit la directorul închisorii (care îşi trimesese deja familia la Ploieşti şi se odihnea liniştit). Venind, i-a spus: „Ce faci, domnule, îi ții aici să-i împuşte pe toți?" Iar el a venit la noi şi s-a consultat cu noi. Am încărcat arhiva închisorii în 2-3 căruțe şi am plecat spre graniță. Doamna Russo a rămas acolo, la Chişinău: aceasta a învățat de la Moța – jertfa! Şi au luat-o şi pe ea, cu toți ceilalți, şi au dus-o în Siberia.

Pe drum ne întîlneam cu tot felul de lume. Dintre noi, vreo doi studenți la teologie şi Ovidiu Găină au intrat în vorbă cu nişte copii, care se vedea că terminaseră clasele primare. Iar unul dintre copii, plîngînd, ne-a zis:

„Şi acum, te rog,
Fă-mi cel din urmă bine:
Pămîntul țării
Să-l săruți şi pentru mine!"

[1] 22 iunie 1940

Pe noi asta ne-a umplut de lacrimi.

În căruțe nu aveam numai arhiva închisorii, ci şi alimente, haine, şi chiar şi armele de la închisoare. O parte din noi primiseră şi ei arme, ca să asigure bine paza convoiului, nefiind suficienți gardieni. Apropiindu-ne de Prut, au trecut pe lîngă noi călare nişte ofițeri români care se întorceau în țară. Unul dintre ai noştri le-a spus: „De ce faceți lucrul ăsta? Băgați panică în soldați." Ofițerii au trecut, dar, ca să se răzbune, la podul dinspre Huşi au dat de ştire că vin nişte comunişti, care au arme la ei. Am ajuns la pod. Cel care păzea podul ne-a luat pe toți, ne-a dus în fața unui maldăr de pămînt şi atunci un alt ofițer, civil, care ştia foarte bine ce se întîmplase la centrul Mişcării Legionare din Prahova, l-a rugat pe maior să oprească execuția. Ofițerul civil i-a întrebat pe deținuții care țineau armele cine sînt, de unde sînt şi ce fac. Şi atunci l-a rugat pe maior să-i dea voie să vorbească cu deținuții înarmați. Şi eu am răspuns exact cine era şeful legionar al județului şi cine chestor. Văzînd că răspund exact, el, care ştia toate mişcările, i-a spus maiorului: „Sînt legionari cu adevărat, aşa cum zic ei, nu comunişti, şi au venit în țară cu avutul şi arhiva închisorii, împreună cu directorul închisorii." Aşa am scăpat de la moarte.

De aici am ajuns la Huşi, unde am stat la închisoare. Dar putînd să umblăm, să cumpărăm cele necesare, am luat legătura cu familia Codreanu, care ne-a ajutat cu tot ce aveau.

Închisoarea Văcăreşti

De la Huşi ne-au trimis la Văcăreşti, de unde încă mai puteam ieşi să ne aprovizionăm cu cele necesare. Aşa am ajuns şi la Ploieşti, cînd l-au adus pe Lucian Caramlău şi pe Gheorghe Ştefănescu, pe care îi omorîseră la Bod[1]. Fusesem primul care am făcut de gardă la biserica Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena din Ploieşti, lîngă sicriele lui Lucian Caramlău şi Gheorghe Ştefănescu (care fuseseră omorîţi la Bod) plîngînd tot timpul şi curgîndu-mi lacrimile şiroaie. Lucian Caramlău fusese şeful grupului nostru din Ploieşti şi l-au omorît, autorităţile socotind că mai eram şi alţii legaţi de grupul lui Miti Dumitrescu. I-au adus în Ploieşti ca să-i înmormîntăm şi am fost la înmormîntarea lor.

Apoi, în seara de 6 septembrie 1940, eram la Văcăreşti. Şi din pricina schimbărilor politice (fugise regele Carol al II-lea), venind unii, voiau să ne trimită la carceră, iar ceilalţi, ai noştri, voiau să ne dea drumul."

Pelerin prin istoria neamului

Cu ţara sfîrtecată, autoritatea regelui şi a guvernelor lui se degrada pe zi ce trecea, şi aşa s-a format

[1] Horia Sima pusese la cale pentru ziua de 3 septembrie 1940 o seamă de atentate prin care să îl determine pe Carol al II-lea să abdice. Au fost mai multe acţiuni care ar fi trebuit să paralizeze viaţa statului Român de atunci (ocuparea centralelor telefonice, a cazărmilor de jandarmi şi a unităţilor militare, a gărilor etc.). Pentru Braşov era prevăzută şi ocuparea releului de radio de la Bod, care era apărat de armată, iar pentru că acţiunea legionarilor fusese desconspirată, atacatorii au fost primiţi cu foc deschis de către soldaţi, fiind ucişi pe loc prietenii lui Constantin din acea vreme.

un guvern legionar, care, în septembrie 1940, împreună cu generalul Ion Antonescu, a cerut abdicarea lui Carol al II-lea. În cele din urmă, la 6 septembrie Carol al II-lea a abdicat şi a plecat din ţară împreună cu amanta sa, iar fiul său, Mihai, a rămas ca rege, şi conducerea politică a fost încredinţată unui guvern condus de generalul Antonescu şi de Horia Sima, comandantul Mişcării Legionare, ca viceprim-ministru. Funcţiile în guvern s-au împărţit între Mişcare şi Armată.

Acest sistem a funcţionat cu rezultate destul de bune pînă în noiembrie 1940, adică vreme de două luni. În 26 noiembrie 1940, fiind dezgropaţi Corneliu Codreanu şi cei 13 camarazi ai săi care fuseseră ucişi la 30 noiembrie 1938, cei ce au fost de faţă s-au umplut de furie cînd i-au descoperit şi s-au repezit în lăuntrul închisorii, unde i-au împuşcat pe loc pe cei care orchestraseră uciderea şi care erau toţi arestaţi de la începutul guvernării bicefale. Generalul Antonescu a rupt bunele relaţii ce le avea pînă atunci cu legionarii, iar ruptura s-a adîncit treptat pînă cînd, în 20 ianuarie 1941, în urma unor marşuri legionare, armata i-a atacat pe tinerii legionari şi s-a creat impresia unui puci. De fapt, a fost o foarte bună regizare a unei descotorosiri de tinerii care ajunseseră la putere şi doreau să facă ceva pentru binele ţării. Chiar părintele mi-a povestit: „În vremea activităţii din cele 3-4 luni de guvernare legionară s-a întîmplat ca prin manevrele masoneriei[1] să rămînă gene-

[1] În cercurile legionare se spune că puciul organizat de mareşalul Ion Antonescu şi intitulat „Rebeliune legionară" a fost legat de acţiunea poliţiei legionare, care cu vreo două săptămîni înainte confiscase arhivele lojilor masonice din România.

ralul Antonescu împreună cu armata singur la putere. Pe cei mai mulți ne-au arestat. Alți mulți au fugit în Germania, Italia, Spania etc."

În majoritatea oraşelor țării scenariul a fost cam acelaşi: legionarii s-au baricadat în prefecturi, care au fost asediate de armată. Au fost numeroase schimburi de focuri. În cele din urmă armata a preluat controlul peste tot, iar România a intrat într-o nouă epocă, a dictaturii militare, în care regele era folosit doar ca simbol al unei ordini de stat care pierise de mult. Au urmat procese în care legionarii au primit maximul de condamnare posibilă, şi oriunde se afla de un mic nucleu de rezistență un întreg aparat de represiune se punea în mişcare. Copii de liceu au luat cîte 25 de ani de închisoare pentru gesturi nevinovate. Desigur, lucrurile sînt şi mai nuanțate şi mai complicate, iar pe acest subiect s-a scris multă literatură de bună calitate, bazată pe documente şi mărturii ale contemporanilor acelor evenimente, iar cei ce vor să afle mai multe au, slavă Domnului, de unde să afle.

Dar vremea ce a trecut de cînd tinerii legionari ajunseseră la conducerea țării, împreună cu armata, nu a fost lipsită de ispite pentru Constantin. De mai multe ori a fost la un pas de moarte, precum el însuşi mi-a povestit:

„În timpul guvernării legionare a trebuit să mă duc, în Bucureşti, de la sediul de pe Mihai Bravu, de lîngă fosta şcoală de fete, către piața Sfîntului Anton, pe Pantelimon. Şi mă duceam cu motocicleta cu ataş, iar eu eram în ataşul ei. Motociclistul a făcut brusc dreapta, ca să lovească ataşul de un stîlp. Nu

s-a rupt ataşul, pentru că nu aveam viteză prea mare. M-am dat jos şi am plecat pe jos acasă."

„O alta: tot în acea vreme, cerînd să conduc eu maşina, şoferul a fost binevoitor. Doar că eu, nefiind atent, era să scap maşina de sub control şi puteam muri amîndoi. El însă, avînd reflexe bune, a tras maşina înspre o grămadă de zăpadă şi aşa am scăpat."

„Altădată, mergînd spre Bucureşti cu maşina, tot în acea iarnă, era să lovesc într-o curbă o altă maşină ce venea din sens opus. Şoferul celeilalte maşini, avînd iarăşi reflexe bune, a tras imediat de volan înspre dreapta şi a trecut cu maşina lui peste şanțul din margine, scăpîndu-i pe toți de la moarte."

Apoi a început să povestească despre puciul generalului: „Avusesem pe vremea aceea servici la IMP[1]. În timpul guvernării legionarilor cu Antonescu, întîmplîndu-se neînțelegerile între unii şi alții, Antonescu dăduse dispoziție să fie ocupate toate prefecturile, primăriile şi chesturile de oameni lui. Legionarii au început să-şi apere oamenii lor şi instituțiile respective.

Fiind eu la Prefectura Ploieşti, eram între cei care luptau împotriva prefectului lui Antonescu. Am fost rănit în luptele ce s-au dat acolo de mai multe gloanțe, două în spate şi unul în cap, care a ajuns la creierul mic, şi altul în mîna stîngă. Acolo mai erau un tînăr, Badea Popescu (fratele lui Nicu), care a şi murit împuşcat atunci, şi Victor Silaghi, care trebuiau să ia prefectura în primire. A primit şi el două gloanțe în spate, din care unul aproape de inimă. Victor Silaghi

[1] Întreprinderea Municipală Ploieşti.

a murit în brațele mele. Am fost adus la spital să fiu operat. La spital s-a constatat că situația era așa de gravă cu glonțul care m-a lovit în cap (urcase din spate prin gît și a ajuns la limită, aproape de creierul mic) încît medicii, consultîndu-se, au hotărît să nu intervină pentru a nu atinge creierul și a nu muri pe loc. Cu timpul glonțul a fost înconjurat de o pieliță și nu s-a mai deplasat, nu a mai atins creierul și așa am scăpat mai tîrziu. La Aiud, în ultimii ani de pușcărie, în vremea reeducării, trecînd prin înfometările acelea mari[1], s-a consumat tot mușchiul din jurul glonțului, iar el s-a lăsat singur în jos, și atunci l-a scos doctorul închisorii.

Am fugit din spital așa cum eram, imediat după operație, și m-am ascuns la consulatul german din Ploiești. După aceea am plecat la București, împreună cu altcineva, îmbrăcați militar. Am stat ascunși în București în 1941, 1942 și o bună parte din 1943. Cei plecați peste hotare mi-au trimis avion, ca să plec. Iar eu, socotindu-mă mai de folos în București, am rămas. Eu țineam legătura între București și Ploiești. Și pentru că rămăseserăm puțini, am fost ales să țin legătura și cu cei din țară. Și mă întîlneam și cu cei care veneau din țară, și cu cei care plecau pe front[2]. Așa am observat că sînt urmărit peste tot, în-

[1] La Aiud, între anii 1960-1964, Părintele Marcu a stat la Zarcă, o incintă de izolare a celor ce refuzau colaborarea cu „reeducatorii".

[2] Pentru a mai reduce puțin tensiunea și pericolul ca legionarii rămași liberi, necunoscuți Siguranței, să provoace tulburări în țară, dar și pentru a se descotorosi de ei, li s-a oferit posibilitatea, mai ales celor întemnițați, să se „reabiliteze" prin

deaproape. În cele din urmă am fost arestat a doua oară, cu Gheorghe Baciu, în noiembrie 1943." Părintele a trecut sub tăcere faptul că la început a organizat o mică rezistență armată în Bucegi, iar în 1943 a fost arestat pentru că Siguranța aflase de el și de faptul că el este omul de legătură între vîrfurile Mișcării rămase în libertate și multe organizații clandestine din teritoriu. După ce a scăpat de două ori de urmărirea agenților, o dată pe lîngă terenul companiei Ford, oprindu-se și sărutîndu-se cu o fată care îl așteptă[1], lucru care i-a derutat pe urmăritori, iar altă dată, într-o dimineață, ieșind de la Petre Țuțea din casă și reușind să se agațe de un tramvai pe care agenții nu l-au mai prins, în cele din urmă a fost capturat într-o altă dimineață, la ora 6, cînd se pregătea să părăsească un anume domiciliu ce se afla sub observația Siguranței.

Aiud

A urmat un proces și o condamnare la 10 ani de închisoare. A fost dus la Aiud, împreună cu ceilalți legionari condamnați. În acea vreme Aiudul era o închisoare obișnuită, în care celulele erau închise doar pe timpul nopții. De la început, deținuții s-au

plecarea pe frontul de răsărit, unde erau întotdeauna trimiși în primele linii.

[1] Se prea poate că această fată este logodnica lui Constantin. Despre ea am aflat că i-a fost atît de credincioasă încît l-a așteptat mai bine de 20 de ani să se elibereze, iar cînd a aflat că a ales viața de mănăstire, a hotărît să nu se mai căsătorească, ci să își petreacă restul vieții în rugăciune, ca și pînă atunci.

împărțit în trei grupuri. Un prim grup a fost al celor care căutau cu orice preț o soluție politică și căutau să fie la curent cu tot ceea ce se întîmplă în țară. Un al doilea grup, mai mic ca dimensiune, a fost al celor care se blazaseră și erau dispuși la compromisuri pentru a ieși din închisoare. Iar al treilea, cel mai mic, a fost grupul „misticilor", al celor care, asumîndu-și prezența în acel loc, au înțeles că pentru păcatele lor și ale poporului pe care îl iubeau se află acolo și că au datoria de a se căi, a se ruga și a lucra faptele Evangheliei cît vor putea de mult. În acest din urmă grup, din care făceau parte mai multe nume ce au ajuns adevărate simboluri pentru martiriul închisorilor sub regimul comunism, cum ar fi Valeriu Gafencu, numit de mulți „sfîntul închisorilor", Anghel Papacioc, călugărit după eliberare (în 1948) sub numele de Arsenie și ajuns unul din cei mai mari duhovnici ai țării, Virgil Maxim, Marin Naidim, preotul Vasile Serghie din Bîrlad, duhovnicul lor, și alți iubitori de Hristos, s-a numărat și Constantin Dumitru, supra-numit „Fachirul". De aici au fost scoși de mai multe ori la diverse munci agricole, pentru a se auto-întreține, situația lor fiind îngreunată de greutățile economice ale țării (mai ales în anii de foamete 1946 și 1947), care își cheltuia resursele în război.

Părintele a sărit peste primii ani de detenție, care, totuși, nu au fost lipsiți de lucruri minunate. Știm că era în celulă cu doctorul Uță, un deținut apreciat atît de frații de suferință, cît și de conducerea închisorii[1].

[1] Doctorul Dumitru Uță a fost unul dintre Sfinții închisorilor comuniste, un adevărat doctor fără de arginți. A stat închis

la Aiud din 41 sau 42 până în 1964. Din 47-48 a stat în Zarcă (clădirea celor ne-reeducabili) până la eliberare. Era un om cu o profundă credință în Dumnezeu și o mare dăruire față de semeni. Fusese lăsat de Dumnezeu și cu un bun chip: înalt, cu ochii albaștri, cu o mică chelie și mustața tunsă scurt... După ce l-a vindecat pe directorul închisorii Aiud, maiorul Munteanu, de tifos, a devenit vocea cea mai cu greutate după director din închisoare, asta până în 47-48. Așa avea voie să iasă oricând dorea din penitenciar pentru a face rost de medicamente și altele, și se întorcea de fiecare dată foarte încărcat, cu sacii plini. Odată chiar a tulburat conducerea cu câte a putut să strângă, medicamente străine, ș.a., aproape un vagon. Toată lumea temniței îi cerea ajutorul, gardienii și toată funcționărimea îl chemau frecvent la ei, pe acasă, pentru felurite probleme de sănătate ale rudelor și cunoscuților. Astfel a cunoscut-o pe Veronica, fiica unui gardian, pe care a meditat-o la engleză... Veronica atât a fost de mișcată de acest om încât l-a așteptat 20 de ani să se elibereze. Prin 1967 s-au căsătorit, după ce ea l-a căutat. Se pare că, împlinindu-se în cele ale duhului, dr. Uță nu se gândea deloc la căsătorie. S-a căsătorit cu Veronica numai pentru a-i răsplăti așteptarea și dragostea. Acesteia i-a devenit, cum ea va spune mai târziu, un adevărat , , părinte sufletesc". Dumitru Uță uimea cu marea lui putere de muncă, uita pur și simplu să mănânce, încât de multe ori cei apropiați îl hrăneau... În timpul epidemiilor era atît de dăruit încît lăsase toate și asistenții săi, care voiau să-l ajute, aveau de făcut câte o mie de vaccinuri pe zi. Ținea cu evlavie post și dădea celorlalți bucățica de carne ce se întâmpla să vină mai întotdeauna Miercurea sau Vinerea. La un moment dat s-a ivit ocazia de a se putea face recurs și a fi astfel eliberați, lucru pe care l-au cerut mulți. I s-a propus și dr. Uță aceasta, la care el a răspuns: „Unde pot fi eu de mai mult folos, aici sau afară?" Și a rămas în închisoare. A stat în celulă un an de zile cu P. Marcu și cu Alexandru Ștefănescu, care-și amintește cum împreună au citit Sf. Scriptură în întregime. Doctorul era cel care citea cu voce tare pentru toți. Dr. Uță își fabricase singur tot felul de instrumente

Pentru aceea, în urma intervențiilor sale medicale în niște situații mai delicate, în semn de recunoștință, directorul închisorii i-a trimis doctorului niște icre, un aliment greu de găsit în acei ani. Constantin punea icrele pe pîine, ca să le împartă celor din celulă, cînd un alt deținut a intrat pe ușă să-l cheme pe doctor. Atunci Constantin a acoperit repede feliile de pîine cu icre cu un capac de cutie ce l-a avut la înde-

chirurgicale, pense, bisturie, cu care opera în închisoare. S-au întîmplat cazuri cînd medicinişti din Bucureşti au venit la Aiud ca să învețe de la el medicină. La ieşirea din închisoare i s-a dat un post de medic, la țară. Toată ziua era la „spital" pe care singur şi-l dotase. În scurt timp a devenit omul cel mai iubit, prețuit peste toate satele din împrejurimi. Nu primea nici o plată pentru munca lui. Şi cît ar fi vrut oamenii să-şi arate cumva recunoştința! Numai că doctorul lor nu mânca aproape nimic, ci numai fructe, dar nici de acestea nu primea... Sătenii s-au gândit ce s-au gândit şi au găsit o cale mai discretă de a-i dărui câte ceva: îşi deşertau în grădină, pe neobservate, traistele cu fructe. Şi astfel toată vara şi toamna puteau fi văzute, ca-n poveşti, grămezi de fructe sub pomii din grădinuța doctorului Uță. Securitatea s-a alarmat de popularitatea ce-o câştigase. S-a hotărât de sus, ca doctorului să i se dea un post în Bucureşti, ca astfel să i se piardă „aura"... – doctorul a cerut Spitalul 9, neurologia. Nu i s-a dat voie să-şi dea ultimele examene şi a fost ținut astfel pe o poziție mai umilă... Însă s-a impus prin marea lui dăruire şi competență, încât toți îi spuneau „doctorul cel mare" – aici îl găseşte Veronica prin 67. Vor avea un fiu, Mircea. Dorința doctorului Uță era ca fiul lui să-I slujească lui Dumnezeu, adică să devină preot, lucru care s-a şi întâmplat. A lăsat soției şi fiului această mare învățătură ca moştenire: de a face pentru aproapele, totul, ca pentru Hristos. Veronica a continuat să-i scrie cu regularitate Părintelui Marcu cerându-i mereu sfatul.

mînă. După ce a plecat noul venit împreună cu doctorul Uță, unul din cei din celulă a sărit în picioare şi a strigat: „Acesta e fariseism! Te ascunzi să creadă lumea că postim!" Constantin nu a răspuns nimic, fiind şi foarte tăcut de felul său. Rămînînd numai ei doi, i-a zis, cu blîndețe şi cu înțelepciune, dîndu-i o pildă de dreaptă măsură: „Sandule, ce crezi că ar fi spus el tuturor dacă ne-ar fi văzut cu icrele pe masă? Că noi mîncăm icre la fiecare masă, în vreme ce ei fac foamea cu zeama de fiecare zi".

Sărind peste anii 43-45, părintele a continuat: „Prima dată am fost la Galda, la vie. Anul al doilea am fost la Vioara (Unirea). Anul al treilea la Ciugudel, unde am lucrat la vie şi la cîmp. Eram în echipa care putea să lucreze orice la cîmp. Au fost Nicu Mazăre, Virgil Maxim şi încă o serie de tineri, foşti elevi şi studenți, care puteau să muncească la cîmp, împreună cu cîțiva mai vîrstnici care ştiau ce trebuie făcut. La Galda trebuia să secerăm grîu. Eu nu mai secerasem de mic copil, de cînd îmi tăiasem degetul mic. Aveam o mare bucurie să muncesc: mă îmbătam de muncă! Şi cum lucram cu pricepere, toți s-au oprit să se uite la mine."

Au fost şi clipe grele pentru cei din Aiud, pentru că în țară situația era foarte tulbure, iar regimul lor incert. Deşi doctorul deținuților, deținut legionar şi el, Uță, era foarte apreciat de directorul închisorii, care i-a făcut cu vremea cîteva favoruri, scoțîndu-l pe ascuns din închisoare ca să-i mediteze copiii, totuşi regimul de viață rămînea destul de aspru, iar ei trebuiau să se descurce cu ce aveau. În astfel de condiții s-a întîmplat ca tînărul Constantin, care era

considerat de toți un om de fier, să leşine văzînd durerile altora, precum însuşi mi-a povestit: „Am leşinat cînd m-au pus să țin o mînă infectată, ca să o opereze doctorul Uță cu bisturiul, fără anestezie."

Aiudul acelor ani a fost un spațiu foarte special. Conducerea închisorii căpătase atîta încredere în legionari, încît, trebuind să evacueze Aiudul şi să îi ducă la Alba Iulia, după 23 august 1944, i-a lăsat pe deținuți să meargă pe jos, singuri, neînsoțiți, de la o închisoare la alta. Iar mai mult decît toate, în Alba Iulia, venind armata rusă, care se remarcase prin jaful şi violurile care nu mai conteneau, şi conducerea închisorii şi gardienii şi-au adus în puşcărie nevestele şi fetele, ca să nu fie batjocorite de bravii soldați ai Armatei Roşii. Aceasta nu este deloc o exagerare: monumentul soldatului sovietic de la Berlin a fost denumit de nemți „Monumentul violatorului sovietic". După toamna lui 1944, lucrurile s-au mai liniştit, deținuții politici s-au întors la Aiud, şi au urmat încă cîțiva ani de pace pentru toată lumea.

În închisorile comuniste

Acestea au fost pînă la începutul lui 1948. Din acest an toate s-au schimbat. Legionarii din închisori au fost declarați drept cei mai mari duşmani ai statului comunist şi, în consecință, li s-a aplicat un regim foarte dur. Şi nu numai lor, ci şi tuturor duşmanilor regimului bolşevic. Părintele a ținut să-mi spună cum a mai trecut încă o dată prin moarte:

„După ce am fost arestat a doua oară (şi trecusem pe la Galda şi Ciugurdel), eram prin 1950-51 la

Aiud. Aici primeam zilnic murături stricate şi mălai stricat, care rămîneau de la armată. Cînd s-au terminat şi acestea, ne dădeau zeamă de fasole şi slăbisem cu toții tare de tot. Eu însă mai mult.

De la un moment dat nu am mai putut să mă ridic din pat. Aflasem de la nişte medici cum se moare de foame: întîi se consumă grăsimile, apoi muşchii – rămîi piele şi os –, apoi se consumă celulele nobile, celulele nervoase din creier şi din inimă. Aceasta se petrecea cu mine: începeam să nu mai văd, nu mai puteam vorbi şi gîndi. Într-o zi au venit băieții mai tineri de la munci şi m-au întrebat cum mă mai simt. N-am putut să le răspund nimic. Doar plîngeam. Mai tîrziu le-am spus că mă pregătesc să mor. A venit, a doua sau a treia zi, praznicul Adormirii Maicii Domnului. Maica Domnului a făcut o mare minune: venise, nu se ştie cum şi de unde, un vagon de fasole. Acesta s-a terminat în cîteva zile, la cîți inşi eram acolo. Dar în acele zile am mîncat fasole, şi încă consistentă. Aşa mi-am revenit. Pe urmă a fost o anchetă privind vagonul. Nimeni nu a ştiut de unde a apărut, şi nici nu s-a aflat cine l-a trimis. Ceea ce m-a întărit atunci, în încercarea aceea grea, a fost un cuvînt al lui Nicu Mazăre, cu care eram în celulă: Înnoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale."

Cu adevărat, anii aceia au fost foarte grei pentru deținuții politici. Cu siguranță, nici situația economică a țării nu era strălucită după foametea din anul 1947 şi din cel următor, care a făcut pe mulți țărani (şi nu numai), mai ales din Moldova, să-şi lase case şi tot avutul şi să plece în alte părți ale țării, unde se mai găsea cîte ceva de mîncare. Se poate vorbi de un

adevărat exod al acelor ani. Au fost cazuri în care unii şi-au dat ori chiar vîndut copiii unor familii din Ardeal, unde dezastrul nu era aşa de mare.

În închisori viaţa deţinuţilor politici era cît se poate de grea. Se făcuseră sute de mii de arestări şi iniţial, după anchetele din anii 1948-1950, puşcăriile s-au organizat pe „clasele sociale" cărora aparţineau deţinuţii. Aiudul era pentru intelectuali, Piteştiul pentru studenţi, Gherla pentru muncitori, Făgăraşul pentru cadrele militare, etc. Părintele Iustin mi-a vorbit de o grevă generală care a izbucnit în Aiud în 1950, începută oarecum violent, prin ruperea obloanelor de lemn de la geamuri (arestaţii erau ţinuţi în întuneric zi şi noapte, cu excepţia celor cîteva minute de plimbare pe zi), urmată de mai multe zile de grevă a foamei. Chiar şi sfinţia sa a ţinut post negru două săptămîni şi mi-a spus că majoritatea au refuzat orice hrană şi apă vreme de cel puţin una-două săptămîni. Petre Ţuţea a postit 38 de zile, după care nu a mai putut să se opună alimentării forţate. Aceste întîmplări au fost urmate de schimbarea strategiei guvernului cu privire la deţinuţii politici, cărora li s-a oferit să muncească în minele din Maramureş, unde au primit hrană mult mai bună, chiar dacă regimul de muncă ce li s-a impus a fost foarte aspru.

Despre viaţa de zi cu zi a celor din închisorile primilor ani de comunism ştim cu siguranţă că de la Aiudul anilor 1944-47, unde Constantin a fost împreună cu „misticii", plăcutul lui Hristos s-a dăruit pe sine rugăciunii neîncetate şi celorlalte fapte bune atît de iubite de monahi. După mărturia Părintelui Iustin, grupul „misticilor" de la Aiud a dat soluţia

de supravieţuire în acele grele condiţii şi a schimbat închisorile în mănăstiri, pentru multele rugăciuni pe care toţi deţinuţii le spuneau zi şi noapte, pentru Psalmii şi capitolele din Noul Testament care fuseseră învăţate pe din afară şi pentru îndeletnicirile duhovniceşti pe care le deprinseseră acolo. Şi cît de grea le era viaţa şi Cine era Cel ce îi întărea, se înţelege şi din vizita pe care unul din tartorii bolşevici ai acelor ani a făcut-o într-una din închisorile politice, unde a strigat, plin de uimire, văzîndu-i pe deţinuţii uscaţi de foame: „De ce nu mai muriţi odată, bandiţilor? Ăia de afară sînt graşi şi frumoşi şi mor pe capete, iar voi trăiţi, criminalilor!"

D. O. (Domiciliu obligatoriu)

În 1951 ar fi trebuit să fie eliberat, pentru că în iunie 1946 i se redusese pedeapsa cu doi ani şi şase lui, iar ianuarie 1951 îi expirase termenul de condamnare. Dar prin lucrarea celui rău, în loc să fie eliberat, a fost trimis în domiciliu obligatoriu la barajul de la Bicaz. „După 1943, cînd am primit 10 ani, am stat în închisoare doar şase ani şi jumătate, iar restul l-am făcut în domiciliu obligatoriu, la Bicaz, din '51 pînă în '54. Atunci m-au trimis din nou la Ploieşti, în anchetă, pentru problema cu cel de la „Cablul Românesc", cu care mi se potriveau majoritatea datelor. Acela fusese contabil.[1] Nu mai ţin minte cît

[1] La fabrica „Cablul Românesc" din Ploieşti se furase în acei ani o sumă de bani, şi, prin lucrarea celui rău, această răutate i s-a pus în spate lui Constantin, care era de atîţia ani în temniţă.

m-au anchetat. După aceea m-au trimis la Gherla, unde am făcut reclamație pentru confuzia creată. De acolo, după cîteva zile, m-au dus la Bucureşti. Atunci am stat cu prea-sfințitul Antonie [Plămădeală] pe un prici, şi ne-au eliberat pe amîndoi. Eu am intrat la Cernica. Aici am stat doi ani, după care am venit la Slatina, unde am stat un an şi ceva, iar în '58 ne-au arestat din nou."

La Bicaz, începînd cu 1951, fiind vorba de multă muncă fizică, plăcutul lui Dumnezeu s-a dat pe sine la mari osteneli. El însuşi mi-a povestit: „Cînd eram în d.o. (domiciliu obligatoriu) la Bicaz, am lucrat la toate cotele. Întîi am fost jos, aproape de nivelul apei, unde se scoteau pietre din apă şi se încărcau în vagoane. Am fost şi la altă cotă, unde se împuşcau pereții. Aici am făcut 6-7 norme, şi uneori chiar 10 norme pe zi." Deşi pare foarte greu de crezut, pentru că şi norma obligatorie a fiecărui deținut era cam greu de împlinit pentru un om, părintele nu a mințit şi nici nu a exagerat: nevoințele sale duhovniceşti trebuiau împletite cu ostenelile trupeşti, pe care le-a iubit toată viața. La ridicarea barajului de la Bicaz au trebuit dislocate mai multe stînci. Părintele Marcu a lucrat la cote aflate sub nivelul exploziilor, şi uneori era trimis intenționat să strîngă pietre în vagoneți chiar cînd urma o explozie, ca să fie lichidat într-un aparent accident de muncă. Dar tocmai atunci, în acele ocazii, şi-a cîştigat numele de „Costică, omul lui Dumnezeu", pentru că deşi s-a întîmplat de mai multe ori să fie la un pas de moarte sub pietrele care cădeau, niciodată nu a fost atins de vreuna din ele. Şi ca să înțelegem că Însuşi Dumnezeu era Cel ce îi purta

de grijă şi îi răsplătea nevoințele, să vedem cu ce fel de cercetare l-a cercetat pe Constantin şi ce dar i-a dăruit: „Atunci am avut un vis-vedenie în care mă vedeam pe trompa unui elefant, care mă purta. De atunci a început să-mi dispară frica; mi-a luat Dumnezeu teama şi mi-a dat curajul care nu s-a mai depărtat de la mine". Cui nu îi va amuți gura auzind acestea? Cîți dintre iubitorii de Hristos nu şi-ar dori să capete de la Dumnezeu atîta Dar încît să nu le mai fie vreodată frică de ceva din lumea aceasta? Cine nu va striga din tot sufletul său: Slavă Ție, Doamne! Minunat eşti şi minunate sînt lucrurile Tale, Cel ce de îngeri eşti cîntat şi în Sfinți Te proslăveşti!

Tot legat de Bicaz, un alt lucru care mi l-a povestit a fost faptul că mulți din deținuții politici care se aflau masați în d.o. la Bicaz nu au ştiut să-şi folosească puțina libertate ce o aveau şi nu au dat slavă lui Dumnezeu pentru binefacerile Sale, ci întremîndu-se trupeşte au căzut în curvie cu deținutele de drept comun, foste prostituate, care fuseseră aduse acolo din bordelurile fostul cartier „Crucea de piatră" din Bucureşti.

În primăvara anului 1956 a fost pus în libertate şi atunci a ales calea cea strîmtă şi necăjicioasă a călugăriei. Cei aproape 13 ani care trecuseră Îl aduseseră pe Mîntuitorul Hristos în sufletul său şi Constantin cunoştea acum Calea. Chiar dacă nu mi-a spus dacă şi-a mai căutat logodnica, ori i-a trimis vreo vorbă, ori s-a mai interesat de ea, ceea ce este absolut sigur este că s-a dus direct la mănăstire.

La Cernica

Constantin a intrat în Mănăstirea Cernica îndată după eliberare, şi primit fiind de egumen, a fost rînduit la felurite ascultări. Avea 46 de ani. „Cînd m-am eliberat, în 1956, prin Părintele Benedict Ghiuş mi s-a dat un bilețel către starețul de la Cernica. Starețul mi-a spus: «Mergeți la grajd». La Mănăstirea Cernica am fost la ascultare pe la vite, la porci, la oi, la seră, şi în primăvară m-au dat la vie şi la grădină. Şi pentru că era foarte mare secetă, am văzut cum ceapa şi roşiile se uscaseră şi erau galbene, căzute la pămînt. Iar eu, care tocmai săpam la vie, am luat din firele acelea de ceapă şi de roşii şi le-am sădit prin vie, iar Dumnezeu, Care poartă de grijă la toate, a rînduit, pentru că lacul era aproape, să îşi revină, să înflorească şi să crească. Aşa că vara veneau la mine grădinarii să le dau roşii. Oare nu tot Dumnezeu a purtat de grijă aici? Cît am fost la vite, un an şi ceva, nu a murit nici o vită şi nici măcar nu s-a îmbolnăvit." Nu spre lauda sa mi-a spus aceasta, chiar dacă ostenelile sale pentru a da viață legumelor ce se uscau au fost nu mici, ci pentru a mă face să înțeleg cît de mare este binecuvîntarea lui Dumnezeu peste cel ce se liniştește.

În al doilea an fratele Constantin a fost întrebat dacă vrea să facă de pază la vie. Iar el a răspuns că vrea, dar are nevoie de două lucruri: un cîine lup bine dresat şi o puşcă. Şi totul a fost bine pînă cînd au început strugurii să se pîrguiască. Într-o noapte, cam pe la miezul nopții, părintele, care stătea într-o colibă împreună cu cîinele, l-a auzit pe acesta mîrîind. Şi

atunci s-a trezit, şi-a luat puşca şi ținînd cîinele în lesă a mers în direcția în care îl trăgea acesta. La o vreme s-au apropiat de un loc unde, prin întuneric, se zăreau cîteva mogîldețe. Atunci a dat drumul la cîine şi a început să alerge şi el printre spaliere în urma cîinelui după țiganii veniți la furat, care fugeau de rupeau pămîntul. Hoții fiind alungați, la cules au ieşit cu mult mai multe tone de struguri şi toți se mirau de izbînda părintelui.

Şi a mai fost ceva la Cernica. L-am întrebat într-o zi: „Părinte, cum să fac să-mi pot uni mintea cu inima?" „Nu ai să poți face asta pînă n-ai să pui pază inimii cum am pus eu pază la via Cernicăi". Ce se întîmplase? A fost rînduit paznic. Dar se ştie că Mănăstirile Cernica şi Pasărea sînt aşezate lîngă nişte sate de țigani, care erau certați cu respectarea avutului altuia[1]. Din pricina furtului pe care aceştia îl făceau an de an, călugării nu reuşeau să adune prea mulți struguri pe care să-i pună în teasc. „Vara, cu toată seceta aceea (căci se uscase pămîntul de se făcuse tot bolovani) munca la vie era pentru mine – Dumnezeu să mă ierte – un fel de joacă, atît de mult îmi plăcea. În acea vară, noaptea inspectam pe paznicii care erau puşi la vie (pe lîngă lucrătorii viei). Pentru ascultarea aceasta cerusem un cîine lup bine dresat şi o puşcă cu sare. Într-o noapte întunecoasă şi cețoasă am văzut nişte umbre şi i-am strigat pe paznici: „Măi fraților, măi!" Şi pentru că nu răspundeau, mă pregăteam să dau drumul la cîinele lup pe

[1] Din Îndreptarea Legii, Tîrgovişte, 1652: Țiganul, de va fura pînă la o gîscă pe zi, să i se ierte.

care îl aveam. Iar ei, depărtîndu-se, au strigat: „Nu da drumul la cîine, că ți-l împușcăm!"

În altă noapte, cîinele, care dormea la picioarele mele, a simțit că a intrat cineva în vie şi a sărit, iar eu am fugit după el. Cel din vie a fugit atît de repede, sărind printre spaliere şi apoi sărind gardul înalt, încît nu pricepeam cum a putut fugi aşa. Atunci am tras cu gloanțe de sare şi am ştiut că am nimerit în plin, pentru că am auzit bufnitura celui care sărise. Ceilalți l-au luat pe cel căzut şi au fugit cu el, aşa rănit. De atunci încolo, în toată vara aceea, nu s-a mai apropiat nimeni de via mănăstirii.

La Cernica a venit la vie, de mai multe ori, dimineața, starețul. Şi văzînd el că nu s-a furat nimic, a întrebat la un moment dat în trapeză: „Cum se poate, măi, că anul acesta nu s-a furat nimic, iar în ceilalți ani s-a furat atît de mult?"

Mănăstirea Slatina

„Acestea au fost la Cernica. La Slatina am venit la 15 august 1957, de Adormirea Maicii Domnului, pentru Părintele Arsenie [Papacioc], pe care l-am avut duhovnic. Trebuiau să mă călugărească în anul cînd m-au arestat. Dar m-am călugărit prin '72-73, la Sihăstria. Am ieşit definitiv din închisoare în 1964.

La Mănăstirea Slatina, în Săptămîna Mare, eram cu părintele Iustinian Stoica (ce a plecat mai apoi în Sfîntul Munte), cu căruțele. El era cu căruța cu cai, iar eu cu cea cu boi. Şi pentru că nu mîncam nimic, dar munceam, am avut o criză de ulcer groaznică. Iar în acele dureri cumplite i-a dat Dumnezeu Părin-

telui Arsenie să-mi spună doar atît: „Mai rabdă puțin! Mai rabdă puțin." Ştiu sigur că el se ruga Maicii Domnului să mă întărească. Seara am mîncat şi, încet-încet, durerile au trecut. Şi am avut după aceea niște bucurii duhovniceşti şi o pace atît de mari încît nu există cuvinte pentru a le povesti. Sigur că Părintele Arsenie ştia că eu plăteam atunci nişte păcate".

Apropierea de Părintele Arsenie nu se motivează doar prin faptul că se cunoscuseră la Aiud, în „grupul misticilor", ci merge mult mai departe. Intrînd în mănăstire, Constantin a înțeles că nu poate face față încercărilor şi luptelor duhovniceşti fără un duhovnic iscusit, care să fie încercat în luptele faptei bune. Şi la cine oare ar fi putut să se ducă, dacă nu la cel ce se iscusise în temniță în lucrarea rugăciunii neîncetate şi a pazei minții, care se lupta neîncetat pentru fapta cea bună?

Am mai aflat că atît în Mănăstirea Cernica, dar mai ales în Mănăstirea Slatina, unde era o obşte foarte bine rînduită de Părintele Cleopa şi unde mai ales începătorii, care nu erau puțini, petreceau primii ani de mănăstire prin toate ascultările de obşte, după care erau trimişi acolo unde se pricepeau mai bine, fratele Constantin era totodată foarte iubit şi temut de toți, pentru că avea multă dragoste, dar ținea mult la ascultare şi la tăcere, iar la muncile cîmpului şi la celelalte care erau de obşte îi necăjea pe ceilalți pentru plăcerea lui de a lucra, lăsîndu-i fără să vrea pe toți ceilalți în urmă. De la sfinția sa a luat pildă de hărnicie iconomul de azi al Schitului Românesc Prodromu, amintit mai sus de Părintele Marcu. Dar mai apoi, pentru buna lui rînduială în toate, fra-

tele Constantin a fost numit chelar, pus fiind peste cămările obştii de la Slatina. Însă bucuria de a fi într-o bună rînduială şi de a avea un duhovnic minunat nu a ţinut mult.

Din nou arestat

„Într-o seară, tîrziu, după ce îmi terminasem ascultarea, m-am dus ca să mă culc la chilia mea, care era deasupra chelăriei. Şi cum eram într-o stare între trezvie şi somn, am auzit nişte paşi urcînd pe scara care dădea către chilia mea. Şi deodată uşa s-a izbit de perete şi au intrat în chilie mai mulţi miliţieni cu un locotenent-colonel. Şi mi-au zis: „Nu mişca! Eşti arestat." M-au pus într-o dubă a lor, împreună cu Părintele Arsenie şi cu alţii. Nu ştiu cine a mai fost, că eram legaţi la ochi. Ne-au dus la Rădăuţi, iar în zori de zi am fost puşi din nou în dubă şi am plecat către Ploieşti. Ştiu că era primăvară, căci la o oprire a maşinii, cînd ne-au dat jos, oamenii prăşeau porumbul prima dată [era iunie 1958; la munte porumbul se face mai tîrziu]. Pe mine m-au oprit la Ploieşti, iar Părintele Arsenie a fost trimis la Bucureşti, în procesul „Rugului Aprins". M-au băgat în procesul prahovenilor (legat de Miti Dumitrescu şi ceilalţi) şi m-au anchetat la Ploieşti 18 luni.

Cînd ne-au luat pe noi de la Slatina, deja ceilalţi din proces erau arestaţi şi trebuiau să confrunte datele. Şi ne-au ţinut un an şi jumătate numai în anchetă. Şi ce însemna anchetă pe timpul comuniştilor? Era moarte curată. Că nu se putea răbda. Vezi, s-a scris cîte ceva despre Piteşti sau despre Gherla, dar

nu s-au putut scrie toate prin cîte am trecut. Din multe motive. Iar mai important decît toate este că nici nu se pot gîndi grozăviile care au fost acolo. Nici nu poţi să gîndeşti.

Acum mi-am dat seama – Doamne, iartă-mă! – că s-a întîmplat acolo ceea ce au spus Părinţii şi ceea ce a spus şi Mîntuitorul. Între altele găseşti în Pateric că un frate l-a întrebat pe Avva Ishiron: Dar cei de după noi cum vor fi? Ei vor fi la jumătatea lucrului nostru. Dar cei de după ei?, a întrebat tot fratele. Cei de după ei, zice, nu vor face nimic din ce facem noi, dar vor avea încercări atît de mari şi de grozave, încît dacă vor rezista la ele vor fi mai mari decît noi în Împărăţia lui Dumnezeu. Ei, aşa s-a întîmplat cu Piteştiul şi cu celelalte închisori.

Aici s-au petrecut evenimentele cele mai mari legate de mîntuirea mea şi tot aici au fost intervenţiile directe ale Mîntuitorului, Care m-a cercetat să mă întărească cu puterea Sa cea dumnezeiască. La scurtă vreme am avut a doua vedenie, în care am văzut tot grîul acela (care în prima era verde) gata de secerat, galben, copt, fir de fir, cît vedeam cu ochii. Iar în mijloc o livadă cam de un pogon, cu pomi din 10 în 10 metri. În atmosferă nu era soare, ci tot o lumină dumnezeiască (sau taborică). Acolo, la distanţă de vreo 40-50 de metri faţă de locul unde şedeam eu, erau două livezi, cu pruni, cu prunele aproape coapte (mai rari, cam la 10 metri unul de altul) şi cu caişi înfloriţi, cu flori atît de frumoase că nu păreau a fi pămînteşti. Şi veneau mulţi oameni să vadă acei caişi înfloriţi.

În timp ce eram într-o celulă am avut un vis. Aici în celulă eram doi pe un pat îngust, iar dedesubt

aveam un calorifer care ardea continuu, pînă şi vara. Eram undeva pe un deal, între Dunăre şi Bucegi. Un deal foarte lin, acoperit de iarbă verde – un verde intens, presărată cu flori galbene şi roşii. Iar eu eram dus, în vedenia mea, cu patul pe deasupra ierbii. Era o atmosferă foarte plăcută, ca de primăvară răcoroasă. Aşa a rînduit Dumnezeu să-mi mai uşurez din chinul caloriferului de dedesubt.

Tot în acea cameră unde eram mai mulţi, stăteam de vorbă. Aici am întrebat dacă ştie cineva ce este conştiinţa, ce este smerenia, ce este umilinţa, ce este pocăinţa[1]. Doar un evreu a ştiut să-mi răspundă. Răspunsurile, împreună cu ce ştiam eu, le-am verificat mai tîrziu şi erau întocmai cu ceea ce scrisese Nichita Stithatos în viaţa Sfîntului Simeon Noul Teolog şi în celelalte scrieri ale sale.[2]

Tot aici în anchetă eram împreună cu un seminarist din Dîmboviţa şi cu un iehovist. Iehovistul ne-a descris un vis al său cu o cioară care intrase în celulă şi se aşezase pe geam, iar el a pus mîna pe un pistol

[1] Aici Părintele Marcu mi-a dat o tîlcuire a sa asupra deosebirii între căinţă şi pocăinţă. Între timp, însă, am aflat o alta, care cu siguranţă l-ar fi bucurat şi pe sfinţia sa să o cunoască: Părinţii paisieni au tălmăcit elinescul μετάνοια cu „pocăinţă", iar pe μεταμέλεια cu „căinţă". Pocăinţa ar fi, aşadar, schimbarea lăuntrică către bine, iar căinţa ar fi schimbarea omului văzut către binele dumnezeiesc.

[2] „Altele sînt lacrimile din pocăinţă şi altele cele vărsate din dumnezeiasca umilinţă. Pentru că acelea, ca un pîrîu înecînd şi stricînd toate tăriile păcatului, iar acestea ca norul asupra holdelor vin în suflet, şi ca roua pe fîn, spicul cunoştinţei crescîndu-l şi rodindu-l, şi arătîndu-l mult revărsat purtător de rouă." (Nichita Stithatos, capul 70 din cele 100 de capete lucrătoare)

din buzunarul seminaristului şi a tras mai multe focuri. Ciorii nu i s-a întîmplat nimic. El era nedumerit privind visul şi nu ştia ce să înţeleagă. În acea clipă m-a luminat Duhul să-i tîlcuiesc visul (precum Iosif faraonului). Şi i-am zis că cioara era diavolul, pe care el nu a avut puterea să-l alunge, fiind lipsit de Harul Sfîntului Duh. Mi s-a descoperit mie, care eram ortodox, precum lui Iosif şi lui Daniil, care erau atunci în dreapta credinţă.

De acolo m-au dus într-o celulă alăturată. Aici, într-o cămăruţă foarte mică era un pat îngust, o masă cu un reşou încins dedesubt, şi o chiuvetă. Deodată, cum stăteam la rugăciune, cu faţa către răsărit, către geamul de afară (era un demisol), am auzit un zgomot în spatele meu. M-am întors şi am văzut cum băgaseră (erau vreo trei rînduri de gratii între mine şi ei) un tub ca de jumătate de metru, care în capătul celălalt avea o pîlnie. Am văzut cum au băgat ceva pe tub şi au suflat. Deodată camera s-a umplut de un praf strălucitor, iar eu am început să mă sufoc şi să văd stele galbene, albastre şi verzi. Atunci L-am simţit pe Mîntuitorul în dreapta mea, cam la jumătate de metru, dar L-am simţit cu mult mai puternic decît aş vedea cu ochii mei şi aş auzi pe cineva. Şi imediat mi s-a luminat mintea să-mi umplu gura cu apă şi să pulverizez apa prin celulă. Aşa am anihilat praful ucigaş şi am rămas în viaţă.

Tot în acea anchetă am mai trecut prin nişte încercări la un pas de moarte: Înainte de a mă duce în celula unde voiau să mă sufoce, am leşinat cînd l-au adus pe un inginer care era vînăt pe tot corpul din pricina bătăii. Ne-au pus pe noi să-l frecăm peste tot

cu spirt, ca să-şi revină, iar eu am leşinat cînd m-am apucat de lucrul acesta, gîndindu-mă ce dureri groaznice îi provocam. Ei au profitat şi m-au luat pe sus să mă ancheteze şi ziceau între ei: „Gata! L-am dat gata pe Fachiru'!" căci eu eram vînăt de la leşin.

De un lucru, totuşi, am fost biruit: nu puteam suporta, în nici un chip, să văd pe alţii torturaţi. Am leşinat de trei ori: întîi cînd m-au chemat să le zic unele lucruri pe care refuzam să le spun, şi atunci au torturat în faţa mea pe un biet om. A doua oară cînd au adus, de la o anchetă, pe acest creştin întemniţat în aceeaşi celulă cu mine, care era zdrobit, din cap pînă în picioare fiind vînăt de la multele bîte primite. Gardienii l-au adus cu o cîrpă şi o sticlă de rachiu, iar deţinuţii trebuiau să-l frece, ca să-şi revină în fire. Şi a mai fost şi întîmplarea cu doctorul Uţă.

M-au dus după aceea în altă celulă unde era un om îmbrăcat în pantaloni kaki (şi mi-a atras atenţia acest fapt). Colonelul deschisese geamul să intre aerul. L-am întrebat de ce poartă pantaloni kaki, noi. Iar el mi-a zis că fusese procurorul şef al judeţului. Mai înainte fusese calfă la o uzină din Floreşti – Prahova. De aici îl luase Securitatea, îl şcoliseră şi îl făcuseră procuror. Îl chema Dumitraşcu.

Tot aici am avut un vis-vedenie cu vîrful Omu. Eram acolo, sus, lîngă vîrf, pe un soi de platformă. Şi era senin de jur-împrejur şi se vedea cîmpia, Dunărea, marea, tot. Era o lumină strălucitoare, însă de asemenea nu era soare nicăieri. Am văzut deodată un vultur, care se rotea în jurul vîrfului. Iar din ghearele vulturului a ieşit o pasăre albă, un porumbel, cam ciufulit. Şi a venit repede, zburînd, direct din ghearele vulturului, şi mi-a intrat în piept, în

partea dreaptă. Aşa m-am trezit, iar partea dreaptă era fierbinte şi eu eram cuprins de o pace adîncă. Mi-am dat seama că fusese Duhul Sfînt.

Aiudul roşu

„După ce m-au condamnat ultima dată şi am luat 25 de ani, pentru că eram printre cei mai rezistenţi, făceam puşcărie la Aiud. Eram la etajul 1 sau 2, pe I-ul mare, cîte 8 în celulă; nu aveai voie să te rezemi. Aveai voie să stai nemişcat sau să te plimbi printre paturi. Şi cum mă aflam printre cei mai rezistenţi, eram urmărit permanent şi în închisoare; voiau să mă prindă cu ceva. Şi pentru că eram răcit foarte tare (aveam temperatură, peste 40 de grade), m-au rezemat fraţii de capul patului. Aşa m-au luat să mă pedepsească, la „Secţie". Lîngă uşa „Secţiilor", erau două camere, în dreapta şi în stînga uşii din faţă, foarte înalte. Era ger foarte mare şi m-au pipăit şi m-au dezbrăcat de ce aveam mai gros pe mine. M-au băgat în celulă şi acolo miliţianul care m-a adus (era şi el cam bolnav), cînd a deschis uşa şi a ieşit din celulă, i-a făcut loc gardianului să intre, iar acesta, cînd a dat de un miros aşa de greu şi de un frig aşa de grozav, a zis: „Aici e chiar ca în iad!" Am rămas acolo, deşi nu aveam nici pat, nici scaun, ci doar o tinetă îngheţată într-un colţ al celulei. Pînă sus nu erau decît un soi de jaluzele de lemn, ca să nu vedem nimic afară. Orice mişcare a uşii zornăia jaluzelele de la geam, din cauza curentului; făceau un zgomot mare. În lăuntru era atît de îngheţat, încît nu puteai sta pe loc, iar eu, care deja eram frate de

mănăstire, mă obişnuisem să fac metanii sau închinăciuni. Însă din cauza gerului abia cu mare greutate îmi făceam închinăciunile şi rugăciunile respective. Şi apoi iar trebuia să umblu prin cameră, nici prea repede, nici prea încet – dacă era prea repede, îngheţai din cauza curentului, iar dacă era prea încet, din cauza frigului care te cuprindea. Dacă oboseam, stăteam pe tinetă sau făceam închinăciuni. Nu puteai dormi, pentru că nu ştiai dacă te vei mai trezi vreodată. Aşa am rezistat trei zile şi trei nopţi. Mîncarea era cîte un turtoi, îngheţat tun şi acela. La un moment dat nu am mai putut să rezist şi am căzut în nesimţire. Cît a fost, nu ştiu. M-am trezit din nesimţirea mea refăcut trupeşte printr-un somn odihnitor, şi în jurul meu o căldură ca de sobă. Aşa m-am ridicat de jos şi mi-am continuat nevoinţele. Dar văzînd că persistă situaţia mea de mai înainte, am simţit că mă epuizez din nou şi am zis cu glas tare: „Eu mor aici!" Atunci ne-au scos şi pe mine şi pe celălalt, pe care îl duseseră în camera cealaltă. După aceea am aflat că era fostul primar legionar al Ploieştiului şi că lui i-au degerat urechile şi bărbia şi obrajii.

L-am întîlnit pe Ţuţea în spitalul unei închisori, în aceeaşi cameră cu Părintele Ioan Negruţiu. Acest părinte hrănea pe unul care nu se putea mişca deloc. În mod sigur avea rugăciunea minţii, că altfel nu ar fi putut avea atîta răbdare. Acel neputincios a început într-o bună zi să dea afară toată urina din el, aproape o găleată întreagă, şi era de nestăpînit. Se umplu-se camera în care eram. Cineva[1] a luat o mătură, un

[1] Aici vorbeşte despre sine.

făraş, cîrpe şi a strîns tot de pe jos. Ţuţea spunea: „Mare examen a dat omul ăsta! Mare examen!"

Altădată eram cu Părintele Arsenie Papacioc şi cu Părintele Ioan de la Vladimireşti, despre care auzisem că avea Sfintele Taine la el. Şi pentru că mă spovedisem, mă pregăteam să mă împărtăşesc. Şi i-am cerut Părintelui Ioan să mă împărtăşească. Iar el, după ce m-a pregătit, m-a împărtăşit.

Tot acolo la Aiud era şi Vartolomeu (Valeriu) Anania, care avea reumatism la ultimele vertebre. S-a vindecat mai apoi stînd pe burtă, la soare. Eram într-o zi cu părinţii Vartolomeu Anania şi cu Sandu Tudor[1]. Vartolomeu Anania m-a trimis la părintele Daniil ca să îl conving să nu scrie el cartea pe care aveau de gînd comuniştii să o publice[2]. Seara i-au luat bagajul, l-au luat şi pe Părintele Daniil, nu ştiam unde. După cîteva zile m-au dus din nou pe celularul mare de la Aiud, pe coada T-ului, cam tot de unde fusesem luat. Într-o dimineaţă i-am auzit zicînd pe cei care erau de planton: „A murit, mă!" Atunci am auzit alături o celulă deschizîndu-se şi cel de acolo fiind scos. „Nu e mort, mă, da' nici nu mai respiră". Era în comă. A murit peste două-trei zile, la spital. Prin frizeri am aflat că era Părintele Daniil. După acestea m-au dus din nou la Zarcă.

A trebuit să luptăm cu toate neputinţele noastre. Mulţi au vrut să se sinucidă, pentru că nu mai puteau suferi chinurile. Şi cel mai grav era că îţi cerea să îi

[1] Ieromonahul Daniil Theodorescu.

[2] Celor doi li se ceruse să alcătuiască un volum care să conţină în scris lepădările făcute în reeducarea de la Aiud.

spui pe ceilalți, să îi torni. Şi te torturau atît de groaznic că nu puteai decît ori să mori, ori să cedezi."

Chiar dacă nu mi-a spus despre cele petrecute acolo, ştiu sigur, de la cei care l-au cunoscut, că spre sfîrşitul diabolicei „reeducări" de la Aiud doi stîlpi mai rămăseseră: Părintele Arsenie Papacioc şi Fachirul. Mărturisirea lor a fost unul din cele mai mari ajutoare duhovniceşti pe care le-au putut primi cei din Aiud.

Eliberarea – Monah la Sihăstria

La sfîrşitul lunii iulie 1964, printre ultimii care au părăsit Aiudul a fost şi fratele Constantin Dumitru. Cei care, în vreun fel sau în altul, primiseră reeducarea colonelului Crăciun au plecat mai devreme. Iar cei care nu au acceptat în nici un fel lepădarea de Hristos, de familie, de neam, de Mişcare au fost ținuți pînă cînd închisorile politice au trebuit să fie lichidate.

De aici Fratele Constantin a plecat la Sihăstria. „Venind la Sihăstria am simțit nişte stări duhovniceşti deosebite. Am fost la Părintele Ambrozie Dogaru şi apoi la Părintele Paisie Olaru pentru binecuvîntare. La Părintele Paisie am găsit un bilețel în uşă: „Sînt bolnav, nu primesc pe nimeni". Am venit înapoi la Părintele Ambrozie şi s-a dus el şi a vorbit cu Părintele Paisie şi am plecat cu binecuvîntarea sa. Am simțit că m-a însoțit această binecuvîntare cel puțin o lună şi jumătate."

Nu fără frică scriu că tot ceea ce dobîndise în închisoare căpăta acum noi puteri. Sihăstria după cum mi-a povestit, şi după cum am simțit şi eu încă din

prima zi cînd am trecut pragul acestei mănăstiri, era un loc cu totul aparte. Cuiva i-a fost dat să înțeleagă că dacă sînt locuri pe pămînt mai aproape de cer decît alte locuri, Sihăstria este sigur unul dintre ele. Şi dacă poporul român este încă Creştin Ortodox, cu siguranță aceasta se datoreşte şi rugăciunilor pustnicilor din locuri ca Sihăstria. Iar acest lucru îl poate simți tot cel cu inima curată, între care era şi fratele Constantin. Mi-a zis, chiar, într-o zi, că l-a întrebat pe Părintele Cleopa de ce se simte atît de minunat după ce trece de Pîrîul Alb?[1] Iar Bătrînul i-a răspuns: Pentru că aceste locuri sînt sfințite de pustnicii care au viețuit aici şi cel cu inima curată nu poate să nu primească din duhul locului.

Dar, cu toate darurile primite în închisoare, nici şederea în mănăstire nu a rămas fără ispite. Într-o zi, vorbind despre darul curajului, al ne-fricii, mi-a zis: „Şi cînd am venit în Sihăstria, am fost însoțit permanent de această ne-frică, chiar cînd mă întîlneam cu şeful Securității din Neamț. Ştiam bine cînd acesta venea în mănăstire, iar cînd mă duceam la chelărie, îl găseam acolo, în chelărie."

Întoarcerea în mănăstire a fost începutul unei vieți pline de osteneli şi nevoințe, neştiute de ceilalți, ale celui ce Îl cîştigase pe Hristos prin grele încercări în adîncurile temnițelor antihriste. Bucuria de a-i regăsi pe cei mai mulți dintre aceia care fuseseră împreună-viețuitori cu el la Mănăstirea Slatina a fost mare, pentru că în acele vremuri obştea Părintelui Cleopa era asemenea unei minunate ferecături

[1] Pîrîul ce vine de la Sihla şi se varsă 200 de metri mai la vale de mănăstire.

a icoanei Mîntuitorului Hristos: plină de pietre scumpe, adică de călugări îmbunătățiți, prinse în aur şi argint, adică legați unul de altul prin fapte bune. Însă precum ştim că nu se poate faptă bună fără ispite, aşa şi încercările prin care a trecut fratele Constantin au fost foarte mari, de vreme ce vrăjmaşul diavol nu suporta pe plăcutul lui Dumnezeu. Nu s-a înfricoşat însă nici de supărările ce i le făceau unii frați, nici de ispitele pe care i le aduceau securiştii veniți la el, nici de luptele ce le avea în liniştea chiliei, ci a stăruit în lucrarea faptei bune.

Stupina de lîngă Cer

După ce o vreme a fost chelar al mănăstirii, a fost rînduit stupar, ca să poarte de grijă de stupină. Cumva această ascultare a convenit tuturor: egumenului pentru că securiştii care veneau la intervale regulate nu se mai tulburau de întîlnirea cu fratele Constantin şi nu se mai iscau discuții, iar iubitorului de Hristos pentru că avea, în cele din urmă, liniştea mult dorită.

La stupină erau cîteva zeci de stupi cu albine, de la care părinții luau ceara şi mierea. Nu am putut afla unde a deprins fratele Constantin meşteşugul albinăritului, dar am aflat că îl îndrăgea foarte, foarte tare. Din aceasta i s-a şi tras o mare ispită, anume aceea că prin 1966, suindu-se într-un pom ca să ia un roi de albine ce se atîrnase de o creangă, a început să se tîrască pe acea creangă cu o ramă în mînă, înspre roi, pe care socotea că îl va putea prinde şi aduce într-unul din stupii goi pe care îi avea. Dar,

din lucrarea vrăjmaşului, precum mi-a spus, apropiindu-se de vîrful crengii cu pricina, aceasta s-a rupt cu sine şi cu roi, tot deodată, şi a căzut de la vreo 5-6 metri, pe spate, cu capul în jos. „A rînduit Dumnezeu să nu fie loc drept, că, altfel, cine ştie, aş fi murit pe loc, dar aşa, precum se vede, mi-a mai dat zile". Nu mi-a mai spus dacă albinele s-au răzbunat pe el şi l-au înțepat prinzîndu-l jos, neputincios, în durerile acelea. L-au cules nişte frați cu o pătură şi l-au dus la chilie, iar mai apoi s-au dus la Mănăstirea Secu, ce se află la vreo 3 kilometri de Sihăstria, şi l-au adus pe Părintele Elefterie, care cu darul şi cu meşteşugul său i-a îndreptat spinarea fratelui Constantin, dar i-a dat canon să stea pe spate, nemişcat, vreme de două săptămîni, dacă vrea să mai trăiască şi să nu pățească ceva mai rău. „Vezi, pentru că n-am păzit canonul dat, de asta am ajuns aşa, adus de spate, că nu mă pot întinde niciodată pe vreun pat", mi-a zis într-o zi.

Mai înainte ca fratele Constantin să fie cu ascultarea la stupină, vestitul duhovnic Cleopa – Gură de Aur al Sihăstriei – îşi făcuse o colibă cam de doi metri pe un metru şi jumătate lîngă stupină, pe care am prins-o şi eu, şi care, cu mila Domnului, ar mai putea fi şi astăzi. Aici venea la linişte, în marginea pădurii, lîngă susurul unui pîrîiaş, să se roage şi să scrie cele pe care le primise ca ascultare să le pună pe hîrtie (aici au fost începute „Călăuza în credința ortodoxă", „Predicile către monahi" şi „Minunile lui Dumnezeu din zidiri"). Cu vremea, tot trecînd pe lîngă stupină, a intrat în vorbă cu fratele Constantin şi, dîndu-şi seama că bunul şi tăcutul părinte poate fi de mare ajutor, a primit blagoslovenie ca iarna şi în

zilele cu vreme urîtă să se retragă şi să stea într-una din chiliile căsuţei de la Stupină. În ea îşi adusese o masă masivă de lemn şi cărţile duhovniceşti cele mai folositoare. Uşă în uşă locuia Părintele Marcu, numele de călugărie din 1972 al fratelui Constantin. Şi pentru că mult s-a bucurat bătrînul duhovnic de un aşa sfetnic şi ajutor fără de preţ, s-au apucat împreună de lucru la cărţi. Aşa au putut fi dactilografiate şi apoi înmulţite cărţile Părintelui Cleopa: *Predici pentru monahi, Predici la Duminici, Predici la Praznicele Împărăteşti şi la Sfinţi, Călăuză în credinţa ortodoxă, Despre vise şi vedenii, Minunile lui Dumnezeu din zidiri*, şi altele.

De această lucrare s-a folosit şi Părintele Marcu, de vreme ce a dorit să aşeze la un loc cîteva din lucrurile de mare folos ce i-au fost descoperite sau pe care le-a aflat. Astfel au fost *Învăţăturile despre Fericiri, despre Psalmul 50 şi Psalmul 142, Istorioarele duhovniceşti*, şi cîteva compilaţii din Sfinţii Părinţi: *Cuvînt pentru pocăinţă (Dulce sfătuire)* şi *Mărturisire generală*, un mic tratat despre viaţa duhovnicească, adunat din Filocalie şi altele.

De prezenţa sa în obştea Sihăstriei s-au folosit toţi cei care l-au cunoscut, impunînd prin tăcere, smerenie şi dreptate. Despre această din urmă calitate, poate unii s-au smintit întrucîtva, dar dacă ne gîndim că venea dintr-o generaţie care îşi pusese ca scop împlinirea cu orice preţ a poruncilor dumnezeieşti, atunci poate fi înţeles şi iertat. În curtea închisorii din Alba Iulia, în august 1944, după ce fraţii de cruce fuseseră trimişi de acolo, se întrebau deţinuţii veniţi de la Aiud cum de părul din curtea închisorii era plin de pere? Ce răspuns putea fi dat decît că cei ce plecaseră nu se atinseseră de el pentru că nu era pomul lor?

Înfrînarea i-a fost o cruce de care nu s-a lepădat nici în ultimele sale zile de viaţă. Îmi aduc aminte cum într-o după amiază, pe la vreo 3-4, sau ceasul 9 al zilei după ora bizantină, a tras sertarul mesei din faţa patului unde stătea şi a scos un borcănel cu propolis, din care a luat cu o linguriţă, şi-a făcut cruce şi a zis: „Doamne, iartă-mă", apoi a luat linguriţa de propolis. Am înţeles că îl mustra cugetul că mănîncă printre mese, cum se zice în lumea monahală. De atunci şi pînă azi, de cîte ori mi se întîmplă să ies din vinduiala meselor de peste zi ori să mănînc prea mult, mi-l aduc aminte şi mă smeresc ticăloşindu-mă.

După intrarea în Sihăstria fiind la scurtă vreme trimis la stupină, i-a revenit şi grija împărţirii mierii de la stupi în Posturile de peste an. Şi sînt şi acum mărturie hîrtiile bătute la maşină în care îşi însemna cu minuţiozitate borcanele de miere date fraţilor. Se întîmpla, însă, ca unii din ei, pentru cine ştie ce nevoie, să vină şi să mai ceară unul ori să ceară la o vreme la care mierea nu fusese culeasă din stupi. Şi e limpede că părintele trebuia să îi refuze. Dar mie mi-a fost dat să văd cum le-a dat, cu toată dragostea, unora din fraţi, borcane de miere rămase după împărţeala de la începutul unui Post Mare.

Din actele dosarului său, dar şi din ceea ce mi-a scăpat într-una din zile, am înţeles că a trecut prin mari ispite în 1972, odată cu venirea ca egumen în Sihăstria a unui lup îmbrăcat în piei de oaie, anume protos. Longhin. S-a pus problema scoaterii sale afară din mănăstire. Noi nu ştim nimic despre acele vremuri, pentru că nu am avut de la cine afla, dar cu siguranţă şi pentru rugăciunile Părintelui Marcu

egumenul cel rău a trebuit să părăsească Sihăstria după mai puțin de jumătate de an. Şi cred că şi de întîmplări de felul acesta trebuie să ne aducem aminte cînd citim în scrisorile sale că îl bătea foarte serios gîndul ca prin 1979 să părăsească țara şi să meargă în Sfîntul Munte Athos. Mulțumim Ție, Doamne, că ni l-ai păstrat aici, la îndemînă, pentru mult şi bun folos!

„Aista-i cel mai mare duhovnic al Sihăstriei"...

În Sihăstria şi-a continuat viața de nevoințe, fiind prezent la toate slujbele de noapte şi la Sfînta Liturghie, ce se făcea dimineața, zi de zi, pînă prin 1994-95, cînd nu a mai putut face zilnic efortul de a veni la slujbe. De atunci şi-a luat ca nevoință să împlinească pravila Bisericii la chilie, pe lîngă Psaltirea ce o citea toată într-o zi. Spre deosebire de Părintele Cleopa, care petrecea 10 ore pe zi la pravila de chilie, Părintele Marcu, petrecînd viață de linişte, stătea 13 ore pe zi la pravilă. Iar restul zilei şi al nopții îşi petrecea vremea cu rugăciunea minții şi cu ostenelile stupăritului (vara, mai ales).

Din două în două ceasuri pomenea vreo cîteva sute de pomelnice de la Psaltire, cam un sfert din totalul acestor pomelnice din Sihăstria. Acestea conțineau numele creştinilor (şi nu numai, căci de multe ori erau feluriți eretici, romano-catolici, protestanți, sectanți, atei şi chiar păgîni) care nu se puteau pomeni la Sfînta Liturghie. Biserica, prin glasul Părinților, ne învață că cei ce trăiesc în păcate de moarte (curvii, avorturi, ucideri, înjurături de cele sfinte, necredință – ateism, învățături şi practici neortodoxe ori umaniste precum radiestezie, bioenergie, yoga, şi altele de felul acesta care prin lucrarea lor aruncă în apostazie sau îndepărtează pe loc Darul Duhului Sfînt) nu se pot pomeni la Sfînta Liturghie de către preoți, ci singură rugăciunea particulară a fiecăruia dintre noi, dragostea şi jertfa noastră pentru ei pot să-i întoarcă la Adevăr, de vreme ce mîntuirea, sau părtăşia permanentă cu Hristos prin Dumnezeiescul Dar, se dă doar celor ce au primit Botezul ortodox şi trăiesc bineplăcînd lui Dumnezeu. Părintele Marcu lua acele cîteva sute de pomelnice ale sale din două în două ceasuri şi le pomenea. Iar faptul acesta ne lămureşte şi despre programul său de somn, anume că niciodată nu aținea mai mult de un ceas.

Şi nu trebuie să ne fie de mirare faptul că nu dormea, de vreme ce toți Sfinții Părinți învață că cel ce nu vrea să piardă rugăciunea inimii trebuie să nu doarmă mai mult de unul-două ceasuri pe zi.

Deşi pe cine ai fi întrebat în Sihăstria despre Părintele Marcu, nu multă lume ți-ar fi putut spune ceva precis, de vreme ce prezența sa impunea întotdeauna o stare cu totul deosebită, ceea ce îi făcea pe mulți dintre călugări şi frați să nu ştie ce să spună despre bătrînelul de lîngă ei. Dar răspunsul cel mai bun şi mai sincer despre aceasta este că lîngă cuvioşia sa duhurile rele nu mai aveau putere. Sfințea locul unde trăia sau unde apărea, prin simpla sa prezență. Iar starea aceasta nemaipomenită nu mi s-a întîmplat prea des să o întâlnesc. Îl rog pe cititor să mă creadă că trebuia să fac eforturi ca să cuget ceva rău în prezența sa.

Se mai întîmpla uneori iernile, ca din pricina zăpezilor, să nu poată să vină la slujbe decît cu greutate, ținut fiind în loc de reumatismul căpătat în închisoare. Îmi amintesc că avea mereu în chilie, dacă nu o sobă dogorindă, măcar un reşou sau un calorifer electric fierbinte. Aşa a fost în ianuarie 1990, cînd a rămas mai multe zile la chilie, şi pentru că avea acel dar de a cunoaşte de mai înainte cele ce vor să fie, după ce nu a mai venit vreo 10 zile la biserică, a întrebat ceva despre conducerea comunistă a țării. Şi atunci unul din părinții veniți să-l vadă, a exclamat: „Fericit eşti, Părinte Marcu, că nu auzi şi nu vezi nimic din cele ce se petrec! Iată, au trecut zece zile de cînd a căzut Ceauşescu şi Partidul Comunist!"

Mi-a zis, întrebîndu-l despre vederea lui Dumnezeu, că i s-a arătat Mîntuitorul Hristos de trei ori în viață. Şi nu mă miră acest lucru, de vreme ce între ostenelile sale duhovniceşti de zi cu zi, curăția minții era una din cele mai mari. Spre sfîrşitul destăinuirilor sale mi-a vorbit şi despre acest vis-vedenie de prin octombrie-noiembrie 1998:

„Nu îmi mai aduc aminte în ce pericol mă aflam, dar ştiu că eram urmărit de cîteva zeci de vrăjmaşi, vreo 50-60, şi eram în biserică, în partea dreaptă, unde de obicei mai şedeam, aproape de icoana Mîntuitorului, sub fereastră. Aceste duhuri rele au venit şi în biserică şi s-au aşezat deasupra străniii cîntăreților din stînga, cam în dreptul Proscomidiarului. Mie mi-era frică de ele şi am început să fac închinăciuni. Cum mă aplecam, la fiecare închinăciune, cu „Doamne Iisuse" dispărea încet. Şi tot aşa, zicînd mereu, încă fiindu-mi frică, au dispărut unul cîte unul pînă

au topit toți. Chiar după ce au dispărut toți, încă îmi mai era frică, pentru că lăsaseră, acolo unde şezuseră, pe perete, sus, nişte pete negre. Încă uitîndu-mă acolo, a apărut Mîntuitorul lîngă mine, fără să-mi spună nici un cuvînt; doar cu ochii îl vedeam. Îmi dădea să înțeleg că nu trebuie să-mi fie frică, pentru că El e cu mine. Şi încă fiind Mîntuitorul lîngă mine, în mijlocul bisericii, acolo unde se citeşte Apostolul, a apărut icoana Maicii Domnului cu Pruncul în brațe, o icoană cam de 70 pe 80 de cm, şi alta mai mică lîngă ea. Şi astfel mi-a dispărut frica. Aşa m-am trezit. A doua zi am fost la Părintele Cleopa cu o maşină şi i-am spus visul şi aceea a fost ultima mea spovedanie către sfinția sa, mai înainte să plece dintre noi."

Probabil, cu acea ocazie, pe cînd se întorcea la chilie, Părintele Cleopa, petrecîndu-l cîțiva paşi pe Părintele Marcu, a spus celor care erau de față, spre a-l smeri, după cum uneori avea obiceiul să glumească bătrînul duhovnic: „Îl vedeți? Aista-i cel mai mare duhovnic al Săhăstriei!"

Mă duceam la el cît de des apucam. Dar pentru păcatele mele, acest „cît de des" nu era nici pe departe des, de vreme ce nu m-am dăruit nevoințelor aşa cum mă împingea Darul dumnezeiesc ce îmi călăuzea zilele cele de început ale vieții mele călugăreşti; de aş fi făcut aceasta, nevoia de povățuire (neînşelată de vreunul din duhurile lumii acesteia) şi înțelegere a schimbărilor ce se petreceau în sufletul meu nu m-ar fi lăsat să mă depărtez de lîngă picioarele sale. Într-o zi m-am gîndit să încerc ceea ce făcuse Sfîntul Simeon Noul Teolog, adică să mă spove-

desc sfinției sale, care era simplu monah, de toate gîndurile şi frămîntările de peste zi. Făcînd aceasta, Părintele Marcu şi-a arătat cu adevărat măsura sa cea mare şi minunată şi m-a binecuvîntat cu răspunsuri şi dezlegări ale celor ce-mi stăteau pe suflet, dîndu-mi-le pe loc şi cu putere. Însă eu, ticălosul, nu am ştiut cum să potrivesc lucrurile ca să mă pot folosi de o aşa comoară, ci m-am ruşinat că duhovnicul ce-l aveam ar fi putut afla de astfel de lucrări duhovniceşti fără blagoslovenia sfinției sale, care era preot, şi s-ar fi tulburat. Şi din prostie nu am folosit mîna ce mi-a întins-o bătrînul cel cu viață sfîntă ca unui ucenic prea iubit. Aşa... nu am fost decît un netrebnic ascultător al unor cuvinte care au apucat să rodească în sufletul meu mult după aceea, şi poate prea puțin.

Dacă mă întreabă cineva cum mi-l aduc aminte pe Părintele Marcu, primul lucru pe care îl pot spune este că niciodată nu l-am găsit pe acest Sfînt, fie că era zi, fie că era noapte, fie că era pe cerdacul chiliei ori printre stupii din fața casei, fie că era în chilie pomenind pomelnice ori citindu-şi pravila, fără lacrimi în ochi. De fiecare dată cînd veneam, îl vedeam cum i se luminează fața, mă binecuvintează şi apoi, cu un gest discret, îşi ştergea lacrimile de pe obraz.

În ziua de 2 decembrie 1998 marele duhovnic al Sihăstriei, stîlpul Bisericii, cel ce prin viața şi cuvintele sale ținuse credința vie în țară în ultima jumătate de secol, Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie, a plecat la Domnul pe la două ceasuri după miezul nopții. Pe la şase dimineața un părinte cu lacrimi în ochi ne-a bătut în uşa chiliei şi ne-a spus acest lucru.

Am alergat la chilia părintelui Cleopa, de unde tocmai îl aduceau părinții pe năsălie la biserică.

Lucrul minunat fusese că împreună cu Ieromonahul Amfilohie de la Diaconeşti fusesem seara la Părintele Marcu, iar cînd urcam spre stupină, trecînd prin fața chiliei Părintelui Cleopa, Părintele Amfilohie a avut acest gînd de sus să ne oprim pentru o blagoslovenie. „Cine ştie cînd pleacă Bătrînul, şi pe urmă ne pare rău că nu l-am văzut!..." Şi am intrat la ucenicia sa tocmai cînd ieşea un preot din Piatra Neamț. Iar după ce ne-a primit şi ne-a binecuvîntat, am plecat la Părintele Marcu. Mi-a rămas în minte privirea puțin încețoşată a Părintelui Cleopa, faptul că vorbea foarte rar şi nu mai avea vioiciunea de altă dată.

Iar acum, dimineața, după ce l-am prohodit pe marele duhovnic, am urcat la Părintele Marcu să-i spun despre duhovnicul său. Dar... cred că ştia deja, pentru că, deşi eram primul care veneam să-i spun că Părintele Cleopa trecuse la Domnul, nu a fost deloc surprins, ci doar şi-a făcut o cruce mare şi cu multă smerenie şi împăcare a spus: „Dumnezeu să-l ierte". Şi m-am întrebat atunci dacă ştia ceea ce îi spuneam, şi îmi zic astăzi, cu hotărîre, de data aceasta, că, Da!, ştia de plecarea duhovnicului său, pentru că nu am văzut pe chipul său vreo tresărire, părînd surprins. Aşa m-am dus şi atunci, şi aşa mă duc şi acum cu gîndul la Părinții Patericului, care vedeau pe nevoitorii din alte pustii că sînt duşi de îngeri la ceruri şi îşi însemnau ceasul ieşirii lor.

După ce pe la jumătatea lui februarie 1999 am isprăvit de scris cele ce mi le-a dictat, într-una din seri

m-a întrebat: „Știi, se spune că un monah, dacă se mîntuiește, se mîntuiesc din cei adormiți ai săi pînă la al șaptelea neam. Dar eu nu îmi aduc aminte să fi găsit vreo mărturie pentru acest lucru. Ai putea frăția ta să cauți?" Și zicîndu-i că da, am venit după vreo două zile și i-am spus că în Sfînta Scriptură este singurul cuvînt pe care l-am găsit (chiar dacă nu numai o dată se pomenește în Scripturi despre aceasta) și i-am zis cuvîntul din Legea Veche, de la Ieșire, cap. 20, 4-6: «Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a nici unui lucru din cîte sînt în cer, sus, și din cîte sînt pe pămînt, jos, și din cîte sînt în apele de sub pămînt! Să nu te închini lor, nici să le slujești, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sînt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, pînă la al treilea și al patrulea neam, și Mă milostivesc pînă la al miilea neam către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele.» Atunci l-am văzut luminîndu-se la chip. Și întrebîndu-l dacă vrea să mai caut mai departe prin cărțile ce le aveam, mi-a zis că nu, de ajuns îi este acest cuvînt.

Am înțeles mai tîrziu că în vreun fel anume i se vestise de sus ziua plecării sale din această lume și că voia să știe ce va putea face pentru toți cei pe care îi pomenise o viață întreagă. După cuvîntul Sfîntului Paisie de la Neamț și după al altora dintre Dumnezeiești Părinți, știm că Dumnezeu nu lasă fără cercetare pe robii Săi și pe toți cei părtași Dumnezeiescului Dar îi înștiințează din vreme despre ceasul ieșirii din această lume. Iar Biserica, prin Părinți, îi plînge pe cei ce nu-și cunosc ceasul ieșirii. Care, din păcate, sînt mult prea mulți. Astfel, întrebîndu-

Sfîntul Simeon Stîlpnicul din Muntele Minunat dacă mulți sînt cei pe care îi întîmpină Îngerii la ieșirea din trup, a primit de sus răspuns, zicîndu-i: „Unul la zece mii, Simeoane".

Porțile veșniciei

În ziua de 28 februarie 1999, m-am dus dimineața la slujbă. Îmi aduc aminte că era începutul Postului Mare și că toată suflarea mănăstirii era în biserică. Iar în vremea cînd se citea Ceasul al șaselea și urma să înceapă Sfînta Liturghie, l-am văzut pe eclesiarhul mănăstirii că umblă la chivotul de pe Sfînta Masă și pune în linguriță Sfintele Taine. O bănuială m-a cuprins și l-am așteptat să iasă din altarul paraclisului, iar cînd l-am întrebat, mi-a zis că, într-adevăr, se ducea la Părintele Marcu să îl împărtășească, pentru că își dădea duhul. Am lăsat slujba și am alergat cît am putut de repede. Am găsit acolo și pe alți părinți și frați, și am schimbat cîteva vorbe cu cuviosia sa. Vorbea încet, rar, încît abia îl puteai auzi, iar cînd a intrat și părintele ca să-l spovedească și apoi să-l împărtășească, mi-a spus foarte rar: „Frate Florine, te rog să nu pleci, mai am ceva să-ți spun." Am ieșit cu toții afară, apoi bătrînul s-a spovedit și s-a împărtășit și am putut intra iarăși în chilia sa. Se întîmplase parcă o minune, căci toată chilia era plină de o pace cerească, în fața căreia oricine rămînea amuțea. Am stat o clipă împreună cu Părintele Marcu, care nu mai putea vorbi, și care s-a sprijinit puțin de pat și a adormit. Am așteptat, crezînd că se va trezi, dar pentru că toți ceilalți părinți și

fraţi au plecat la biserică, m-am gîndit să mă duc şi eu, lăsîndu-l acolo doar pe ucenicul său.

Iar după Liturghie, pentru păcatele mele, deşi conştiinţa îmi spunea să urc sus, la chilie, înapoi, m-am dus totuşi la masă. Şi aşa s-a făcut că în timpul mesei a venit ucenicul de chilie al părintelui şi i-a şoptit ceva la ureche egumenului de atunci şi de azi al Sihăstriei, Arhimandritul Victorin. Părintele Ioanichie, care era de faţă şi a auzit, s-a ridicat şi ne-a spus că Părintele Marcu a răposat în Domnul. Am fugit cît am putut de repede, şi am ajuns la mica chilie. Abia cît am mai putut să-i sărut mîna, cu multă durere în suflet că nu am făcut aceasta cu un sfert de ceas mai devreme. Mi-a zis ucenicul său de chilie că s-a trezit şi vreo jumătate de ceas nu a mai rostit un cuvînt, apoi pe la unsprezece şi jumătate, aproape de amiază, a închis ochii uşor şi atît a fost. Părinte scump, iartă-mă că ţi-am greşit!

Am luat din sertar caietul negru în care însemnasem cele povestite de bătrîn şi bine am făcut, căci de la stăreţie au trimis îndată după acte, iar fraţii au venit să ia fiecare cîte ceva amintire de la bătrînul nevoitor al lui Hristos, şi dacă nu aş fi fost acolo, nici rîndurile acestea nu ar mai fi fost. Am luat mai tîrziu cele două cutii cu hîrtii şi cărţi ce erau lîngă masă şi le-am coborît în mănăstire pentru a le putea sorta.

Toţi ne-am întrebat cum şi ce s-ar fi putut face pentru a-l pune pe Părintele Marcu în sicriu, de vreme ce era atît de cocoşat că niciodată nu se mai îndreptase de spate în ultimii 30 de ani. Dar luîndu-l pe braţe şi întinzîndu-l pe jos pentru a-l îmbrăca cu hai-

nele de înmormîntare (cămaşa albă de călugărie, dulamă, rasă şi mantie), o, minune!, am văzut cum în faţa noastră se lasă pe spate şi se îndreptează încet, încet. Apoi l-am putut lua şi pune în sicriu şi pe năsălie. De acolo a fost dus în biserica mare a Sihăstriei. În următoarele două zile am stat cît am putut la căpătîiul său (căci aşa este predania, de a se citi Psaltirea lîngă cel ce a murit şi aşteaptă să fie îngropat).

Apoi a treia zi, după ce veniseră toate rudeniile şi fraţii săi de suferinţă cîţi au putut veni, i s-a făcut slujba de înmormîntare în paraclisul de iarnă al Sihăstriei. Părintele Ioanichie a ţinut un cuvînt minunat (pe care, spre ruşinea mea, nu l-am înregistrat şi nici nu am scris ceva mai apoi), pătruns fiind în adîncul fiinţei de faptul că cel din mijlocul nostru, căruia îi săvîrşeam Taina de trecere din viaţa aceasta, fusese poate cel mai prigonit şi mai chinuit dintre victimele antihriştilor României secolului XX, că făcuse 20 de ani de închisoare şi că ţinuse în spate cu răbdare atîtea suflete care de cele mai multe ori nu l-au cunoscut deloc nevoinţele. Ba chiar şi Mitropolitul Daniel al Moldovei, aflînd de răposarea Părintelui, l-a trimis pe exarhul arhiepiscopiei, Arhimandritul Clement, să citească un scurt cuvînt elogios, de vreme ce şi mitropolitul îl cunoscuse pe Părinte în vremea cînd, mai tînăr fiind, urca la stupină ca să-l cerceteze pe Părintele Cleopa şi rămăsese impresionat de duhul bătrînului nevoitor.

L-am petrecut la groapă şi l-am aşezat în spatele chiliuţei, undeva lîngă mormîntul stareţului de altă dată al Sihăstriei, Ieroschimonahul Ioanichie Moroi.

Mai departe de rîndurile acestea, eu nu pot să vin decît cu mărturia rugăciunilor sale, în a căror putere am avut nădejde atît în vremea petrecerii sale pămînteşti, dar şi mai vîrtos acum, văzând cu ochii sprijinul lor, ori de cîte ori îl chem în ajutor. Cuvioase Părinte Marcu, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Cuvinte de folos

Tîlcuire din Psalmul 50:
«Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine».

Cum cunoaştem că ni s-a luat Duhul Sfînt? Practic, cînd o să simţim în noi, în trup, în suflet, în fiinţa noastră şi în visele noastre. Cînd Îl avem, după cum îi spun duhovnicii, simţim o stare de bucurie, simţim că duhul sau duhurile cele rele s-au depărtat de la noi şi în locul lor a venit Duhul Sfînt, Mîngîietorul. Venim a doua oară şi le spunem duhovnicilor ce se întîmplă cu noi, şi ei înşişi cunosc cele dintru noi, că am început să avem o stare de bucurie, depărtîndu-se răul de la noi. Venim şi a treia oară şi le spunem aceleaşi lucruri şi constată şi ei, duhovnicii, chiar şi din starea fizică a chipului nostru, şi din ceea ce spunem, că duhul cel rău s-a depărtat aproape de tot sau chiar definitiv de la noi. Am să aduc aici cîteva pilde:

Întîi din *Pateric*: „Se povestea despre avva Macarie că mergînd odată la biserică să citească pravila, a văzut în afara chiliei unuia dintre fraţi, mulţime de draci, din care unii se închipuiau în muieri ce rosteau cuvinte necuviincioase, alţii în copilandri ce

vorbeau cuvinte de ocară, alții jucau, iar alții se schimbau în multe forme. Bătrînul fiind văzător cu duhul, a cunoscut pricina. Şi suspinînd, şi-a zis: „Negreşit, fratele petrece în lenevire şi pentru aceasta duhurile cele viclene îi înconjoară chilia". După ce a isprăvit pravila, a intrat în chilia fratelui şi i-a zis: „Sînt necăjit frate şi cred că de te vei ruga pentru mine, cu adevărat mă va uşura Dumnezeu de necazul acesta". El punînd metanie bătrînului, i-a zis: „Avvo, nu sînt vrednic să mă rog pentru tine". Însă bătrînul sta rugîndu-l pe frate şi zicînd: „Nu mă duc, de nu-mi vei da cuvînt că vei face pentru mine cîte o rugăciune în fiecare seară". Aşa, a ascultat fratele porunca bătrînului. Acest lucru l-a făcut bătrînul, vrînd să-i dea pricină să se roage noaptea. Şi, sculîndu-se fratele în noaptea viitoare, a făcut o rugăciune pentru bătrînul. Apoi umilindu-se, a zis: „Ticălosule suflete, pentru un bătrîn ca acesta te-ai rugat, dar pentru tine nu te rogi?" Deci, a făcut şi pentru sine o rugăciune. Apoi aşa făcînd el în fiecare noapte şi săvîrşind, cele două rugăciuni, în Duminica următoare, bătrînul ducîndu-se la biserică, i-a văzut pe draci, stînd afară din chilia fratelui, ca şi mai înainte, dar trişti şi posomorîți. Şi a cunoscut că pentru rugăciunea fratelui s-au întristat dracii. Astfel, bucurîndu-se, a intrat la fratele şi a zis: „Rogu-te, mai fă pentru mine încă o rugăciune!" El a ascultat şi făcînd pentru bătrînul două rugăciuni, iarăşi s-a umilit şi şi-a zis: „O, ticălosule suflete, adaugă şi pentru tine o rugăciune!" Deci, aşa petrecînd el şi săptămîna aceea şi făcînd în fiecare noapte cîte patru rugăciuni, Duminică iarăşi venind bătrînul, i-a văzut pe draci mai întristați şi tăcînd. Şi mulțumind lui Dum-

nezeu, cînd s-a întors, a intrat iarăşi la frate şi l-a rugat să mai adauge pentru dînsul încă o rugăciune. Acesta primind şi adăugînd şi pentru sine încă o rugăciune făcea în fiecare noapte şase rugăciuni. Cînd a trecut bătrînul, Duminică i-a văzut pe draci, stînd departe de chilia lui. Dar cum l-au văzut intrînd la frate, l-au ocărît, mîhnindu-se pentru mîntuirea fratelui. Iar bătrînul, proslăvind pe Dumnezeu, a intrat la frate şi l-a sfătuit să nu se lenevească, ci neîncetat să se roage. Şi aşa, făcîndu-se fratele osîrduitor la rugăciuni, cu darul lui Dumnezeu, s-au dus dracii cu totul de la dînsul."

În Viața Sfîntului Pavel găsim această pildă: „O astfel şi atît de mare ascultare şi umilință a dobîndit fericitul Pavel, încît a primit dar împotriva dracilor ca să-i alunge pe dînşii. Iar Marele Antonie, încredințîndu-se despre el, l-a ținut cu sine o vreme oarecare. Apoi, făcîndu-i o chilie, l-a aşezat în ea, ca să cunoască toate vicleşugurile dracilor şi să se lupte acolo, zicîndu-i: „Iată, te-ai făcut monah. Rămîi singur şi primeşte încercarea dracilor".

Deci, locuind Pavel astfel un an, s-a învrednicit de dar asupra dracilor şi a bolilor. Odată i s-a adus lui Antonie un om care era stăpînit de o căpetenie de draci, care hulea pe Dumnezeu. Luînd seama la el, Antonie a spus celor ce l-au adus: „Nu este lucrul acesta al meu, căci nu m-am învrednicit încă de darul izgonirii acestui fel de draci, ci acest lucru este al lui Pavel". Plecînd Antonie la Pavel cu cei ce veniseră la el, a zis aceluia: „Avva Pavel, scoate dracul din acest om, ca să se întoarcă sănătos la ale sale". Lăsîndu-l Antonie, a plecat la chilia lui. Atunci bătrînul, rugîndu-se pe o piatră, s-a rugat multă vreme cu

mîinile înălțate la cer, zicînd: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfîntului Antonie, izgonește diavolul din acest om!" Neieșind dracul din om, fiind una din căpeteniile iadului, Sfîntul Pavel s-a rugat iarăși multă vreme în arșița soarelui, zicînd: „Doamne, nu voi coborî de pe piatra aceasta, nici apă nu voi bea, pînă nu vei scoate dracul acesta din zidirea Ta!" Și înainte de a sfîrși Cuviosul această rugăciune, diavolul a ieșit din cel bolnav, strigînd: „O, cu silă sînt alungat de smerenia lui Pavel!" Apoi s-a prefăcut într-un balaur uriaș, lung de 70 de coți, și s-a aruncat în Marea Roșie."

Iată, pentru rîvna lui, Pavel cel Prost a primit Darul cel Dumnezeiesc mai mult decît Sfîntul Antonie. Iar în viața Sfîntului Grigorie al Neokesariei avem această întîmplare:

„În pămîntul acela este un rîu ce se numește Licos, care primăvara se umplea cu apă, încît ieșea din matca sa și, vărsîndu-se în satele, cîmpiile, grădinile și livezile care erau în apropiere, făcea mare pagubă semănăturilor și poporului. Auzind poporul care trăia pe marginea rîului aceluia, despre Sfîntul Grigorie al Neocezareei, făcătorul de minuni, cum că are stăpînire peste ape – căci aflaseră că a poruncit iezerului cel mare și s-a uscat -, s-au adunat toți de la mic la mare și, mergînd la Sfîntul, au căzut la picioarele sale, rugîndu-l să fie milostiv și să potolească porniirea rîului, care atunci, mai mult ca oricînd, vărsase și înecase multe sate. Iar Sfîntul a zis către dînșii: „Singur Dumnezeu a pus hotar apelor și nu pot să curgă altfel, decît numai așa precum le-a poruncit El". Iar ei supărau pe Sfîntul cu rugămintea. Deci Sfîntul, văzînd necazul lor, a mers împreună cu ei la rîul acela.

Venind la malurile care formau albia rîului cînd nu era revărsat, a înfipt acolo toiagul său, zicînd: „Hristos îți poruncește ție, rîule, ca să nu mai ieși din hotarele tale, nici să-ți mai verși apele mai departe, ci să curgi între aceste maluri cu rînduială". Apoi îndată toiagul cel înfipt a crescut stejar mare, iar apele s-au adunat cu rînduială în mijlocul malurilor. De atunci, niciodată nu s-a mai revărsat rîul acela ci, cînd se înmulțeau apele și se apropiau de stejar, îndată se întorceau înapoi și nu mai înecau holdele oamenilor."

Ce să înțelegem din aceste pilde? Că Dumnezeu dă darurile cele mai mari la cei mai smeriți oameni, pentru că smerenia este cea care întoarce Darul Sfîntului Duh în sufletul omului. La ce ne folosește acest Dumnezeiesc Dar? Fără acest Dar nimeni niciodată nu a putut și nu se va putea mîntui. Nu degeaba spune Sfîntul Apostol Pavel: „În Dar sînteți mîntuiți" (Efeseni 2, 5). Iar Sfîntul Serafim din Sarov ce spune? „Scopul vieții creștine este dobîndirea Sfîntului Duh."

Întruparea

Sfînta Treime, în a-tot-știința Sa, știa că Adam, omul, va cădea. Pentru aceea a rînduit ca una din Persoanele Treimii să pătimească pentru a îndrepta această cădere.

Educația

Tot tineretul ar trebui educat ortodox, punîndu-se mare accent pe schimbările ce apar în firea

omenească începînd cu vîrsta de 12 ani, căci aceasta este vîrsta la care Mîntuitorul a ieşit la propovăduire şi a pus probleme foarte adînci învăţaţilor şi singur a dat răspunsuri la ele.

Aceasta este vîrsta la care se dezvoltă în mod special instinctele. Însuşi organismul omului începe să dezvolte aceste instincte. Pentru aceea trebuie pregătiţi copiii pentru această vîrstă, pentru a nu mai cădea. Iar dacă nu vor mai cădea şi vor duce o viaţă curată şi neîntinată, vor putea primi pe Duhul Sfînt, Care se sălăşluieşte în om şi care mai departe va conduce în chip conştient pe om, pe acel copil.

Dacă pînă la vîrsta de 12 ani copilul este păzit de vederea şi auzirea lucrurilor pătimaşe, precum curvia, mînia şi avariţia, după vîrsta aceea el va putea să se lupte cu poftele şi gîndurile care apar în sufletul său. Dar dacă pînă la vîrsta aceea se va spurca în vreun fel cu vederile şi auzirile pătimaşe, numai o minune îl mai poate scăpa.[1]

Trebuie ca acel copil de 12 ani să poată ajunge la rugăciunea neîncetată, aşa încît să se pună în prac

[1] Vieţile Sfinţilor ne sînt încă o dată bune pilde pentru ade vărul acestor spuse. Poate cea mai cunoscută este Viaţa Sfinte Maria Egipteanca, o fetiţă din Egipt care la vîrsta de 12 ani a căzut în curvie şi mai apoi în toate păcatele trupeşti cu putinţă. Dar Maica Domnului s-a milostivit de ea şi la vîrsta de 29 de ani i-a rînduit o schimbare minunată, care a făcut-o să plece în pustie şi să petreacă acolo în cea mai mare înfrînare şi nevoinţă cu putinţă firii omeneşti. O altă pildă o aflăm din sfătuirile Sfîntului Nectarie de la Optina, care i-a zis unei femei foarte în grijorată de firea greu de domolit a copilului ei să mai aştepte pînă la vîrsta de 12 ani a copilului, ştiind bine că atunci firea îşi schimbă rînduiala ei, iar cînd s-au împlinit anii a rînduit Dumnezeu că acel copil a murit.

tică cuvîntul din Pateric în care un avvă, după ore în şir de povăţuiri şi sfătuiri cu cei de lîngă dînsul, spune că în toată acea vreme el se rugase clipă de clipă, neîncetat.

Rugăciunea „Împărate ceresc, Mîngîietorule..."

De ce „Împărat ceresc"? Pentru că e împărat acolo unde este sfinţenie: Îngerii rămaşi în ceruri sînt sfinţi şi oamenii care au trăit sfinţenia pe pămînt sînt sfinţi în ceruri (de aceea este şi vorba între oameni: „priveşte la sfîrşitul lui şi vezi cine a fost acest om în viaţă"). De ce „Mîngîietorule"? Pentru că mîngîierea trupească este deşartă şi nu foloseşte sufletului, iar sufletul nu poate fi mîngîiat decît de către Făcătorul său, aşa cum copiii nu pot fi mîngîiaţi cu adevărat şi nu simt mîngîierea decît dacă aceasta vine de la părinţii lor. Sufletul nu poate să se mîngîie decît în Duhul Sfînt; orice altă mîngîiere este amăgire şi deşertăciune.

Viaţa duhovnicească

Pentru viaţa duhovnicească trebuie neapărat să cunoşti acestea:

Ce este smerenia?

Smerenia este conştientizarea nimicniciei. Un frate l-a întrebat pe un bătrîn: „Ce este smerenia?" Şi i-a zis bătrînul: „Smerenia este a se socoti omul pe sine mai nevrednic şi mai păcătos decît toţi şi tuturor supus". Şi a zis fratele: „Cum este aceea, a fi tuturor supus?" Zis-a bătrînul: „Să nu încerci să vezi

păcatele străine, ci ale tale păcate şi răutăţi să le vezi şi neîncetat să te rogi lui Dumnezeu pentru iertarea ta". Smerenia este rîvna lui Hristos, iar mîndria şi înălţarea şi obrăznicia sînt rîvna diavolului. Sileşte a rîvni lui Hristos, iar nu lui antihrist.

– Ce este umilinţa?

Umilinţa este conştientizarea neputinţelor omeneşti. Lacrimile care răsar din ea aduc după ele mîngîierea Duhului Sfînt.

– Ce este pocăinţa?

Pocăinţa este conştientizarea păcătoşeniei. Lacrimile ce răsar din pocăinţă curăţă sufletul de păcate şi de patimi.

– Ce este conştiinţa?

Conştiinţa este glasul lui Dumnezeu în om. Cînd omul se nevoieşte în ascultare de Hristos şi de Biserică, şi lucrează poruncile Mîntuitorului, între care prima este pocăinţa, sufletul său se curăţeşte prin fapte bune şi prin Sfintele Taine. Curăţenia aceasta a sufletului descătuşează conştiinţa şi glasul ei începe să se audă cu din ce în ce mai mare putere. Atunci nevoitorul trebuie să ştie că glasul acesta trebuie ascultat mai mult decît oricine de pe pămînt, pentru că este glasul cel dumnezeiesc. Cine îşi va călca peste conştiinţă îşi omoară şi îşi împietreşte sufletul.

Iată ce spune Viaţa Sfîntului Nifon al Constanţiei (23 decembrie): Fericitul Nifon, atît de luminat îşi avea ochii minţii, încît cunoştea tainele inimii omeneşti şi cu îngerii vorbea ca şi cum ar vorbi cu nişte prieteni ai săi şi vedea pe diavoli cu ochii. Oda

tă, venind din biserica Sfintei Anastasia către coliba sa, a văzut lîngă porţile casei unei femei desfrînate pe un înger în chip de tînăr plîngînd foarte mult. Iar sfîntul l-a întrebat pentru pricina plîngerii lui. El a răspuns: „Eu sînt trimis de la Dumnezeu aici spre păzirea unui om, care acum se află în casa aceasta cu o desfrînată şi mă mîhneşte foarte mult, pentru că nu voiesc a vedea fărădelegea ce o face. Deci cum nu voi plînge, văzînd în ce fel de întuneric a căzut chipul lui Dumnezeu?" Iar fericitul a zis către dînsul: „Pentru ce nu-l cerţi pe el, ca să înceteze de a mai păcătui?" Şi îngerul a răspuns: „Nu am loc ca să mă pot apropia de dînsul, că, de cînd a început a păcătui, este rob al diavolilor şi eu nu mai am acum stăpînire asupra lui; pentru că Dumnezeu a făcut pe fiecare stăpîn pe sine, arătîndu-i calea cea strîmtă şi cea largă, ca să umble pe oricare va voi".

100 de rugăciuni

În privinţa tipicului celor 100 de rugăciuni, acestea trebuie spuse cu sîrguinţă, cu atenţie (Cui Îi vorbeşti) şi cu smerenie.

Cine vrea să-şi cureţe conştiinţa şi să-şi lumineze mintea ca să poată să înţeleagă şi să trăiască cuvintele rugăciunilor pe care le face, poate să lucreze acest tipic de rugăciune pe care l-am alcătuit pentru mine şi pe care îl rostesc de fiecare dată cînd mă trezesc din somn:

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei,

adică de nouă ori; şi zic de trei ori cîte trei ca să le poţi număra).

II. Tatăl nostru, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

III. Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

IV. Duhule Sfinte, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

V. Prea-sfîntă Treime, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

Apoi: Preasfîntă Treime, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.

Slavă... Şi acum... Doamne miluieşte (de trei ori)

Şi te gîndeşti la tripticul Sfîntului Ştefan cel Mare:

VI. Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

VII. Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

VIII. Sfinte Ioane, Înainte-mergătorul şi Botezătorul Domnului, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

IX. Toţi Sfinţii şi Îngerii, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

X. Toţi Îngerii şi Sfinţii, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

XI. Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, păcătosul (de trei ori cîte trei).

Dacă le numeri, ies 100 şi îmi vine să cred că de felul acestora erau cele 100 de rugăciuni pe care Sfîntul Pahomie le-a primit de la Înger ca pravilă de zi cu zi. Şi de aici înainte te poţi apuca de pravila ta cu toată luarea aminte.

Smerenia

M-am gîndit să las ceva despre lucrurile prin care am trecut, şi mă gîndeam să las cu jurămînt, să nu fie spuse pînă după moartea mea.

Ţin foarte mult să nu se pună nici un nume în această carte, ci doar să se folosească cuvintele „un creştin", mai ales că Dumnezeu a vorbit chiar şi prin animale (măgăriţa lui Valaam, prin cerbi, prin balauri etc).

Darul Duhului Sfînt

Trebuie să luaţi aminte la voi. Trebuie să vedeţi cu luare aminte, singuri, cum lucrează Darul lui Dumnezeu cu voi. Am căzut la Dumnezeu şi la Maica Domnului strigînd să nu mă lase şi am văzut cum a lucrat Darul, întocmai cum spun Sfinţii Părinţi. Abia aşteaptă Dumnezeu să te întorci la el, că te primeşte ca pe un fiu. Au zis unii că eu aş fi mai tare în ispite; dar vă zic că nici eu nu puteam să rezist prin toate încercările prin care am trecut douăzeci şi ceva de ani de zile dacă nu mă ajuta Darul lui Dumnezeu.

Numai Darul lui Dumnezeu ne poate lumina ochii minţii să înţelegem lucrurile. Şi atunci trebuie să ne punem problema ochilor sufletului ori ai minţii. Pentru că cu mintea poţi să vezi, să înţelegi, dar nu să simţi. Inima e cea care simte. Iar cînd se întîmplă lucrul de care vorbesc Părinţii, adică se împreunează simţirea inimii cu luminarea minţii, atunci simţi

şi înţelegi cum lucrează Darul lui Dumnezeu prin toată fiinţa ta.

Şi dacă stau şi mă rog în fiecare zi şi citesc din Psalmi şi din alte rugăciuni, la o vreme descopăr că toate cuvintele lui Dumnezeu sînt ca o piatră scumpă cu multe feţe în care se vede lucrarea Duhului. Şi de aceea are multe semnificaţii fiecare cuvînt al lui Dumnezeu. Şi îţi pui întrebarea: De ce zicem Împărate ceresc, de ce zicem Tatăl nostru? Şi rugîndu-te vei ajunge la concluzia că tot Darul Duhului Sfînt e cel ce îţi descoperă şi pricepi că dacă nu te luminează Duhul Sfînt, nu poţi să înţelegi.

S-ar putea ca cineva dintre fraţiile voastre să gîndească şi despre mine că aş putea să fac anumite lucruri. Însă eu, dacă mă privesc pe mine în raport cu Dumnezeu, nu îmi dau seama decît dacă sînt sau nu aici pentru ce mă întreabă omul, dacă sînt aici pentru probleme mai mari, nu doar pentru a răspunde la o întrebare. Dacă Dumnezeu nu mă ajută în nici un fel, atunci nu am ce să vă spun. Luaţi seama, de exemplu, şi la Avva Siluan, care aţi văzut că spunea „Dumnezeu mă îndruma şi ce să spun". Şi asta pentru că era un ales şi Duhul din el îl îndemna chiar şi să spună anumite lucruri, cum ar fi vorba sa „Fii cu mintea în iad şi nu deznădăjdui"; această vorbă este în esenţă grăită şi pentru noi, să ştiţi. Într-un fel sau altul am avut şi eu starea asta şi dacă nu aţi avut o vă îndemn să o căutaţi, ca să o şi trăiţi. Fiindcă dacă aţi avea-o, v-aţi feri ca de foc să păcătuiţi în vreun fel. Şi dacă vă întrebaţi cum să o căpătaţi, vă zic eu rugîndu-vă. Dumnezeu vă înţelege şi prin atotştiinţa Sa vă rînduieşte fiecăruia ceea ce vă e de folos, şti

ind ce facem şi gîndim mai mult decît ştim noi despre noi; Dumnezeu ştie din veşnicie despre noi, de cînd ne-am născut pînă murim ce vom face cu voia noastră liberă şi în raport de voia noastră liberă ne rînduieşte viaţa pe care o trăim. Eu nu ştiu ce va fi cu mine în viitor; pot să greşesc. Dar dacă Dumnezeu ştie că eu voi lupta cît depinde de mine, omul, împotriva celor ce ştiu că nu-s bune, vine Harul Lui şi mă ajută, chiar dacă mie mi se pare că mă lasă. M-a lăsat Dumnezeu, în multe împrejurări în viaţă, pînă în ultima instanţă, cînd trebuia să mor; nu o dată, de mai multe ori. Dar în momentul cînd trebuia să mor, m-a salvat. Aşa a fost cînd era să mor din cauza gerului şi altă dată din cauza foamei.

După ce ne-au luat de la Slatina, ne-au judecat şi ne-au trimis la Aiud, pe Părintele Arsenie şi pe mine şi pe alţii. Şi acolo ne urmăreau pas cu pas, clipă de clipă, ca dacă ai fi greşit cu ceva, gata!, să te pedepsească. Şi pedepseau cu pedepse care te omorau. Într-o iarnă foarte grea, cam prin '60, eu eram bolnav şi nu aveam voie să stau rezemat, ci doar să umblu printre paturile din celulă, sau să stau pe marginea patului, fără să mă sprijin. Şi pentru că eram foarte obosit, m-am sprijinit. Iar gardianul a văzut prin vizor şi a deschis uşa strigînd: „Gata, pedeapsă!" Şi m-au luat şi m-au dus la celulele de pedeapsă. Şi după ce au deschis uşile masive de fier cu zgomot mare, în interior nu era decît întuneric şi frig de îngheţai. Iar gardianul care m-a dus şi a deschis uşa a zis, chiar el: „Aici e ca-n iad. Asta-i chiar ca-n iad". M-a băgat acolo şi m-a încuiat şi gata. Dar fiind în mijlocul iernii, era frigul aşa de puternic, încît nu puteai să stai. Fiind

călugăr, căutam să-mi fac acolo şi „ale mele", canonul şi pravila aşa cum puteam eu. Acolo vrînd-nevrînd trebuia să faci mişcare, să faci închinăciuni, că altfel nu puteai rezista. Unuia de lîngă mine, din celula de pedeapsă de alături, i-au degerat şi nasul, şi obrajii, şi urechile. Celula de pedeapsă era fără nici un etaj, de jos pînă sus, numai zid, şi sus de tot, sub tavan, era un geam care era deschis. Şi se făcea un curent grozav între geamul de sus şi locul de sub uşă. Şi aşa fiind împreună curentul acela mare, plus gerul mare, şi erai gata de moarte. Dumnezeu să mă ierte că vă spun, dar am rezistat făcînd închinăciuni, mişcîndu-mă încoace şi încolo, trei zile şi trei nopţi. Iar ca mîncare aveam un turtoi de mălai pe care ţi-l dădeau ca să nu mori dintr-odată. Iar după a treia zi n-am mai putut nici să fac mişcare, nici să fac închinăciuni, şi am căzut jos, aproape fără să mai ştiu de mine. Cît a durat acolo, în starea aceea, nu ştiu. Dar după un timp m-am trezit refăcut fizic şi cu o căldură în jurul meu ca de sobă.

Încercările

Au fost nişte încercări nemaipomenite. Au murit mulţi. Şi erau încercări în care te pierdeai. Uite, m-au confruntat la un moment dat cu unul cu care mă cunoşteam de mult. Şi atîta l-au chinuit că în faţa mea a iscălit, şi pentru iscălitura lui eu primeam ani mulţi de puşcărie. Şi apoi a venit în faţa mea plîngînd să îl iert, că era imposibil să mai reziste. Erau cu adevărat diabolici. Îl băteau pe cîte unul că abia mai sufla, era la un pas de moarte, dar nu-l lăsau să

moară, ci ţi-l aduceau în celulă, ca să te intimideze şi să cedezi în faţa lor. Aceasta a făcut comunismul pentru noi. De aceasta uneori mă gîndesc dacă foloseşte să scrii sau să vorbeşti despre unele lucruri ca acestea, care mîine se pot întoarce împotriva ta şi mai ales împotriva celor ce le-au citit.

Şi dacă îmi vor spune unii că pentru mine nu contează, că eu am trecut o dată prin ele, eu zic că numai mila Domnului m-a ţinut şi nu ştiu eu dacă voi fi la fel de tare. Nu mi-e frică de ei, mi-e frică de mine. Că acolo ne-a ţinut numai puterea Harului şi credinţa din noi. Dar nimeni nu poate să fie sigur nici pe una, nici pe cealaltă.

Pentru mine, acum cînd mă uit în urmă, văd că Harul lui Dumnezeu a fost întotdeauna cu mine şi Dumnezeu m-a purtat cu mîna Lui permanent, peste tot, încă dinainte de a fi în mişcare şi de a fi închis. Şi acum cînd mă uit în urmă văd că în clipele cînd mi-a fost cel mai greu Dumnezeu mi-a dat dovezi palpabile că este cu mine. Dar se pot spune acestea? Nu se pot spune. Eu nu pot spune ce a zis Părintele Dimitrie Bejan, că toată viaţa sa a simţit mîna lui Dumnezeu pe umărul său. El a fost un ales. Gîndeşte-te, el toată viaţa nici măcar nu a răcit vreodată. Şi dacă el a zis că nu-i pare rău că a fost închis, şi că ar fi vrut să fi murit acolo, şi eu pot să spun la fel, pentru că acolo mi s-a dat să nu mă mai tem de nimeni şi de nimic. Aceasta era realitatea, o realitate care striga în mine. Şi dacă Părintele Bejan a spus că dacă el ar mai avea încă o dată 30 de ani s-ar face din nou, şi eu la fel aş face, cu mila Domnului. Dacă aş şti că am trecut prin cele mai grele chinuri şi

altele mai grele nu pot fi, atunci nu am de ce să mă tem. Îmi aduc aminte că atunci cînd ne-au arestat la Slatina şi l-au dus pe Părintele Arsenie Papacioc la Bucureşti, în procesul legat de „Rugul Aprins", iar pe mine m-au dus la Ploieşti, cînd mă scoteau ziua la plimbare legat la ochi mie nu mi-era teamă de ei. Şi i-am auzit că îşi vorbeau: „Acesta n-are nici o grijă, umblă pe aici ca la el acasă". Dar ştiu eu ce va fi de acum încolo?

Însemnări

Mic Sinaxar – Folosul cititului *Vieţilor Sfinţilor*

La **6 martie** Viețile Sfinților – Pătimirea Sfinților 42 de Mucenici din Amoreea care au pătimit martiriul în Siria. Se găsesc argumente împotriva mahomedanilor. Vezi şi minunile Sf. M. Mc. Gheorghe, a doua (cu saracinul care a vrut să săgeteze...), a treia şi altele.

7 martie Viețile Sfinților – Pentru milostenia primită – trebuie să seceri spinii păcatelor celui de la care ai primit milostenie.

26 martie – Sf. Vasile cel Nou, Sf. Teodora cu Vămile văzduhului.

27 martie – Sf. Ioan Închisul (*Zăvorîtul*) – se găsesc învățături duhovniceşti din cele mai desăvîrşite.

12 aprilie – Viețile Sfinților – Sf. Atanasia Egumena – foarte frumoasă viață.

17 aprilie – Viețile Sfinților – Cuviosul Acachie, Episcopul Melitinei, mare făcător de minuni. A ploat apă în Sf. Potir, a îngrădit un rîu în malurile sale, a oprit căderea vîrfului unei biserici, a oprit ciripitul unor rîndunele, a izgonit muştele de la bolnavi, a făcut să tacă broaştele, a scos apă din piatră...

22 aprilie – Sf. Teodor, Arhimandrit şi Episcop, mare nevoitor şi făcător de minuni, şi Sf. Vitalie, rugător pentru desfrînate şi mîntuitorul lor.

26 aprilie – Sf. Ştefan – Episcopul Permului, viaţă de apostol.

1 mai – Sf. Prooroc Ieremia

3 mai – Sf. Teodosie, egumenul Pecerscăi, Kiev.

4 mai – Sf. Pelaghia din Tarsul Ciliciei.

5 mai – Sf. Irina, mare mucenită şi întocmai cu Apostolii, în Macedonia.

6 mai – Sfîntul şi dreptul Iov

7 mai – Pomenirea semnului cinstitei şi de viaţă făcătoarei Crucii Domnului ce s-a arătat pe cer în Ierusalim.

8 mai – Sf. Arsenie cel Mare.

9 mai – Sf. Prooroc Isaia, Sf. Mc. Hristofor, mare mărturisitor, aducerea moaştelor Sf. Ierarh Nicolae de la Mira Lichiei la Bari.

10 mai – Sf. Isidora – cea nebună pentru Hristos, Sf. Taisia, pocăită într-un ceas.

11 mai – Sf. Metodie şi Chiril – argumente împotriva saracinilor şi evreilor.

12 mai – Sf. Epifanie, Episcopul Constanţianei Ciprului, Sf. Gherman.

15 mai – Sf. Pahomie cel Mare.

16 mai – Sf. Teodor – ucenicul Sf. Pahomie.

18 mai – Sf. Teodot al Anchirei, care a fost cîrciumar; mucenic, şi cele cinci fecioare.

20 mai – Sf. Mc. Talaleu, mare făcător de minuni şi doctor fără de arginţi.

21 mai – Sf. Împăraţi Constantin şi maica sa Elena, cei întocmai cu Apostolii.

22 mai – Sf. Mucenic Vasilisc, nepotul Sf. Teodor Tiron.

24 mai – Sf. Simion Stîlpnicul din Muntele Minunat.

7 iulie – Viaţa şi pătimirea Sf. Epictet Preotul şi Astion Monahul, învăţături foarte bune, de scos, de scris.

9 iulie – Sf. Pangratie, ucenicul Sf. Apostol Petru, viaţă foarte frumoasă, e bine să fie cetită.

25 iulie – Sf. Olimpiada Diaconiţa, model de viaţă creştină.

– Sf. Eupraxia, foarte frumoasă viaţă călugărească.

31 iulie – Sf. Evdochim, model de viaţă adevărată de creştin, sfînt în mijlocul lumii.

7 august – Sf. Pimen, cel cu multe dureri, călugărit de îngeri, exemplu de răbdare în boală. Să ia aminte şi cei ce îngrijesc de bolnavi.

11 august – Sf. Nifon Arhiepiscopul Constantinopolei şi Mitropolit al Munteniei, apoi a pustnicit în mănăstirea Dionisiu din Sf. Munte Athos, anul 1460.

12 august – Sf. Sfinţitul Mucenic Alexandru, episcopul cetăţii Comani, mai înainte Alexandru cărbunarul, care deşi era mare învăţat şi filozof s-a făcut nebun pentru Hristos, făcîndu-se cărbunar. Apoi prin rînduială dumnezeiască a fost ales episcop.

14 august – Se face pomenirea despre sfinţirea bisericii făcătoare de minuni Pecersca a Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu care se află în Kiev.

16 august – Povestire despre Chipul Domnului nostru Iisus Hristos, cel nefăcut de mînă şi despre aducerea lui de la Edessa la Constantinopol.

18 august – Sf. Moise Arapul şi Sf. Irina – modele de viaţă în curăţie şi adevărată smerenie, înţelepţie şi multă înţelepciune în învăţăturile pe care le dă ob-

ştii sale, mare îndrăzneală către Dumnezeu, cerînd şi primind daruri mari.

20 septembrie – Sf. Mare Mucenic Evstatie Plachida, viețile soției sale şi ale fiilor lui, asemănătoare cu a lui Iov.

22 septembrie – Viața şi pătimirea Sf. Foca Grădinarul, ajutătorul şi ocrotitorul marinarilor.

– Viața Sf. Petru Vameşul care era foarte zgîrcit, apoi s-a făcut atît de milostiv că s-a vîndut şi pe sine dînd banii la săraci şi slujind ca rob.

24 septembrie – Sfînta şi întîia Mucenită Tecla, cea întocmai cu Apostolii.

25 septembrie – Sf. Eufrosina care a viețuit ca frate – Smaragd, în mănăstire de călugări.

– Cuviosul Serghie Egumenul Mănăstirii Radonej, noul făcător de minuni.

26 septembrie – Sf. Apostol şi Evanghelist Ioan.

27 septembrie – Pătimirea Sf. Mucenic Calistrat şi a celor împreună cu dînsul.

28 septembrie – Sf. Hariton Mărturisitorul.

29 septembrie – Sf. Chiriac Sihastrul din Lavra Sf. Eftimie cel Mare.

30 septembrie – Sf. Sfințitul Mucenic Grigorie Episcopul şi luminătorul Armeniei, pomenirea Sf. fecioare Ripsimia şi a celor împreună cu ea, şi Stareța ei Gaiana, ce au pătimit de la Împăratul Tiridat care a fost pedepsit de Dumnezeu, făcîndu-l pe el în chip de porc.

Cheia Psalmilor

Psalmul 1 vorbeşte despre cele două feluri de oameni, buni şi răi.

Ps. 1, 2 trimite la Ps. 39, 11 şi 113, 24.

Psalmul 2 este o prorocie despre venirea Mîntuitorului şi împotrivirea ce o va avea din partea împăraților şi judecătorilor pămîntului. Apoi îi învață cum să slujească Domnului.

Psalmul 3 este o prorocie despre Mîntuitorul şi despre cei ce I se împotrivesc.

Psalmul 4 este o prorocie despre venirea Mîntuitorului şi învățăturile care ni le dă nouă, şi cum vor adormi cei drepți.

Psalmul 5 este rugăciunea omului drept şi pomenire despre cei răi şi faptele lor şi despre voia noastră liberă cu care sîntem încununați.

Psalmul 6 este rugăciunea omului păcătos, căruia i-a trezit conştiința; chiar dacă mai tîrziu, el simte ajutorul Domnului şi alungă pe cei ce-l necăjesc, oameni şi diavoli.

Psalmul 7 este despre omul care s-a întors din calea cea rea şi arată ajutorul primit de la Domnul, Care va judeca popoarele, şi laudă şi cîntare, aduse Domnului pentru toate ajutoarele Lui.

În Psalmul 8: omul îndreptat vede slava Domnului şi cum, curați ca pruncii, cei nevinovați aduc slavă Domnului şi se minunează de toate darurile date de Domnul omului.

În Psalmul 9 cel îndreptățit laudă pe Domnul şi arată judecățile Lui împotriva neamurilor şi a vrăjmaşului.

Psalmul 10 este despre nădejdea la Domnul şi cercetarea Domnului asupra păcătoşilor.

În Psalmul 11 cere omul ajutor de la Domnul împotriva necredincioşilor.

Ps. 11, 3: despre mîndrie.

În Psalmul 12 cere omul ajutor de la Domnul, Care întîrzie de a i-l da, şi apoi mulţumeşte pentru ajutorul primit.

Psalmul 13 este despre înmulţirea necredincioşilor şi mulţumirea drepţilor pentru ajutorul primit.

Psalmul 14 este despre omul drept.

Psalmul 15 este despre bucuria omului drept care poate să-l vadă pe Domnul.

În Psalmul 16 omul drept cere ajutor de la Domnul, ca să-l ajute să nu cadă şi să-l scape de vrăjmaşii care-l luptă. Şi mulţumeşte pentru ajutorul primit.

Ps. 17, 1-8: David laudă pe Domnul.

Ps. 17, 9-18: mînia Domnului împotriva vrăjmaşilor Lui.

Ps. 17, 19-27: Domnul izbăveşte pe David din mîna vrăjmaşului, dar şi pe fiecare om.

Ps. 17, 28-30: Domnul se poartă cu fiecare după faptele lui.

Ps. 17, 31-40: Domnul mîntuieşte pe om şi-l ajută în lupta cu ispitele.

Ps. 17, 41-54: Prorocie despre ajutorul dat de Dumnezeu-Tatăl Mîntuitorului în lucrarea de mîntuire a lumii (şi mai ales a aleşilor Săi).

Ps. 18, 3-5: Prorocii, Apostolii şi marii propovăduitori.

În Psalmul 19 Tatăl ajută pe Fiul (Unsul Său) în necazurile întîmpinate în lupta de mîntuire a lumii, cum şi pe David şi pe orice om.

Ps. 20, 1-2: Prorocie despre Mîntuitorul.

Ps. 20, 3-14: Binecuvîntarea lui Dumnezeu Tatăl asupra Fiului şi biruinţa Fiului asupra vrăjmaşilor.

Psalmul 21 este prorocie despre Patimile Mîntuitorului.

Ps. 21, 24-36: Mîntuitorul laudă pe Tatăl pentru ajutorul primit şi întoarcerea tuturor neamurilor şi semiţiilor către Dumnezeu.

În Psalmul 22 este întoarcerea omului la calea cea bună în urma Jertfei Mîntuitorului şi călăuzirea lui pe căi drepte prin toiagul şi varga Domnului.

Ps. 22, 4: Vezi tîlcuirea la Sfîntul Maxim, Capete despre Dragoste, suta a doua, cap 96; şi celelalte stihuri vezi-le tot acolo.

Ps. 23, 1-6: Iată cine se poate sui în muntele Domnului.

Ps. 23, 7-10: Ridicaţi şi înlăturaţi porţile păcatelor, ca să poată intra Împăratul slavei, Cel ce a biruit în război pe diavol, şi Care, Domn al slavei, este Împăratul Puterilor.

În Psalmul 24 este omul care a greşit şi se luptă să se îndrepte şi cere ajutorul lui Dumnezeu

În Psalmul 25 este omul care cu ajutorul lui Dumnezeu a apucat să se îndrepteze şi mereu cere ajutor; în restul vieţii sale binecuvintează şi laudă pe Dumnezeu pentru ajutorul primit.

Psalmul 26 este despre recunoştinţa omului pentru tot ajutorul primit de la Dumnezeu şi bucuria sufletului care a găsit pe Domnul.

Ps. 27, 1-2: Strigă omul în necazul său la ajutorul lui Dumnezeu.

Ps. 27, 3-7: Şi să nu fie lăsat cu cei ce lucrează nedreptatea.

Ps. 27, 8-12: Binecuvintează omul, poporul şi Unsul Său pe Dumnezeu pentru ajutorul primit.

Psalmul 28 este îndemn pentru cei ce au devenit fii ai lui Dumnezeu ca să aducă slavă şi cinste Domnului care i-a scăpat din mîna celui mîndru – diavolul – şi i-a făcut tari şi puternici în lupta cu vrăjmaşul.

Ps. 29, 1-5, 10-12: Înalță omul pe Domnul pentru ajutorul primit.

Ps. 29, 6-9: Cînd se încrede omul în sine Domnul îşi întoarce fața.

Ps. 30, 1-3: Strigă păcătosul la Dumnezeu ca să-l ajute şi să-l scoată din starea de păcat.

Ps. 30, 4-8: Bucuria omului că a primit milă şi ajutor şi a fost mîntuit.

Ps. 30, 9-13: Suferințele omului în lupta de a scăpa de păcat.

Ps. 30, 18-26: Arată omul ajutorul primit de la Domnul şi toate binefacerile de la El.

Psalmul 31 arată fericirea celor ce s-au îndreptat după o mărturisire adevărată.

Ps. 32, 1-5: Laudă cei drepți pe Domnul.

Ps. 32, 6-9: Crearea întregului univers.

Ps. 32, 10: Domnul despre păcătoşi.

Ps. 32, 11-15: Fericirea omului care constată că a fost ales de Domnul.

Ps. 32, 16-21: Ajutorul omului de la Domnul, nu de la alte puteri.

În Psalmul 33 omul drept laudă şi binecuvintează pe Dumnezeu.

Ps. 34, 1-7: Mîntuitorul, ca om, cere ajutor de la Dumnezeu-Tatăl împotriva diavolului şi a oamenilor care se împotrivesc Lui în vremea venirii Sale pe pămînt[1].

[1] Sfintul Ioan Gură de Aur lămureşte de ce a strigat Mîntuitorul în grădina Ghetsimani, înaintea Pătimirii Sale „Părinte, [illegible]

Ps. 35, 1-4, 12: Gîndurile şi faptele păcătosului.

Ps. 35, 5-11: Mila Domnului peste cei drepți, care-L cunosc pe El.

Ps. 36, 1-2, 12-14, 28, 32, 35: Cei păcătoşi.

Ps. 36, 3-6, 18, 23-28, 31, 33-34, 37, 39-40: Cei drepți.

Ps. 36, 7-11, 15-17, 20-22: Îndemn către bine şi feire de cei răi şi de faptele lor.

Ps. 37, 1-9: Necazuri şi suferințe ce vin asupra omului din cauza păcatelor; şi mărturisirea.

Ps. 37, 10-22: Suferințele Mîntuitorului pe care le-a luat asupra Sa pentru păcatele noastre.

Psalmul 38 arată hotărîrea omului de a fi atent asupra sa ca să nu greşească cu limba sa; şi diferite cereri şi rugăciuni.

Ps. 38, 5-6: Scopul Meu.

Ps. 39, 1-8, 16-24: Omul care-şi pune nădejdea în Dumnezeu primeşte ajutor.

Ps. 39, 9-15: Prorocie despre Mîntuitorul; dar şi starea omului după îndreptare.

Ps. 39, 11: „În capul cărții este scris despre mine ca să fac voia Ta, Dumnezeul meu, am voit şi Legea Ta în lăuntrul inimii mele..."

Ps. 40, 1-4: Pentru cel milostiv.

[illegible] să treacă paharul acesta de la Mine; însă nu voia Mea, ci [illegible] să fie" astfel: satana nu credea că Mîntuitorul este Dumnezeu Însuşi, deşi avea îndoieli, văzînd puterea ce o avea asupra [illegible] săi şi multele semne şi minuni ce le făcea, şi cum nu se [illegible] atinge de El. Atunci Domnul, în înțelepciunea Sa, a spus [illegible] cuvinte nu pentru oameni, ci pentru diavol, ca, auzind [illegible] aceasta să se încredințeze că El este om şi să dezlănțuiască [illegible] în toată ura slugilor sale de pe pămînt, ca astfel, prin Pa[illegible] prin Răstignire, prin Moarte şi prin Învierea din morți, [illegible] dusă la bun sfîrşit lucrarea Sa pămînteasc ă (n.n.)

Ps. 40, 5-13: Despre vrăjmaşii Mîntuitorului şi despre Iuda vînzătorul.

Psalmul 41 vorbeşte despre omul ce doreşte pe Dumnezeu şi-şi pune nădejdea în El.

În Psalmul 42 se face continuarea cererilor din Psalmul 41.

Psalmul 43 vorbeşte despre poporul iudeu, dar şi despre fiecare păcătos.

Psalmul 44 este o prorocie despre Mîntuitorul, Maica Domnului şi alte fecioare.

Ps. 44, 19-21: Naşterea Sfinţilor, propovăduirea lor şi lauda Domnului.

Psalmul 45 arată neamurile şi puterea cea mare a lui Dumnezeu.

Psalmul 46 arată că Dumnezeu este împărat peste toate neamurile pămîntului şi peste mai marii popoarelor.

Psalmul 47 vorbeşte despre cetatea lui Dumnezeu de pe muntele cel sfînt – Sionul.

Psalmul 48 învaţă a nu se teme dreptul de omul cel rău, a cărui soartă este iadul.

Ps. 49, 1-7: Judecata celor răi.

Ps. 49, 8-14: Pentru poporul evreu.

Ps. 49, 15-16, 24: Pentru drepţi.

Ps. 49, 17-23: Pentru păcătoşi.

Psalmul 50 este Psalm de umilinţă.

Psalmul 51 vorbeşte despre soarta păcătoşilor şi cea a dreptilor.

Ps. 51, 1-4: Pentru păcătoşi.

Ps. 52, 5-8: Pentru drepţi.

Psalmul 52 este asemenea Psalmului 13.

Psalmul 53 învaţă a pune nădejdea în Dumnezeu şi a-L lăuda.

Ps. 54, 1-13: Strigarea către Dumnezeu a omului neliniştit şi tulburat de vrăjmaşii săi.

Ps. 54, 14-15: Iuda.

Ps. 54, 18-20: Cei drepţi.

Ps. 54, 21-27: Cei răi şi vicleni.

Psalmul 55 arată că omul care este luptat de vrăjmaşi, dacă-şi pune nădejdea în Dumnezeu şi-I cere cu stăruinţă ajutor, va fi izbăvit.

Psalmul 56 vorbeşte despre cel ce şi-a pus nădejdea în Dumnezeu şi a cerut cu stăruinţă ajutorul Lui, a fost izbăvit şi-I mulţumeşte cu recunoştinţă.

Ps. 57, 1-9: Pedeapsa păcătoşilor nepocăiţi.

Ps. 65, 8 – pagina 106: care a dat sufletului meu viaţă...

Psalmul 70 învaţă că tot ajutorul, toată nădejdea, toate darurile şi mîntuirea, în toată viaţa noastră şi mai ales la bătrîneţe, le avem de la Dumnezeu şi deci a mulţumirea, slavoslovia şi binecuvîntarea Lui I se cuvine.

Ps. 70, 7: „Din pîntecele maicii mele, Tu eşti acoperitorul meu."

Psalmul 71 este o prorocie despre Fiul lui Dumnezeu ca Împărat, Judecător şi Mîntuitor a toată lumea în toţi vecii.

Psalmul 72 arată nedumerirea omului drept văzînd că le merge bine celor păcătoşi; dar pînă la urmă vede că Dumnezeu face dreptate cu toţi şi mulţumeşte Domnului pentru toate.

Psalmul 73 arată că Dumnezeu îngăduie celor răi şi pedepseasă pe cei buni cînd aceştia păcătuiesc. Izbăvire vine tot de la Dumnezeu dacă ne smerim şi I cerem ajutor.

În Psalmul 74 Dumnezeu Tatăl dă toată judecata şi învăţătura Fiului, pentru care-L laudă şi-L binecuvintează.

În Psalmul 75 Dumnezeu Fiul face judecată şi dreptate celor drepţi şi tuturor oamenilor.

Psalmul 76 este strigătul omului către Dumnezeu în necazul lui, şi pînă la urmă vine ajutorul şi-l scapă din necaz.

Psalmul 77 vorbeşte despre neascultarea poporului evreu faţă de Dumnezeu şi pedepsirea lor. Alegerea lui David.

Psalmul 78 arată pedeapsa dată de Dumnezeu Evreilor şi pocăinţa lor.

Psalmul 79 este despre pocăinţa poporului Evreu.

Ps. 79, 18-20: Despre Mîntuitorul.

Ps. 80, 1-3: Cîntare de bucurie pentru ajutorul primit de la Dumnezeu.

Ps. 80, 7-15: Neascultarea Evreilor faţă de Dumnezeu.

Psalmul 81 este despre judecătorii nedrepţi; Dumnezeu ne numeşte fiii Săi.

În Psalmul 82 se cere ajutorul lui Dumnezeu împotriva vrăjmaşilor aleşilor Lui.

Psalmul 83 vorbeşte despre bucuria şi fericirea sufletelor care au găsit pe Dumnezeu.

Ps. 84, 1-9: Potolirea mîniei lui Dumnezeu faţă de cei ce se întorc spre El şi se pocăiesc.

Ps. 84, 10-14: Mila lui Dumnezeu Tatăl (şi Fiul, şi toate însuşirile Lui) peste cei ce se tem de Dînsul.

Psalmul 85 învaţă diferite cereri în legătură cu mîntuirea şi laudă şi slavă pentru binefacerile primite.

Psalmul 86 este o prorocie despre Sion şi Ierusalim, alese ca din ele să se renască omul şi toate popoarele la Viaţa cea nouă prin Mesia.

Psalmul 87 arată strigătul omenirii după mîntuire, conştientă de starea ei păcătoasă şi neputinţa de a se mîntui singură, dar şi a fiecărui om în parte.

Psalmul 88 este o prorocie despre Mesia: alegerea, puterea, domnia şi suferinţele Lui.

Ps. 88, 8-18: Puterea şi tăria dată Domnului Hristos împotriva vrăjmaşului omenesc.

Ps. 88, 19-22: Alegerea Mîntuitorului.

Ps. 88, 23-29: Îl naşte pe Fiul şi-L ajută să-l biruiască pe diavolul.

Ps. 88, 30-36: Pedepseşte pe cei care greşesc, dar îşi păstrează mila faţă de ei.

Ps. 88, 37-51: Suferinţele Mîntuitorului pentru mîntuirea lumii.

Psalmul 89 învaţă că Dumnezeu este din veşnicie şi îndreptarea oamenilor de la El vine. Hotărăşte împuţinarea anilor omeneşti ca să nu se înmulţească păcatul.

Psalmul 90 vorbeşte despre Fiul lui Dumnezeu, sub sprijinul, scăparea şi nădejdea Tatălui, în luptă cu vrăjmaşul diavol.

Ps. 91, 1-5: Laudă lui Dumnezeu pentru toate bi-facerile.

Ps. 91, 6-9: Vrăjmaşii Domnului şi toţi păcătoşii.

Ps. 91, 10-15: Dreptul laudă pe Dumnezeu pentru ajutorul.

Ps. 92, 1-3: Domnul a primit Împărăţia după terminarea operei de mîntuire.

Ps. 92, 4-6: Popoarele ca nişte valuri de ape multe laudă pe Dumnezeu.

Ps. 92, 7: Biserica.

Ps. 93, 1-11, 20, 21, 23: Cunoaşte Dumnezeu pe cei păcătoşi şi le răsplăteşte după faptele lor.

Ps. 93, 12-19, 22: Ferice de cei certaţi de Domnul, pe care îi va scăpa din necaz.

Psalmul 95 este Psalm de judecată.

Psalmul 96 este Psalm de judecată.

Psalmul 97 este Psalm de judecată.

Ps. 98, 1-5: Domnul, Împărat peste toate; să se cutremure toţi şi să se închine toţi la aşternutul picioarelor Lui, Sfînta Cruce.

Ps. 98, 6-10: Domnul răsplăteşte pe toţi cei ce fac voia Lui; să se închine Lui şi să-L slăvească.

Psalmul 99 arată că Dumnezeu este Cel ce ne-a creat pe noi, iar noi datori sîntem să-I cîntăm şi să-L slăvim.

În Psalmul 100 este vorba despre Mîntuitorul şi de Adam, de omul drept, înainte de căderea în păcat, sau de omul drept de oriunde şi oricînd.

În Psalmul 101: din starea de păcat, întreaga omenire strigă la Dumnezeu să vie s-o mîntuiască.

Psalmul 102 arată binecuvîntarea întregii creaţii adusă Domnului pentru mîntuirea făcută şi pentru toate binefacerile ce le dă tuturor.

Psalmul 103 arată binecuvîntarea omului adusă Domnului pentru toată Creaţia şi pentru toate binefacerile Lui.

Ps. 104, 1-15: Prorocii Isaac, Iacov (Israil) şi mai ales Avraam şi urmaşii lui (adică neamul creştinilor), ocrotiţi de Dumnezeu, cu toţii să lăudăm pe Dumnezeu pentru toate minunile şi lucrurile Lui.

Ps. 104, 16-23: Iosif şi faptele lui cu ajutorul lui Dumnezeu.

Ps. 104, 24-35: Moise şi Aaron şi pedepsele peste egipteni.

Ps. 104, 36-44: Scoaterea Evreilor din Egipt şi aducerea lor în Hanaan.

Psalmul 105 învaţă despre repetatele păcate ale Evreilor şi despre pedepsele lor pentru ele din partea lui Dumnezeu, Care pînă la urmă îi iartă.

Psalmul 106 învaţă despre repetatele păcate făcute de Israil pentru care Domnul îi pedepseşte şi apoi îi iartă şi-i binecuvintează pe cei ce rămîn îndreptaţi.

Psalmul 107 este o cîntare şi laudă adusă Domnului de cei pe care i-a ajutat şi i-a mîntuit.

În Psalmul 108 cel mîntuit şi ajutat de Domnul Îl laudă şi-L binecuvintează şi cere pedeapsă pentru vrăjmaşii Domnului.

Psalmul 109 este o prorocie despre Mîntuitorul.

În Psalmul 118 se arată în cele trei slave (stări) trei trepte ale omului în lupta lui de a se mîntui: 1. începutul luptei, 2. înaintarea spre îndreptare şi 3. îndreptarea, mulţumirea şi lauda de şapte ori pe zi pentru ajutorul primit de la Domnul.

În Psalmii 134-142 (Catisma a 19-a) avem laudă şi mulţumire pentru tot ce a primit omul de la Dumnezeu.

Ps. 138, 17: Pentru sfinţi.

În Psalmii 143-150 (Catisma a 20-a): mulţumire, laudă, binecuvîntare şi slăvire aduce omul lui Dumnezeu, pentru mîntuire şi ajutor în toate.

Ps. 143, 11-15: Despre neamurile bogate.

Cuvinte de folos (dactilografiate)[1]

Iubite cititorule,

Te rog din suflet să ai grijă de carte. Să nu se murdărească, să nu se îndoiască filele, sau să se rupă. Citeşte-o cu atenţie şi în duh de rugăciune. Caută să înţelegi, să pătrunzi înţelesul ei adevărat şi unde nu înţelegi bine, întreabă pe cei ce cunosc şi înţeleg, deoarece în ea sînt învăţături date de Dumnezeu prin oameni luminaţi de El pentru binele şi mîntuirea noastră, ca să le aplicăm în viaţă prin fapte, spre viaţa veşnică; şi de aceea trebuie să le înţelegem bine, ca aplicîndu-le bine în viaţă să ne putem folosi şi mîntui. Iar de s-ar înţelege greşit, tot greşit le şi aplicăm şi în loc de folos, vom avea pagubă şi osîndă.

După ce ai citit-o şi ai scos învăţătură şi folos din ea, dă-o şi altora spre citire.

Cartea să nu stea în nelucrare, necitită, deoarece învăţătura dumnezeiească din ea fiind vie şi lucrătoare pentru binele şi mîntuirea noastră spre viaţa veşnică, să nu fie împiedicată în nici un fel. Şi aşa, pe lîngă folosul nostru contribuim cu ceva şi la binele şi mîntuirea altora, fapt de mare preţ înaintea lui Dumnezeu şi care nu va rămîne nerăsplătit de El.

Amin.

Rugăciune mai înainte de citire (*cea cunoscută*)

Doamne Iisuse Hristoase, deschide urechile mele şi ochii inimii mele ca să ascult cuvintele Tale, să le pricep şi să fac voia Ta.

---

[1] A circulat sub forma unei broşuri.

Că nemernic sînt eu pe pămînt. Să nu ascunzi dinspre mine poruncile Tale, ci descoperă ochii mei şi voi cunoaşte minunile din Legea Ta.

Că spre Tine nădăjduiesc, Dumnezeul meu, ca Tu să luminezi mintea mea, că binecuvîntat eşti în vecii vecilor, Amin.

Înţelesul duhovnicesc al Psalmilor 50, 142 şi al Fericirilor

Cuvînt înainte al Părintelui Cleopa

Aproape la toate slujbele din biserică întîlnim la un moment dat aceşti Psalmi, 50 şi 142, dar puţini dintre noi au înţelegerea duhovnicească a acestora. De asemenea, în vremea Sfintei Liturghii, înainte de Vohodul Mare – ieşirea cu Sfînta Evanghelie – se cîntă Fericirile, care ne amintesc de faimoasa predică de pe munte a lui Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, şi ne arată nouă, păcătoşilor, cum putem fi fericiţi încă din această viaţă pămîntească.

În urma mai multor discuţii avute cu un credincios aflat acum la vîrsta „ostenelii şi durerii" (Ps. 89, 10) şi care în această viaţă a trecut prin multe şi grele încercări pe care le-a biruit prin credinţă şi cu Darul lui Dumnezeu, am constatat o adîncă şi duhovnicească înţelegere a Sfintei Scripturi şi a Sfinţilor Părinţi, motiv pentru care l-am rugat să ne împărtăşească şi nouă din experienţa duhovnicească a fraţilor săi, explicîndu-ne înţelesul pe care îl meditează în auzul sau cititul acestor Psalmi sau Fericiri.

Psalmul 50

După cum ştim toţi credincioşii, acest Psalm a fost alcătuit de către Prorocul David după căderea lui în cele două mari păcate: uciderea şi prea-curvia. Sfinţii Părinţi spun că a îngăduit Dumnezeu să facă aceste mari păcate pentru a lăsa întregii lumi o rugăciune de pocăinţă, unică în felul ei, pentru toate generaţiile cărora le va şi trezi conştiinţa despre starea păcatelor lor. Şi tot Sfinţii Părinţi atrag atenţia celor care slujesc lui Dumnezeu, să ia aminte că David era Proroc şi totuşi a căzut în păcat. De asemenea, împăraţilor şi oamenilor cu mari răspunderi le spun să ia aminte că David era împărat şi totuşi a păcătuit. La fel şi bătrînilor, că David era bătrîn şi a căzut în astfel de păcate. De asemenea şi tuturor generaţiilor de oameni, că om fiind eşti expus să cazi în păcat; de aceea, Prorocul Nathan, în cele din urmă, i-a spus lui David: „Tu eşti *omul* acela care a făcut fapta aceasta".

Înţelegem de aici că atunci cînd săvîrşim vreun păcat, noi toţi sîntem urmaşii lui Cain, căci urmaşii lui Cain se numeau *oameni*, pe cînd fiii lui Set se numeau *fiii lui Dumnezeu*.

Şi încă ceva trebuie să remarcăm: conştiinţa lui David nu mai era vie, trează, luminată de Duhul Sfînt, ci era înceţoşată, întunecată; nu mai era atent la faptele sale, ci s-a lăsat împins de instinctul orb, dar puternic, către fapta care a urmat. De aceea nici nu a înţeles aluzia Prorocului Nathan, ci numai după ce Prorocul a strigat cu glas puternic, ca de tunet, „Tu eşti acela care a săvîrşit fapta aceasta", i s-a trezit conştiinţa şi şi-a recunoscut păcatul, zicînd: „Păcătuit-am

Domnului"; iar Nathan a zis către David: „şi Dumnezeu a iertat păcatul tău, nu vei muri" (2 Împ. 12, 22).

Psalmul 50 are trei părţi cu cîte şapte cugetări în fiecare parte. Prima parte se referă la mărturisirea făcută lui Dumnezeu, apelînd cu multă umilinţă şi stăruinţă la îndurările Lui. A doua parte cuprinde alte şapte cugetări care sînt mijloace pe care trebuie să le folosească fiecare om pentru a-şi asigura mîntuirea, şi care sînt de fapt cele şapte taine date de Mîntuitorul spre curăţire, sfinţire şi ajutor pentru a trăi în fapta bună. A treia parte arată că omul este dator să facă şi misiune, să ştie cum să o facă. De asemenea, arată şi bucuria ce o are omul pentru tot ajutorul primit de la Dumnezeu, lauda ce e dator să o aducă Domnului, cum şi ce anume laude sînt plăcute Lui; ce rugăciuni mai trebuie să facă omul către Dumnezeu şi pentru ce anume, ca să fie de folos şi plăcute lui Dumnezeu.

Şi acum, oarecare explicaţie: am găsit pe undeva o comparaţie şi o afirmaţie că Dumnezeu a făcut totul din nimic, dar şi omul a făcut ceva din nimic, şi anume păcatul, urmat de fărădelege, păcatul fiind neascultarea de Dumnezeu (vezi mai departe tîlcuirea Fericirilor).

După ce primii oameni, Adam şi Eva, au păcătuit, au fost scoşi afară din Rai. În continuare generaţie după generaţie, şi în special după ce fiii lui Set s-au căsătorit cu fetele oamenilor (care erau din seminţia lui Cain), au păcătuit din ce în ce mai mult, pînă ce li s-a întunecat de tot conştiinţa şi nu mai înţelegeau nimic din cele ce erau plăcute lui Dumnezeu, şi aceasta a determinat pe Dumnezeu să zică lui

Noe: «Sfîrşitul la tot omul vine, că s-a umplut pă-
mîntul de nedreptate şi iată îi voi pierde pe ei de pe
pământ» (Facere 6, 13). Şi au pierit oamenii prin po-
top, afară de Noe şi familia lui. Apoi iarăşi s-au în-
mulţit oamenii şi tot mai mult păcătuiau.

Văzînd Dumnezeu că din cauza păcatelor li s-a
întunecat mintea şi conştiinţa încît nu mai înţeleg ni-
mic din cele ce trebuiesc făcute după voia Sa, a soco-
tit să le dea o Lege scrisă. Şi pe aceasta, mai tîrziu,
au nesocotit-o şi au încălcat-o, apărînd în felul ace-
ta alături de păcat şi fărădelegea. De aceea şi David,
insuflat de Duhul Sfînt, îşi dă seama că a păcătuit
înaintea lui Dumnezeu, dar a făcut şi fărădelegea.
Pentru că Legea era dată de Dumnezeu şi scrisă mai
de curînd (1) şi trebuia s-o respecte. De aceea cînd
apelează la mila şi îndurarea lui Dumnezeu repetă
mai mult (2-3) ca fărădelegea să fie ştearsă, spălată
şi curăţită (4). Mai departe spune că îşi cunoaşte fă-
rădelegea şi păcatul şi că le are pururi înaintea lui.

Sfinţii Părinţi spun că David a păcătuit o singură
dată, dar s-a căit toată viaţa lui de păcatul săvîrşit,
de aceea şi noi acelaşi lucru trebuie să-l facem, pen-
tru a nu mai cădea din nou în alte păcate.

5: „Ţie unuia am greşit, că am făcut ceea ce este
rău înaintea Ta, aşa că Tu eşti drept în hotărîrea şi în
judecata Ta cu totul curat". Aceste cuvinte sînt des-
tul de clare şi nu mai este nevoie de vreo explicaţie.

6: „Că întru fărădelegi m-am zămislit şi întru pă-
cate m-a născut maica mea". Pomeneşte întîi de zá-
mislirea întru fărădelege, pentru că legea era dată de
Dumnezeu mai de curînd şi firesc trebuia să o ţină
minte mai bine şi să o respecte. Adică zămislirea să

se facă numai pentru împlinirea planului lui Dum-
nezeu, pentru perpetuarea neamului omenesc, iar
nu împinsă de instinct, pentru plăcerea ce însoţeşte
acest act. „Şi în păcate m-a născut maica mea". A zis
Dumnezeu: „în dureri vei naşte fii" (Facere 3, 16),
iar Sfinţii Părinţi spun că această rînduială dumne-
zeiască este spre mîntuirea femeii, care a greşit pri-
ma, dar în fapt femeia în timpul durerilor naşterii
mai mult cîrteşte împotriva acestei rînduieli, de ace-
ea şi zice David: „şi în păcate m-a născut maica
mea". Şi încă ceva: după căderea în păcat a primilor
oameni, moştenim cu toţii şi păcatul lor.

7: „Adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascun-
se ale înţelepciunii Tale mi le-ai arătat mie". Din
acest verset se înţelege clar că în continuare urmea-
ză cele şapte Taine:

8: „Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spă-
la-mă-vei şi mai vîrtos decît zăpada mă voi albi".
Aici se cuprind două Taine, care de obicei se săvîr-
şesc împreună, una după alta: Botezul şi Mirunge-
rea (ungerea cu Sfîntul Mir). „Stropi-mă-vei cu isop
şi mă voi curăţi", închipuie Botezul, care curăţă toa-
te păcatele celui ce se botează, între care cel dintîi e
păcatul strămoşesc. Şi pentru că la Botez zice „stro-
pi-mă-vei", iar la Mirungere „spăla-mă-vei", îndrăz-
nesc să spun că prin cele două Taine Duhul Sfînt
spală întreaga fiinţă omenească, pentru a rămîne de-
finitiv curată şi ajutată să trăiască mai departe în
fapta bună: „mai vîrtos decît zăpada mă voi albi".

9: „Auzului meu vei da bucurie şi veselie, bucu-
ra-se-vor oasele cele smerite". Aici este vorba de Sfîn-
tul Maslu. Dacă această Taină se săvîrşeşte după toa-

tă rînduiala Bisericii, adică să postească împreună cu cel căruia i se face Sfîntul Maslu şi cei mai de aproape ai lui, să se roage după cum i-a rînduit preotul, să facă milostenie după posibilităţi, să se mărturisească, să-şi facă canonul, şi, dacă va socoti preotul, să se şi împărtăşească, împlinind toate cu smerenie, va recăpăta din nou starea de fiu al lui Dumnezeu, şi aşa fiind va simţi în sufletul şi în fiinţa sa starea de bucurie şi de veselie aşa cum spune stihul Psalmului.

10: „Întoarce faţa Ta de către păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le". Se înţelege că este vorba de Taina Spovedaniei, sau a Mărturisirii, care dacă se împlineşte cum e mai bine, omul va simţi din ce în ce mai mult o schimbare în mai bine a fiinţei sale.

11: „Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi Duh drept înnoieşte întru cele din lăuntru ale mele". Taina Sfintei Împărtăşanii. După ce omul a împlinit bine toate Tainele descrise pînă aici şi cu binecuvîntarea preotului se va împărtăşi cu Trupul şi Sîngele Mîntuitorului, bine pregătit fiind, şi va simţi în inima sa o stare de mare bucurie, de fericire, de desfătare, aşa de intense încît nici nu se pot descrie, împletindu-se în acelaşi timp cu starea de părere de rău pentru păcatele făcute pînă acum, poate omul să înţeleagă că inima lui s-a curăţit (căci altfel nu ar fi putut avea acestе stări) şi în continuare va vedea cu ochii duhului şi va înţelege sensul duhovnicesc al celor ce aude, citeşte sau se roagă şi pe care nu le înţelegea pînă acum.

12: „Nu mă lepăda pe mine de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine". Taina căsătoriei

Din cauza multor păcate mari, omul e lepădat de Dumnezeu şi-l părăseşte Duhul Sfînt; dar cel mai mult a căzut din cauza desfrînării. Sfîntul Nifon spune că într-o vedenie a lui a văzut pe un înger plîngînd foarte amar înaintea casei unei desfrînate. Întrebîndu-l de ce plînge aşa de grozav, îngerul i-a spus că omul pe care era pus să-l păzească păcătuia împreună cu desfrînata şi singur, prin voia lui liberă, s-a dat în mîna Satanei, iar el, îngerul, nu mai poate să-l ajute cu nimic. Tot Sfîntul Nifon spune că acest păcat este foarte murdar şi urît de Dumnezeu.

În *Vieţile Sfinţilor* se găsesc mai multe mărturii unde diavolii, fiind siliţi de puterea dumnezeiască, spuneau unor Sfinţi că ei se laudă cel mai mult prin păcatul desfrînării şi prin acest păcat cîştigă cel mai mulţi oameni pentru iad. De aceea a rînduit Dumnezeu Taina Căsătoriei despre care Sfîntul Apostol Pavel spune că «Taina aceasta mare este» (Efeseni 5, 32), pentru că prin ea omul colaborează cu Dumnezeu pentru împlinirea planului Său; iar dacă omul împiedică concepţiunea, prin orice mijloace, sau face avorturi, atunci lucrează împotriva voii şi planului lui Dumnezeu şi va primi mare pedeapsă şi chinuri în iad, dacă nu se pocăieşte (cum să se pocăiască omul, să se vadă explicaţiile de la începutul Fericirilor şi primele 5 Fericiri sau să ia aminte la sfaturile duhovnicului său).

Fiind binecuvîntat de Dumnezeu prin mîna preoţiei, prin această Taină, şi silindu-se să trăiască în căsătorie după toată rînduiala lăsată de Dumnezeu Bisericii, nu va mai greşi, îşi va creşte copiii „în frica şi certarea Domnului", reuşind în felul acesta să se

mîntuiască pe sine şi împreună cu întreaga lui familie să cîştige viaţa veşnică.

13: „Dă-mi mie bucuria mîntuirii Tale şi cu Duh stăpînitor mă întăreşte". Taina Hirotoniei, sau a Preoţiei. Mîntuirea şi îndeosebi bucuria mîntuirii o poate avea omul după ce mai întîi şi-a însuşit toate Tainele rînduite de Dumnezeu şi împlinite prin mîna preotului, căruia i s-a dat de la Dumnezeu Darul şi Puterea de a le săvîrşi. Omul va simţi în sufletul său stările bune descrise mai sus şi cere în continuare să i se dea „Duh stăpînitor" şi să fie întărit în El. Dar de ce cere acest lucru? Cere pentru că simte în el, în fiinţa şi sufletul său, îndemnul Duhului Sfînt, ca el, omul, după ce mai întîi cu ajutorul Darului lui Dumnezeu şi-a rezolvat problema mîntuirii sale, să facă şi misiune – adică să ajute şi el de acum pe alţii să se mîntuiască –, căci zice în stihul următor:

14: „Învăţa-voi pe cei fără-de-lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce". Cînd va învăţa pe alţii cum să se întoarcă şi să trăiască după voia lui Dumnezeu şi să se mîntuiască, va întîmpina multe greutăţi şi împotriviri din partea oamenilor şi mai ales de la oameni îndemnaţi de însuşi vrăjmaşul oamenilor, diavol, care între altele îl îndeamnă să se răzbune într-un fel sau altul pe cei care i se împotrivesc şi în felul acesta să-i zădărnicească toată opera lui de mîntuire pentru alţii. De aceea e mai de folos să rabde orice împotrivire, şi dacă va fi nevoie, chiar să se şi jertfească pentru mîntuirea altora, pecetluind chiar cu sîngele său mîntuirea aproapelui, aşa cum au făcut Sfinţii Apostoli, Mucenicii şi Mărturisitorii, deoarece Psalmistul zice:

15: „Izbăveşte-mă de vărsarea sîngelui, Dumnezeule, Dumnezeul mîntuirii mele". Cînd Sfîntul Apostol Petru, vrînd să-L apere pe Mîntuitorul în grădina Ghetsimani, a scos sabia şi a tăiat urechea lui Malh, Mîntuitorul a spus: „Bagă sabia în teacă", vindecînd urechea lui Malh. De aici înţelegem mai bine „izbăveşte-mă de vărsarea sîngelui".

„Bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta". Dintre organele vorbirii – limbă, dinţi, buze – limba este cel mai din lăuntru şi ea simte, înţelege şi sesizează cea dintîi ceea ce se petrece în interiorul sufletului şi al duhului din om. De aceea şi de data aceasta ea a sesizat mai întîi dreptatea pe care a făcut-o Dumnezeu cu omul. Adică, cum i se va trezi conştiinţa ca să-şi dea seama de greşelile pe care le-a făcut, să-l mustre, să-şi mărturisească păcatele, să primească canonul şi să-l facă, să simtă şi să înţeleagă ajutorul pe care i l-a dat Dumnezeu pentru a se îndrepta şi a se mîntui, cum l-a ajutat ca să fie de folos la mîntuirea altora. Va zice: „Bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta." Chiar în popor există o vorbă: „Mi-e-a cuvîntul pe limbă, gata să-l spun".

16: „Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta" (sau Te va lăuda). Omul, cu mintea sa luminată de Duhul Sfînt, va vedea şi va înţelege toate binefacerile primite de la Dumnezeu, de la început şi pînă acum, şi va simţi şi el nevoia de a-I mulţumi, de a-L binecuvînta, de a-L slăvi cît mai mult cu gura sa.

17: „Că de-ai fi voit jertfă Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi". Dumnezeu nu primeşte arderile de tot ca jertfă bineplăcută Lui, ci „duhul umilit,

inima înfrîntă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi". Ştim că „duhul umilit" este conştiinţa păcătoşeniei, şi dacă omul va avea cît mai mult şi mai des această conştiinţă şi umilinţă în mintea şi inima sa, Dumnezeu nu-l va mai pedepsi, nu-l va mai urgisi, pentru că însuşi omul se pedepseşte pe sine, în mintea sa, cît mai des, aşa cum spun Sfinţii Părinţi despre David, că el a păcătuit o singură dată, dar s-a căit în toată viaţa sa.

18: „Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta Sionului şi se vor zidi zidurile Ierusalimului". Sionul este muntele pe care se află oraşul Ierusalim. Dar aici nu este vorba nici de munte, nici de oraşul Ierusalim, ci este vorba de om, care are mintea în cap, deci în partea cea mai înaltă sau de mai sus a lui; de inima omului, care se află ca şi Ierusalimul în acest munte, adică în om, şi în care inimă se află Templul sau Biserica lui Dumnezeu cu Altarul Domnului, unde se aduce jertfă de laudă dreptăţii lui Dumnezeu. De aceea zice: „Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta Sionului", adică „luminează, Doamne, mintea mea ca să Te văd pe Tine şi să înţeleg sensul duhovnicesc al învăţăturilor Tale şi să mă închin Ţie". „Şi să se zidească zidurile Ierusalimului", adică că „înconjoară, Doamne, cu Darul Tău inima mea şi cu un zid, ca să nu mai poată intra vrăjmaşul cu sfaturile lui ca atunci cînd era fără zid înconjurător.

20. „Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot, atunci vor pune pe altarul Tău viţei". Cînd omul cu mintea sa luminată de Duhul Sfînt îl va vedea pe Dumnezeu fie personal, fie prin simţirea inimii sale, fie prin înţelesul duhovnicesc al în-

văţăturilor Sale, cum nu se va umplea de bucurie duhovnicească şi nu va şti să-I mulţumească pentru toate acestea? Să-L binecuvinteze, să-L laude, să-L dăvească, să I se închine, să-L roage pentru tot ce are nevoie!

Deci, avînd omul mintea, inima şi toată fiinţa sa curăţite şi sfinţite, fiind cu totul nevinovat, atunci Dumnezeu va binevoi şi va primi aceste jertfe aduse cu dreptate Lui ca pe nişte viţei nevinovaţi şi curaţi ai Legii Vechi.

Psalmul 142

S-a observat că la Acatiste şi Paraclise se pune mai întîi Psalmul 142 şi după el Psalmul 50. Socotesc că în Psalmul 142 fiind vorba de păcate mai uşoare şi prin conştiinţă omul şi-a dat seama de păcatele sale, după ce a trecut prin necazuri şi suferinţe, cere să nu intre el la judecată, că nimeni nu-i drept înaintea lui Dumnezeu, şi celelalte ce urmează în Psalm.

Mai putem socoti că ar putea fi vorba despre fiul răspitor sau poate chiar de dreptii care se aflau în iad pînă la venirea Mîntuitorului, dar în nişte locuri mai luminoase şi mai uşor de suportat, aşteptînd să fie judecaţi; pe cînd în Psalmul 50 însuşi David se denunţase că trebuie să moară cel descris de Natan că a făcut aşa fărădelege, iar cînd i s-a trezit conştiinţa, îngrozit fiind, cere cu multă stăruinţă mila şi îndurarea lui Dumnezeu pentru a-i ierta păcatul făcut, să-l şteargă, să-l spele, repetînd de trei ori „păcatul" şi „fărădelegea" şi că pururi îşi va aduce aminte de ele.

Despre Fericiri

În explicarea Fericirilor vom întîlni multe cuvinte care trebuie lămurite, cît de cît, mai înainte. De exemplu:

1) despre ce fericire este vorba;
2) despre ce răsplată este vorba;
3) ce este conştiinţa;
4) ce este smerenia;
5) ce este umilinţa;
6) ce este păcatul;
7) ce este fărădelegea;
8) cine este Duhul Sfînt;
9) ce este pierderea Duhului Sfînt
10) cum se cîştigă Duhul Sfînt;
11) cum se cunoaşte pierderea Duhului Sfînt;
12) cum se cunoaşte cîştigarea Duhului Sfînt;
13) ce este pocăinţa, etc.

Ce este conştiinţa?

Ca să nu mai intrăm în amănunte pentru explica rea ştiinţifică, noi spunem că conştiinţa este glasul lui Dumnezeu pus în mintea omului încă de cînd a fost creat, pentru ca să înţeleagă ce este bine şi ce este rău.

Binele este ascultarea de Dumnezeu, iar răul este neascultarea de Dumnezeu.

Şi mintea omului – înainte de căderea în păcat era atît de luminată şi de înţelegătoare, încît Dumnezeu l-a pus pe om să dea denumire la toate vieţuitoarele făcute de El.

Dar cum a ştiut să le dea nume? Avînd mintea luminată, a ştiut rostul pe care-l avea fiecare vieţuitoare şi însuşirile necesare pentru a-şi împlini acest rost.

Ce este smerenia?

În scurt, smerenia este conştiinţa nimicniciei. Dar pentru a înţelege acest lucru, este nevoie de o explicaţie mai pe larg: Omul, cu mintea sa luminată de Dumnezeu, a înţeles că el – omul – a fost făcut din pămînt, iar pămîntul din nimic. Deci şi omul a fost făcut din nimic, şi el – omul – n-a contribuit cu nimic la crearea sa. A mai înţeles omul ce anume L-a determinat pe Dumnezeu să-l facă pe om? Şi a înţeles că *Dragostea* L-a determinat pe Dumnezeu să-l facă, ca şi omul, alături de Dumnezeu, să se bucure de toată creaţia Lui. A mai înţeles că toată această creaţie a lui Dumnezeu este la dispoziţia sa. Înşişi îngerii sînt puşi de Dumnezeu să-l păzească şi să-l ajute a face voia lui Dumnezeu. Şi tot universul, cu soarele, luna, stelele, atmosfera cu aerul pe care-l respirăm este la dispoziţia omului. Pămîntul cu toată vegetaţia şi podoaba lui şi toată bogăţia minereurilor din el sînt la dispoziţia omului. Apele împreună cu toate vieţuitoarele din ele, tot la dispoziţia omului. Şi toate însuşirile pe care le are omul, tot de la Dumnezeu sînt. Ba Însuşi Dumnezeu – prin pronia Sa (purtarea de grijă ce o are permanent pentru om) – e tot la dispoziţia sa. Şi mai mult decît toate acestea, Dumnezeu a trimis pe însuşi Fiul Său pe pămînt ca să se jertfească pentru mîntuirea omului; iar pe Duhul Sfînt să-l lumineze şi să-l călăuzească în tot restul vieţii sale. Deci, înţelegînd omul şi ştiind toate acestea, simte nevoia ca în faţa lui Dumnezeu să se smerească. Adică să se vadă cît de mic şi de neînsemnat înaintea lui Dumnezeu, dorind să se prosterneze înaintea Sa, să-I mulţumească, să-L laude, să-L binecuvinteze, să-L slăvească, să-I cînte, să-L roage, aşa cum fac Îngerii şi Sfinţii în Cer

şi cum zicem şi noi în „Tatăl nostru": „facă-se voia Ta, precum în Cer şi pe pământ".

Aceasta ar fi în scurte cuvinte explicaţia despre smerenie, pe care o avea omul înainte de a păcătui.

Iar după ce a păcătuit omul, a apărut în mintea sa starea de umilinţă, adică conştiinţa neputinţei şi a păcătoşeniei; a simţit omul că a murit duhovniceşte, că l-a părăsit Duhul Sfînt şi toate darurile duhovniceşti din cele trei facultăţi ale lui, care sînt după asemănarea lui Dumnezeu: raţiunea, voinţa şi sentimentul. A simţit cum i s-a întunecat mintea şi nu mai poate să-L vadă pe Dumnezeu şi toate cele despre Dumnezeu ca mai înainte. A pierdut şi lumina cu care era îmbrăcat mai-nainte şi s-a văzut gol şi s-a ascuns. A constatat că i-a slăbit voinţa şi nu mai poate să împlinească cele bune. De asemenea, şi sentimentul i s-a schimbat, şi nu mai simţea legătura normală cu Dumnezeu, şi toate stările bune pe care mai înainte le simţea în prezenţa lui Dumnezeu acum dispăruseră. Aceste stări bune în prezenţa lui Dumnezeu sînt descrise de Motovilov, cînd se afla în Duhul Sfînt împreună cu Sfîntul Serafim de Sarov[1].

[1] „Părinte, îmi vorbiţi mereu de dobîndirea Harului Duhului Sfînt, ca de scopul de căpătîi al vieţii creştine. Dar cum ... unde pot să văd eu Harul de care-mi vorbiţi? Faptele bune ... văd, Duhul Sfînt însă poate fi văzut? Cum pot eu să ştiu ... este sau nu cu mine?" Stareţul îi răspunse: „Răceala credinţei noastre în Domnul Iisus Hristos şi în adevărul părtăşiei ... Dumnezeu cu omul este pricina că ne-am depărtat aproape ... totul de adevărata viaţă creştină. Cuvinte ale Sfintei Scripturi cum sînt acestea: «Adam vedea pe Dumnezeu în Rai», ... par ciudate. Mulţi îşi zic: «Asemenea pagini sînt de neînţeles, căci oamenii nu pot să vadă pe Dumnezeu».

Şi totuşi, lipsa aceasta de înţelegere e urmarea depărtării noastre de sensul dintîi al creştinismului. Sub cuvînt că sîntem învăţaţi, ne-am afundat într-un aşa întuneric de neştiinţă, încît am ajuns să socotim cu neputinţă lucruri pe care cei vechi le găseau fireşti, cum e, de pildă, arătarea lui Dumnezeu oamenilor. Mîntuirea ne este ceva aşa de indiferent, că spusele Sfintelor Scripturi le înţelegem pe dos.

Adu-ţi aminte de Moisi, după convorbirea lui cu Dumnezeu în Muntele Sinai. Iudeii nu-i puteau privi faţa, atît era de luminată de o lumină tainică. Adu-ţi aminte de Schimbarea la Faţă a Domnului pe muntele Tavor: faţa Lui strălucea ca soarele şi veşmintele Lui erau albe ca lumina, iar ucenicii au căzut cu faţa la pământ. Aşa se arată Harul Prea-sfîntului Duh tuturor celor ce se fac vrednici".

„Dar cum pot să ştiu că Harul se află în mine? Eu nu înţeleg cum poate avea cineva siguranţa că este învăluit de Duhul lui Dumnezeu."

Părintele Serafim răspunse: „Dar îţi spun că-i foarte simplu şi ţi-am arătat în ce fel oamenii îşi pot da seama de aceasta. Ce vrei mai mult?"

„Vreau să înţeleg bine, desăvîrşit de bine".

Părintele Serafim mă prinse atunci de umeri şi-mi zise: „Acum sîntem amîndoi în Harul Sfîntului Duh. De ce nu mă privești?"

„Părintele meu, nu pot să vă privesc! Ochii sfinţiei voastre sînt ca fulgere de lumină! Faţa sfinţiei voastre e mai arzătoare decît soarele şi mă dor ochii."

„Nu-ţi fie frică, dumneata luminezi acum tot atît cît şi mine. Te afli în plinătatea Sfîntului Duh, altfel n-ai putea să mă vezi în starea aceasta." Şi apropiindu-se de ureche îmi zise: „Mulţumeşte lui Dumnezeu pentru milostivirea Lui către noi. Vezi, eu am făcut nici măcar semnul Crucii, în adîncul inimii m-am închinat însă către Dumnezeu, zicînd: Doamne, fă pe omul acesta vrednic să vadă arătarea Prea Sfîntului Duh. Şi iată, Dumnezeu, Care a auzit rugăciunea smeritului Serafim prin mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu... Dar bine, de ce nu te uiți la mine? Nu-ţi fie teamă, Dumnezeu este cu noi!"

Abia îmi ridicasem ochii, şi o frică evlavioasă îmi cuprinse toată fiinţa. Închipuiţi-vă faţa unui om care vorbeşte în mijlocul

Ce este păcatul?

Păcatul este neascultarea de Dumnezeu.

soarelui. Îi vezi mişcarea buzelor, expresia ochilor. Îi auzi glasul, simţi că te ţine de umeri, dar nu numai că nu-i vezi braţele, ci în locul trupului propriu şi al împreună vorbitorului vezi numai o lumină strălucitoare, o lumină orbitoare luminînd pajiştea de zăpadă, pe mine şi pe marele stareţ. Dar poate să-şi închipuie cineva starea fericită în care mă aflam eu atunci?"

„Cum te simţi? mă întrebă Părintele Serafim". „Minunat de bine." „Cum adică bine? Lămureşte!" „Simt în sufletul meu o linişte şi o pace pe care n-aş putea să o exprim în cuvinte." „Dragostea ta, zise Părintele Serafim, este pacea despre care Domnul zice ucenicilor Săi: «Pacea Mea vă dau vouă; nu precum lumea dă, vă dau Eu vouă» (Ioan 14:27). Dar ce mai simţi?" „O dulceaţă extraordinară!" „Este dulceaţa de care spun Sfintele Scripturi: «Din râul dulceţii Tale le vei da lor să bea». În dulceaţa aceasta parcă ni se topesc inimile şi binele care ne umple nu-l poate spune nici un cuvînt din vorbirea omenească. Şi ce altceva mai simţi?"

„O căldură extraordinară!" „Cum asta, o căldură? Nu sînteţi oare în pădure? Acuma-i iarnă şi iată-ne şi pe noi acoperiţi de zăpada aceasta care cade cu fulgi mari! De ce căldură poate fi vorba?" „O căldură ca într-o baie turcească, plină cu aburi." „Şi mirosul e tot ca într-o baie?" „Nu, nu! În lumea întreagă nu se află asemenea mireasmă!..." „Da, dragul meu, ştiu lucrul acesta tot atît de bine ca şi dumneata. Nici o mireasmă de pe pămînt nu se poate asemăna cu aceasta care ne învăluie acum, căci mireasma aceasta este mireasma Duhului Sfînt. Şi ia aminte, mi-a spus că simţeai o căldură ca într-o baie, dar priveşte: zăpada nu se topeşte deloc sub dumneata. Ceea ce înseamnă că această căldură nu-i în aer, ci în noi înşine. Aceasta-i căldura de care Dumnezeu ne cere să pomenim în rugăciunea «îmbracă-mă, Doamne, cu căldura Duhului Tău cel Sfînt» (Acatistul Mîntuitorului). Căldura aceasta ne ajută să înţelegem de ce nu se tem pustnicii de frigul aspru al iernii: ei sînt înveliţi cu blănurile Harului dumnezeiesc. Însuşi Domnul ne zice: «Împărăţia lui Dumnezeu este în mijlocul vostru» (Luca 17:21). Împărăţia aceasta este Harul Sfîntului Duh, pe care-l simţim noi acum." (n.a.)

Ce este fărădelegea?

Este nesocotirea Legii scrise de Dumnezeu şi dată oamenilor pentru a o împlini şi pe care omul nici n-a ascultat-o, nici n-a împlinit-o.

Cine este Duhul Sfînt?

Duhul Sfînt este a treia Persoană sau Ipostas al Dumnezeirii, aşa cum spunem în Simbolul Credinţei şi Căruia ne adresăm prin rugăciunea „Împărate ceresc", în care zicem: „Vino şi Te sălăşluieşte întru noi"; iar în Psalmul 50 zicem: „Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine", de unde înţelegem că Duhul Sfînt se poate depărta de noi, sau Îl putem pierde, din cauza păcatelor noastre; însă putem din nou a-L cîştiga prin toate cele rînduite de Biserică. Aşa cum, de altfel, spune şi Sfîntul Serafim de Sarov, că rostul omului pe pămînt este să lupte ca să cîştige din nou Duhul Sfînt pe Care L-a pierdut din cauza păcatelor. Iar cîştigarea Duhului Sfînt o putem înţelege din descrierea lui Motovilov în Viaţa Sfîntului Serafim, cum amîndoi simţeau şi vedeau stările sufleteşti pe care le aveau în timp ce se aflau în Duhul Sfînt.

Sau cum descrie şi Sfîntul Simeon Noul Teolog ce s-a întîmplat cu el în vremea unei rugăciuni, cum s-a luminat tot şi a auzit un glas care i-a spus: «Aşa va fi omul la Înviere». Deci şi într-un caz şi-n altul se poate vedea şi înţelege cum a fost omul în Duhul Sfînt înainte de căderea în păcat.

Sfîntul Simeon Noul Teolog, fiind luminat tot şi strălucind ca soarele, văzîndu-se că din ce în ce se umple mult se umple de lumină şi gîndindu-se în sine că nu mai poate reveni la starea firească în care se gă-

sea înainte de rugăciune, iarăşi a auzit un glas spunîndu-i: «Aşa va fi omul după Înviere»". De aici înţelegem că la Înviere Sfinţii vor avea starea pe care a avut-o omul înainte de căderea în păcat şi că în continuare, în viaţa viitoare, mergînd din putere în putere, Sfinţii se vor desăvîrşi tot mai mult, pînă la infinit.

Ce este pocăinţa?

În scurt, pocăinţa este conştiinţa păcătoşeniei. Pocăinţa este Sfînta Taină prin care credinciosul primeşte de la Însuşi Dumnezeu iertarea păcatelor mărturisite duhovnicului, cu zdrobirea inimii.

Condiţiile iertării păcatelor sînt: adînca părere de rău pentru păcatele săvîrşite, mărturisirea lor duhovnicului cu hotărîrea de a nu mai greşi, credinţa puternică în Hristos şi nădejdea în îndurările Lui.

Întîia Fericire: „Fericiţi cei săraci cu duhul, că acelora este Împărăţia Cerurilor".

Pronunţînd sau auzind această Fericire, ni s-ar părea că sînt fericiţi cei săraciţi cu Duhul, sau lipsiţi de Duhul, iar pe unii i-am putea auzi spunînd că ar fi vorba de cei proşti şi neînţelegători, sau de cei care nu prea au mintea întreagă. De aceea este nevoie de explicarea şi lămurirea lor.

Am auzit pe alţii spunînd: „Dar ce, eu sînt păcătos? Ce păcate am făcut eu? Am omorît eu pe tata sau am dat foc cuiva?"

Sfîntul Vasilie cel Mare spune că în fiecare clipă păcătuim; nu ia ca timp nici ceasul, nici minutul, nici secunda, ci cel mai scurt timp: *clipa*. Şi de ce păcătuim în fiecare clipă? Pentru că în fiecare clipă

trebui să binecuvîntăm pe Dumnezeu, să-I mulţumim, să-L lăudăm, să-I cîntăm, să I ne închinăm, să-L rugăm, aşa cum s-a mai spus în explicarea smereniei, aşa precum fac Îngerii şi Sfinţii în Cer. Şi pentru că nu facem aşa, de aceea şi în fiecare clipă păcătuim. Păcătuim mereu, pentru că mintea noastră, fiind întunecată din cauza păcatelor, nu mai înţelege rostul nostru pe pămînt – de a ne lupta să cîştigăm pe Duhul Sfînt, pe Care L-am pierdut din cauza păcatelor, aşa cum ne învaţă Sfîntul Serafim de Sarov.

Iar cîştigarea Duhului Sfînt se poate în primul rînd prin pocăinţă.

Sfîntul Ioan Botezătorul, cînd a început să predice, a spus: „Pocăiţi-vă". Mîntuitorul, cînd a început să predice, a spus: „Pocăiţi-vă". De asemenea, şi Sfinţii Apostoli, cum aflăm din gura Sfîntului Apostol Petru, şi-au început propovăduirea prin cuvîntul „Pocăiţi-vă".

Iar cînd Mîntuitorul a rostit predica de pe minte, relatată de Sfîntul Evanghelist Matei în trei capitole – 5, 6 şi 7 – a început cu Fericirile, care sînt baza învăţăturilor despre mîntuire, sau a pocăinţei.

Dumnezeu, în bunătatea Sa şi dragostea ce o are pentru om şi pentru a-l ţine cît mai aproape de El, îi dă tot felul de bunătăţi. Iar cînd vede că prin toate bunătăţile şi binefacerile pe care i le-a dat, omul, în loc să-I mulţumească şi să se apropie de El, mai mult se înrăieşte şi se depărtează, atunci foloseşte harga cu tot felul de suferinţe şi necazuri, şi aşa s-a observat de mulţi că prin aceste greutăţi şi încercări în tot felul mai uşor şi mai sigur se apropie omul de Dumnezeu. Şi în felul acesta şi Dumnezeu se grijeşte

mai mult de om. Îl face să înțeleagă cu mintea și mai ales îi trezește conștiința să știe că el – omul – din cauza păcatului este sărac sau este lipsit de Duhul lui Dumnezeu, cum de altfel și în Psalmul 50 zice: „Duhul Tău cel Sfînt nu-L lua de la mine" și în multe alte locuri din Psalmi și din Sfintele Scripturi găsim această învățătură.

Așa deci va putea înțelege acum ce înseamnă și ce înțeles are Fericirea întîi: „Fericiți cei săraci cu Duhul, că a acelora este Împărăția Cerurilor" și astfel, prin pocăință adevărată va putea cîștiga Duhul Sfînt și, totodată, Împărăția Cerurilor. Și acum cel mai important lucru pe care trebuie să-l facă omul este să cadă în genunchi înaintea lui Dumnezeu, cu multă căință și părere de rău, plîngînd chiar, și să-L roage și să-I ceară ajutorul cu toată stăruința și smerenia, ca să nu-l lase, ci să-l ajute să se îndrepteze. Și făcînd așa, Dumnezeu sigur nu-l va lăsa, ci îl va ajuta așa cum știe El mai bine, cu fiecare, pentru a se îndrepta.

A doua Fericire: „Fericiți cei ce plîng, că aceia se vor mîngîia".

După ce, cu ajutorul Domnului, i s-a trezit conștiința și omul și-a dat seama că a greșit înaintea lui Dumnezeu, firesc este ca omului să-i pară rău pentru greșeala sa, să se căiască și să plîngă înaintea lui Dumnezeu și să-L roage și să-I ceară ajutor pentru a se îndrepta. Să dorească acest lucru, să voiască, să lucrătărască și să-l împlinească printr-o adevărată mărturisire înaintea lui Dumnezeu, prin duhovnicul său.

Vă descriu două cazuri de mărturisire:

Unul spunea că a ieșit de la mărturisire, de sub epitrahilul duhovnicului, curgînd apa de pe el ca și cum ar fi ieșit dintr-o baie.

Iar altul, că atît de mult a plîns în timpul mărturisirii, încît și Preotul la care se mărturisea plîngea și nu se mai putea continua mărturisirea, decît după ce s-au mai liniștit.

Iată fraților, două cazuri de mărturisire adevărată, care cu adevărat îl spală pe om de întinăciunea păcatelor și-l ușurează de greutatea care-l apasă.

Și mai departe, ce au simțit ei după această mărturisire adevărată: întîi, au simțit că s-au ușurat de o greutate așa de mare, cît un munte. Și singuri se întrebau: Cum au fost în stare să poarte ei în ființa lor, atît timp din viață, o greutate așa de mare?

Au mai simțit că cele trei facultăți ale sufletului, care sînt după asemănarea Sfintei Treimi – rațiunea, voința și sentimentul – s-au schimbat și ele în bine, în comparație cu ce au fost mai înainte.

Rațiunea: Omul[1] a simțit cum s-a luminat și acum a început să înțeleagă, și starea duhovnicească din cele auzite, din învățăturile creștinești ori pe care le citea, sau în timp ce se ruga, era alta.

Voința i s-a întărit, s-a împuternicit, încît acum putea să împlinească ceea ce hotăra să facă din cele bune, în timp ce altădată, deși hotăra și ar fi voit să facă cele bune, mai niciodată nu reușea să împlinească.

---

[1] Sfîntul Ioan Gură de Aur se bucura cînd l-a prins în cuvînt pe Sfîntul Apostol Pavel care ar fi vrut să vorbească în pasajul de la 2 Corinteni 12 despre sine ca despre altul. Și noi ne-am bucurat înțelegînd că din folosirea singularului de acum înainte Cuviosul Monah Marcu vorbește, de fapt, despre sine cînd pune de cei doi (n.n.)

Iar *Sentimentul*, care de obicei se poate observa mai ales în relațiile cu semenii, mai-nainte de mărturisire fiind nepăsător față de ei, indiferent, rece (iar dacă totuşi observa ceva la ei, vedea mai ales slăbiciunile, defectele şi păcatele acestora), acum a început să vadă şi să cunoască şi lucrurile bune ale lor, să îi fie milă de ei şi să poată şi să încerce a le fi şi el de folos cu ceva.

Şi după ce cu voia duhovnicului omul s-a şi împărtăşit, a simțit în sufletul său o stare sufletească cu totul deosebită. Şi încă în biserică fiind, după ce s-a împărtăşit a simțit o stare sufletească de fericire, de bucurie, de desfătare sufletească şi mulțumire atît de deosebită, încît nici nu se poate descrie prin cuvinte; dar în acelaşi timp, această stare sufletească era strîns legată de altă stare sufletească, de mare părere de rău pentru păcatele făcute mai înainte. Şi aceste două stări sufleteşti împreună erau aşa de intense, încît acel om a fost podidit de lacrămi, a căzut în genunchi şi se ferea pe cît putea să nu fie văzut de alții. Şi aşa a ieşit din biserică, cu aceste stări care l-au stăpînit mai multă vreme.

Sfinții Părinți explică că aceste stări sufleteşti se aseamănă cu cele ale fiului risipitor din Evanghelie, cînd Tatăl l-a primit cu bucurie după pocăința lui, l-a îmbrățişat, l-a sărutat şi i-a redat toate darurile duhovniceşti pe care le pierduse din cauza păcatelor, şi celelalte descrise acolo. Deci aceasta este şi răsplata, adică mîngîierea celor ce plîng pentru păcatele lor.

A treia Fericire: „Fericiți cei blînzi, că aceia vor moşteni pămîntul".

Se ştie din experiența omenească că ori din ce motive ar plînge cineva, el se uşurează oarecum şi

fleteşte, se linişteşte şi devine mai blînd. Iar cînd omul plînge înaintea lui Dumnezeu pentru păcatele sale, cu atît mai mult, după aceea, el va simți o şi mai deosebită schimbare înspre bine, o uşurare în sufletul său şi mai ales în raport cu semenii săi, deci va fi mai blînd. Şi celor care au ajuns în această stare, li se asigură deja că vor moşteni pămîntul. Căci zice: „Va fi cer nou şi pămînt nou". Iar cum va fi aceasta, Cer nou şi pămînt nou, numai Dumnezeu ştie, şi cum va fi, şi ce mijloace va folosi pentru a le face astfel. În vederea Sfîntului Nifon despre înfricoşata Judecată se spune de ceata celor blînzi şi fără răutate, care au moştenit cerescul pămînt sau pămîntul cel fericit.

A patra Fericire: „Fericiți cei ce flămînzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura"

Cînd omul, cu ajutorul Darului Dumnezeiesc, a ajuns să-şi rezolve oarecum problema sufletului său prin treptele de pînă acum, începe să-şi dea seama că mai are încă şi alte trepte de urcat, dar el încă nu le cunoaşte şi nici nu ştie ce să facă. Şi astfel începe să i se nască în suflet şi în minte dorința să ştie cît mai multe din învățăturile dumnezeieşti, să le înțeleagă bine şi să le aplice în viață. Deci va trebui de acum să cerceteze cît mai mult din învățăturile Scripturilor, să întrebe pe cei ce le pot lămuri. Şi aşa va înțelege de ce a spus Mîntuitorul Sfîntului Ioan Botezătorul – atunci cînd acesta se temea să-L boteze, zicînd: „Doamne, eu am nevoie să fiu botezat de Tine şi Tu vii la mine?" – „Lasă acum, că aşa este cuviință nouă, ca să plinim toată dreptatea". Iar toată dreptatea însemna să împlinească şi Mîntuito-

rul – ca om – tot ce a rînduit Dumnezeu ca să împli-
nească toți oamenii, adică să fie și El botezat.

Deci aceasta este a fi flămînd și însetoșat de drep-
tate, adică să cunoaștem cît mai mult și mai bine tot
ce a rînduit Dumnezeu pentru binele nostru, pentru
a le aplica în viață, și așa ne vom sătura; adică vom
simți în sufletul nostru o mare bucurie și fericire
pentru că le-am cunoscut, le-am înțeles bine și le-am
trăit în viața noastră.

**A cincea Fericire: „Fericiți cei milostivi, că aceia
se vor milui"**

Cînd a înțeles omul și a simțit că și-a rezolvat
problema sufletului său, Însuși Duhul lui Dumne-
zeu, Care de acum locuiește în el, îl îndeamnă să se
ocupe și de semenul său și să-l miluiască cu ce poate
el: fie cu cele materiale, fie cu cele sufletești, sau
chiar cu amîndouă. Cele materiale sînt cele de care
spune Mîntuitorul: „Flămînd am fost și Mi-ați dat să
mănînc, însetat am fost și Mi-ați dat să beau, gol și
M-ați îmbrăcat" și celelalte. Iar în cele sufletești,
să-și dea seama ce posibilități are el, ce pregătire, ce
experiență și ce dar a primit de la Dumnezeu de a
învăța pe alții să se îndrepteze și să se mîntuiască.

**A șasea Fericire: „Fericiți cei curați cu inima, că
aceia vor vedea pe Dumnezeu"**

În Acatistul Mîntuitorului, în Icosul întîi se spu-
ne: „Iisuse, Prea-curate, mintea cea întreagă a celor
curați cu fecioria".

După ce omul a reușit să-și rezolve problema în-
dreptării și mîntuirii sale, prin toate mijloacele des-
crise pînă acum de la începutul Fericirilor și să ajute
și pe semenii săi cu posibilitățile pe care le-a avut –
și toate acestea le-a reușit împreună cu ajutorul de
sus –, începe să-și dea seama că a început să simtă și
înțeleagă sensul duhovnicesc al celor ce le citește,
dar mai ales în timpul rugăciunii, că stă cu adevărat
de vorbă cu Cel căruia se roagă; iar în suflet are o
stare atît de bună și de deosebită, încît și el poate
spune ceea ce spune Fericitul Ieronim: „Te rog, spu-
ne-mi, ce e mai sfînt ca acest Cuvînt (al lui Dumne-
zeu)? Ce e mai plăcut ca această plăcere? Ce mîncă-
ruri, ce feluri de miere sînt mai dulci decît cunoaște-
rea înțelepciunii lui Dumnezeu, decît pătrunderea în
tainele Sale ascunse, decît privirea la ideea Zidito-
rului și la cuvintele Stăpînului tău... decît ca aceste
cuvinte ale Stăpînului, pline de înțelepciune, să în-
țeleg pe oameni?... Desfătarea noastră să stea în a cu-
getà la Legea Domnului ziua și noaptea, a bate la ușa
care ni-i deschisă, a primi pîinile Sfintei Treimi și a
merge pe valurile vieții, avînd pe Domnul călăuză."

Deci în felul acesta începem să-L vedem pe Dum-
nezeu, să-L înțelegem, și mai ales să-L simțim în ini-
mile noastre.

**A șaptea Fericire: „Fericiți făcătorii de pace, că
aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema"**

Trecînd din treaptă în treaptă de la începutul Fe-
ricirilor prin lămuririle de pînă acum, omul începe
să înțeleagă că mai are de făcut și de rezolvat încă

un lucru foarte important, şi anume: Că trebuie să se împace cu conştiinţa sa, cu semenii săi, şi mai ales cu Dumnezeu.

Cînd constată că conştiinţa nu-l mai mustră aspru pentru păcatele din trecut decît prin amintire, că patimile nu-l mai luptă cu putere decît din cînd în cînd, şi destul de slab, prin simţuri şi mai puţin prin minte, şi cu cît omul va şti să se smerească mai mult, cu atît mai puţin vor reuşi patimile să-l lupte. Şi să nu uite că toate acestea le poate împlini numai şi numai cu ajutorul lui Dumnezeu.

Pentru împăcarea cu semenii trebuie să realizeze mai multe lucruri. Cînd zice „Tatăl nostru" şi spune „şi ne iartă nouă greşelile noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri", să-şi aducă aminte dacă şi el a greşit cu ceva vreunui semen al său, sau dacă altul ar avea ceva împotriva lui, atunci în mintea sa să-l ierte şi cu prima ocazie să se împace şi personal. Să-şi aducă aminte cît mai des de rugăciunea Sfîntului Efrem Sirul: „Dă-mi, Doamne, ca să-mi văd greşelile mele şi să nu osîndesc pe fratele meu", sau de cuvîntul Psalmistului: „Izbăveşte-mă de clevetirea oamenilor şi voi păzi poruncile Tale" şi de alte învăţături asemănătoare. Să fie cît mai atent la gîndurile care-i trec prin minte şi să le înlăture pe cele care-l îndeamnă să judece pe alţii sau să ţină minte răul ce i l-au făcut.

Cu acestea şi cu altele asemănătoare, va reuşi să fie împăcat cu semenii săi şi să se roage pentru ei şi pentru mîntuirea lor, jertfindu-şi, dacă va fi nevoie, chiar şi sufletul său, cum a făcut Moise cînd a cerut să fie şters şi el din Cartea Vieţii dacă nu va ierta Dumnezeu poporul. Asemenea şi Sfîntul Paisie cel

se ruga pentru ucenicul unui alt părinte, căruia i se descoperise că se află în iad. Asemenea şi alţi Sfinţi, care au îndrăznit să facă lucruri care-i depăşeau pe ei, cum a fost cazul Sfîntului Grigorie, episcopul Omiriţilor, care, după ce discutase cu Evreii cîteva zile în şir şi-i biruise cu totul, Evreii, în cele din urmă au cerut să le arate pe Hristos, socotind că aceasta nu se poate. Sfîntul le-a răspuns că îi cer un lucru care îl depăşeşte, şi totuşi, pentru mîntuirea lor va face şi aceasta. Atunci Sfîntul Grigorie a îndrăznit şi s-a rugat Mîntuitorului, aşa cum numai el a ştiut, şi după puţină vreme a venit Mîntuitorul într-o mare lumină şi i-a orbit pe toţi Evreii. După aceea Sfîntul Grigorie s-a rugat pentru ei şi căpătîndu-şi vederea toţi s-au botezat. De asemenea, Sfîntul Simeon Noul Teolog, Sfîntul Nifon şi alţi mulţi Părinţi, cu care sta de vorbă Mîntuitorul, prin viaţa şi prin faptele lor s-au împăcat cu Dumnezeu şi s-au dovedit a fi fii ai lui Dumnezeu.

Aceste şapte Fericiri privesc pe fiecare om, iar următoarele două privesc mai ales pe cei ce fac misiune şi apostolat.

A opta Fericire: „Fericiţi cei ce se prigonesc pentru dreptate, că acelora este împărăţia Cerurilor"

A noua Fericire: „Fericiţi veţi fi cînd vă vor ocărî pe voi, şi vă vor prigoni, şi vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine"

Observăm însă că răsplata la prima şi la a opta Fericire este aceeaşi: „...că a acelora este Împărăţia

Cerurilor". Socotesc că la prima, omul luptă cu pati-
mile şi cu vrăjmaşul din el, iar la a opta luptă cu pa-
timile şi cu vrăjmaşii din alţi oameni, pe care vrea
să-i ajute să se mîntuiască, şi de aceea şi răsplata
este aceeaşi: cîştigarea Împărăţiei Cerurilor.

Şi încă ceva să nu uităm: Fericirile sînt puse la în-
ceputul predicii de pe munte, pentru că prin ele pu-
nem început şi temelie pocăinţei şi fără de ele nu ne
putem mîntui. Şi mai departe, dacă observăm bine
ordinea în care sînt date învăţăturile de pe munte,
vedem că ele merg din ce în ce mai către desăvîrşi-
rea omului, pînă ajung la cele mai înalte învăţături
date vreodată omenirii:

„Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvîntaţi pe cei ce
vă blesteamă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi ruga-
ţi-vă pentru cei ce vă prigonesc, ca să vă asemănaţi
Tatălui Ceresc, Care face să răsară soarele şi peste
cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie şi peste cei
drepţi şi peste cei nedrepţi" (Matei 5, 44, 45).

Adăugirea Părintelui Cleopa:

Dacă în cele descrise pînă aici va găsi cineva şi lu-
cruri bune, folositoare, să ştie că „toată darea cea bu-
nă şi tot darul desăvîrşit este de la Părintele lumi-
lor", iar dacă va găsi şi lipsuri, sau alte lucruri ne-
săvîrşite şi greu de înţeles, acestea sînt din cauza pă-
catelor şi a nedesăvîrşirii celui ce a îndrăznit să se
ocupe cu aceste lucruri care îl depăşesc, deşi cu o
recare binecuvîntare.

Amintiri despre Părintele Marcu de la Sihăstria

Din manuscrisul lui Ioan Ianolide,
„Document pentru o lume nouă"

Într-o zi m-am dus la mănăstire. Pe o cărare în-
verzită mă întreţineam cu starețul, un om care a
crescut în mănăstire, care a învăţat teologie şi era
pătruns de duhul monahal. Se apropie de noi o tur-
mă de vaci şi starețul strigă:

– Hei, frate, văd că ştii ce-i ascultarea, dar mai ai
mult pînă să înveţi ce-i credinţa!

Vorbea cu paznicul vacilor, un începător venit să
intre în monahism. Mă uit bine la el şi mă cutremur.
Între timp, văcarul a alergat după o vacă răzleţită şi
o tot dus.

– Părinte, ştii cine este acest om? îl întreb pe stareţ.

– Unul care ţine morţiş să intre în mănăstire.
Am ispitit cu batjocuri, cu dispreţ, l-am alungat,
dar el se ţine scai de mănăstire.

– Părinte, întreb eu, ce crezi că este mai impor-
tant: să te rogi ori să aperi credinţa?

Starețul s-a uitat scrutător şi mi-a spus:

– Vrei să mă ispiteşti? Vrei să mă bagi în politică, nu? Gîndeşte-te că răspund de locaşul acesta sfînt.

– Părinte, îl iau eu din scurt, ce va fi aici peste o sută de ani? Ba nu, peste cinzeci, chiar peste zece? Sunteţi toţi bătrîni... Tinerii nu au voie să intre în mănăstire şi nici nu mai au rîvnă şi evlavie. Vremurile s-au schimbat. Nu vezi că vei fi ultimul stareţ din această mănăstire seculară? Ce faci, deci?

– Scris este că ajunge zilei necazul ei. Nu cunoaştem viitorul, este la Dumnezeu. Noi ne rugăm şi ne lăsăm în voia lui Dumnezeu.

– Părinte, acest om de la vacile mănăstirii nu s-a lăsat în voia lui Dumnezeu, ci a făcut voia lui Dumnezeu! El a luptat să nu se împuternicească în ţară ateismul. El a vrut să zidească un nou Ierusalim în ţara noastră şi-n sufletele oamenilor. A suferit torturi cumplite şi tăcea mormînt. I se cerea să-şi renege credinţa, să-şi trădeze fraţii şi să se supună statului ateu.

– Păi, zice stareţul, asta e politică. Noi avem o împărăţie veşnică în ceruri pregătită de Domnul Hristos. Scris este să ne supunem stăpînirilor, că de la Dumnezeu sînt lăsate. Noi nu facem politică.

– Mi se pare că faci politică, Părinte, şi o cam faci pe dos.

– Să scurtăm vorba, politica cu ale ei, noi cu ale noastre!

Şi ne-am despărţit într-o atmosferă spinoasă. Mai tîrziu, stareţul a ajuns episcop. Atunci l-am căutat pe „văcar", dar dispăruse fără urme.

Parcă îl văd şi acum.... Cînd a intrat în celulă era străveziu, scheletic, dar neclintit. Venea de la securitate. Fusese partizan în munţi prin anii 1941-1943

Era un om mai mult scund. Călca rar şi apăsat. Terminase studiile de filozofie şi drept.[1] Deşi era o fire paşnică, cînd s-au pornit prigoanele în ţară, poate ştiind că-i va veni rîndul, poate sperînd că se mai poate lupta, luase calea codrilor. Şi-a format un grup de oameni pe care-i strunea cu fermitate. Purtau pistoale, dar nu aveau dreptul să le folosească decît în apărare. În general evitau confruntările. Viaţa în munţi era grea, căci nu aveau nici armament, nici aprovizionare. A încercat să ia contact cu străinătatea, dar n-a primit decît felicitări. A înţeles că lupta era pierdută. Temniţele fuseseră înţesate. Poporul era subjugat. Fără ajutorul Apusului nu se putea lupta cu Armata roşie şi nici cu Securitatea română. Totuşi în munţi nu se temeau de ostaşi, ci de trădători. Poporul îi ajuta cu alimente şi mulţi oameni au fost întemniţaţi din această cauză. O mănăstire care i-a găzduit a fost desfiinţată, călugării întemniţaţi şi ea a devenit cămin de copii părăsiţi. Au trecut ani şi speranţele lor s-au spulberat. O singură dată a folosit pistolul: fusese atacat tot grupul de un prieten al lui, venit în munţi ca agent al Securităţii. Credea că vor scăpa, dar n-au scăpat.[2] Au fost prinşi şi torturaţi:

– Ce urmăriţi? Ce depozite de arme aveţi? Ce legături cu străinătatea? Ce legături cu alţi partizani? Cine vă informa? Cine vă aproviziona? încercau ei să afle.

---

[1] Este, evident, o greşeală, neştiindu-se prea multe despre pregătirea Pr. Marcu

[2] Aceste date, puţine, despre Pr. Marcu, se împletesc cu altele despre alţi eroi ai acelor vremi; pentru aceea ele nu pot fi folosite ca material documentar, ci pot doar creiona portretul unui om, aşa cum se găsea el în sufletul autorului acestor rînduri.

Putea oare să le răspundă? Şi cine erau cei ce-l chinuiau? Şi ce urmăreau ei? Îi cunoştea bine. Ştia ce vor face şi nu avea ce discuta cu ei. Ei îl torturau şi el tăcea. A refuzat să vorbească şi la anchete şi la proces. L-au numit „Fachirul". L-au condamnat la muncă silnică pe viaţă. A rămas un singuratic, adîncit în sineşi, ursuz. În munţi citise Biblia de mai multe ori şi avînd o memorie fabuloasă, memorase mult din ea. Se ruga zi şi noapte de unul singur oriunde s-ar fi aflat, ori ce ar fi făcut, şi adesea a fost văzut cu lacrimi pe faţă. Atunci era mai frumos ca oricînd. Profilul său era ca săpat în marmură albă. Văzîndu-l, un pictor a fost cuprins de emoţie şi a spus:

– Omul acesta este luminos la chip, străluceşte, are o expresie care mă uimeşte. Dacă voi trăi, voi munci toată viaţa ca să prind în opera mea ceea ce văd în el.

Omul era cult; uneori se lăsa antrenat în discuţii şi uimea prin puterea de a pătrunde lucrurile şi de a le sintetiza. Nu vorbea nici ca un preot, nici ca un filozof, ci se situa într-un plan superior ce le cuprindea pe amîndouă. Preocupările lui erau vaste, generale şi toate se rezolvau simplu, în spiritul lui suveran. Se bucura de respectul tuturor. A trecut prin temniţă fără urmă de compromis. Şi acum cînd l-am întîlnit, iată că a dispărut.

Au trecut cîţiva ani. Mă dusesem în creierii munţilor la un schit, să consult un vestit duhovnic şi asceţi pru ascet.[1] M-a impresionat puterea cu care vorbea

[1] În fragmentul de aici este vorba, evident, de Cuviosul Părinte Cleopa Ilie, dar cuvintele sale, ca şi în cazul Pr. Marcu, nu pot fi folosite ca material documentar, autorul încercînd să

cît şi vastele sale cunoştinţe teologice şi mistice. Se plimba cu uşurinţă prin toţi Sfinţii Părinţi şi-i tîlcuia atît de personal încît părea că de la sine vorbeşte. Se situa la înălţimi greu de urmărit, vorbind despre comuniunea cu Dumnezeu. L-am ascultat cîteva zile şi apoi l-am întrebat despre libertate, comuniune şi comunitate, despre unitate, solidaritate şi har şi despre Ierusalimul cel ceresc, Împărăţia lui Dumnezeu şi mesianism. Ascetul s-a uitat la mine şi mi-a spus:

– În tinereţe am crezut că pe Hristos Îl pot afla în rugăciune, în aspre nevoinţe şi singurătate, azi am înţeles că El este în lume, în fapte şi în „nebunia" credinţei. Nu trăim vremuri de contemplare, ci de acţiune, deşi fără Harul primit prin comuniunea cu Dumnezeu nici mărturisirea Lui în lume nu va fi puternică. Există un aspect tehnico-economic al lumii moderne care a cucerit masele populare, dar le-a şi obosit şi acum oamenii revin spre peşteri şi pustii în căutarea rugătorilor celor sfinţi. Dar mai este şi un aspect satanic-ateu, care se propagă cu putere mare şi a pustiit sufletele, ori acesta cere o ripostă a Duhului Sfînt. Este vremea marilor mărturisitori. Trebuie să ştim ce vrea Dumnezeu cu noi, căci oamenii ne întreabă ce este materia, ce este clasa socială, ce este lupta de clasă, ce este proprietatea şi toate cele se leagă de viaţă, iar noi nu putem să le vorbim despre războiul nevăzut al duhurilor şi despre treptele Scărarului, nu pentru că n-ar fi valabile – căci de fapt din ele ne tragem înţelepciunea, din ele trebuie

reconstituie la depărtare în timp un dialog purtat de pe trepte duhovniceşti diferite.

să desprindem chipul şi înfăţişarea lumii creştine. Trebuie să avem răspunsuri la toate problemele. Creştinii s-au preocupat de răspunsurile capitale ale existenţei, în vreme ce fiii întunericului au dat ideile lor în problemele actuale ale lumii. Or, oamenii trăiesc „acum" şi numai după ce au pace „acum", vor năzui şi spre cele veşnice. Sufletul se înfrumuseţează cu dumnezeieştile virtuţi pentru ca „acum" să trăiască creştineşte şi aşa să se angajeze pe drumul veşniciei. Nu este nici o dogmă, nici o virtute, nici o idee oricît de înaltă care să nu se reflecte „acum" în viaţa noastră. Noi nu putem de exemplu să renunţăm la dogma Sfintei Treimi, pentru că totul s-ar destrăma şi am rămîne orfani şi păcătoşi ca şi ateii. Dar problema problemelor este să dovedim oamenilor că numai Dumnezeul cel spiritual şi imaterial este Adevărul şi că fără El nu numai noi, dar însăşi materia nu mai este nimic. Nu putem noi oamenii să anulăm materia prin ideile noastre, dar prin schimbarea viziunii noastre despre materie, adică prin materialism, ne mutilăm sufleteşte, ne dezorientăm mintal şi viaţa devine un coşmar. Deci Dumnezeu e necesar azi, acum, aici – altfel sîntem pierduţi. Nu e vremea să mai căutăm argumente despre existenţa lui Dumnezeu, El este atît de necesar, S-a făcut pe Sineşi atît de evident prin puterea ateistă, încît nu trebuie decît să-L trăim sincer şi să-L mărturisim cu putere. Pentru aceasta Domnul Iisus este prigonit acum, pentru că nemaifiind Împărat al celor din înaltele dregătorii, este Împărat al poporului, al sufletului, al vieţii şi al lumii.

– Părinte, zic eu uimit, cum ai ajuns la aceste concluzii? Aici în schimnicie, între Sfinţi şi Scripturi?!...

– De fapt, tot ce ţi-am spus este ascuns în viaţa monahală, căci nu pe sineşi se slujeşte monahul, ci lumea. Mănăstirile nu şi-au pierdut menirea, ele sînt centralele spiritualităţii creştine, a căror lumină va dovedi ca oarbe luminile electrice, cu uzinele lor cu tot. Oamenii sînt pe cale să piară înghiţiţi de ştiinţa şi de tehnica lor şi nu le vor putea stăpîni decît dacă, situîndu-se în perspectiva creştină, vor vedea limitele materiei, sensul lucrurilor, rostul vieţii – şi aşa să le stăpînească şi să le coordoneze. Acum oamenii sînt orbi şi robi, orbiţi de lumina falsă din ei, robiţi de materia în care au crezut. Nu-i nimeni stăpîn, nimeni nu mai este la cîrma corăbiei civilizaţiei secolului XX. Trăim vremuri apocaliptice. Fiara e omul şi maşina e unealtă a nimicirii omului. Nici pacea nu va fi pace, nici războiul nu va rezolva nimic, căci criza este religioasă şi numai Dumnezeu redevenit Stăpîn în oameni va putea oferi o orînduire şi un sens lui omenirii întregi. Ne trebuie forţa interioară de a gîndi materia şi maşina iscodită din ea şi a o stăpîni în limitele folositoare vieţii. Dar nu vom putea face acest lucru decît dacă vom vedea lumea însăşi în limitele şi normele ei divine. În fine, niciodată n-o vom realiza dacă nu ne pocăim, dacă nu ne supunem lui Dumnezeu, dacă nu-L primim pe Dumnezeu în noi, dacă nu ne îndumnezeim!

– Părinte, zic eu, mi se pare că eşti colosal. De acum ştiu tot ce vrei să-mi mai spui. Recunosc că nu te credeam preocupat de astfel de probleme. Ştiam

că vorbeşti despre Har, substanţa Lui, emanarea şi lucrarea Lui, dar văd că eşti maestru şi întru cele ale vieţii şi materiei.

– Nu vreau să mă smeresc neapărat, căci m-a smerit Dumnezeu, încît niciodată nu va mai învia în mine trufia, nu, nu asta vreau să zic, dar recunosc că mi-a deschis şi mie capul Părintele A..

– Dar cine este Părintele A? întreb eu nedumerit.

– Îţi este prieten şi ştie că eşti aici. Te-a văzut din chilia lui.

– Prieten? Chilie?...Atunci, să mă duc să-l văd.

– E prea departe! Şi nici nu te primeşte. Mi-a îngăduit însă, să-ţi vorbesc despre el.

– Atunci, cum m-a văzut?

– El are darul vederii în duh, aşa prin materie...şi prin timp.

– Spune-mi, rogu-te, cine este acest om?

– L-ai văzut ultima oară cînd discutai cu starețul unei mănăstiri unde el era văcar.

– O!... spun eu, el? Aici? Aşa cum mi-l descrii?

– A fugit şi s-a ascuns la mine. Îl văzusem în vis şi l-am primit cu braţele deschise. De la el am învăţat multe despre Dumnezeu şi lume. Ne întîlnim adesea şi stăm îndelung de taină. Vezi, eu vorbesc mult mi-a fost dat darul acesta. El zice că eu sînt glasul lui. El s-a retras de lume, dar este arcul cel mai tensionat al lumii. Mă uimeşte! Mi se pare că e în cerul sus, dar îmi descrie realităţile lumii cum eu ca duhovnic nu o pot face încă. Pentru el lumea e în cerul şi cerurile sînt microscopul electronic cu care el vede tainele lumii. El e un mistic unit cu Dumnezeu, fiindcă nu poţi vedea iadul, nici păcatul, dacă nu eşti

în lumina divină. Iadul are şi el lumina lui şi e pusă în evidenţă numai dacă o priveşti cu ochi ceresc. El este deci, ochiul lui Dumnezeu pe pămînt.

– Dar ce face? Cum se simte? Cum trăieşte? întreb eu, cuprins de grijile omeneşti.

– Bună întrebare! Trăieşte între albine, căci numai pe ele le-a îngăduit în pustnicia lui. Pentru sănătatea sa se îngrijeşte Însuşi Dumnezeu. De-ale gurii îi mai aducem noi de aici, din schit.

– Dar îl ştiam bolnav!

– E sănătos! Oamenii nu mai cred în puterea de vindecare a Duhului, el însă o dovedeşte ca reală.

– Poate foloseşte ceva buruieni, zic eu.

– Nici nu se gîndeşte la ele! Ba nu, uneori mi-a ceruit nişte ceaiuri. Dar să nu crezi că ceaiurile l-au vindecat, nu... ci Duhul Sfînt, puterea credinţei din el. Nu, nu, nici asta să n-o iei greşit, nu credinţa l-a vindecat, vezi, cum să mă explic, dacă am zis Duhul Sfînt, pentru mine o fi de ajuns, dar oamenii de azi vor ceva mai pe înţelesul lor. Mie mi se pare că suflarea lui Dumnezeu înfiripează lumea necontenit. În suflarea lui Dumnezeu sînt forţe, puteri, este însăşi viaţa, este însuşi sufletul oamenilor şi toate trăiesc datorită ei. De aceea cred eu că dacă despărţim credinţa de izvorul ei, şi ea e neputincioasă. Credinţa unită cu Dumnezeu e puternică; credinţa confundată cu autosugestia e fleac. Ori tocmai asta este, avem lîngă noi, avem în noi, avem în viaţă şi avem în materie o putere nematerială, izvorîtă din Dumnezeu şi dacă reuşim s-o captăm şi s-o folosim, ea este medicamentul cel mai bun. Ea cunoaşte lumea gîndită de Dumnezeu şi deci tot ce face ea este în

orînduirea profundă a lumii. Omul poate să creadă greşit, poate ieşi din ordinea naturală şi mi se pare că prea multa ştiinţă a oamenilor de multişor a pierdut contactul cu firea; încît în loc să folosească, îl nefericeşte pe om şi strică natura. Curge foc, lumină, Duh în om şi-n lume. Aşa s-a vindecat. Şi dacă foloseşte unele ceaiuri, este pentru că aşa-i spune duhul să facă, este ca şi cum acceptă să mănînce pentru a trăi. Dacă mănînci otravă mori, el însă mănîncă mană cerească. Mana cerească e şi materială, este şi imaterială. El ştie să le îmbine pe toate.

Ascultîndu-l, mă făceam tot mai mic. Mă cuprinsese un fel de frică. Oare aş fi putut suporta să văd un astfel de om? Mi se părea că am o închipuire.

– Nu te teme, îmi spuse călugărul meu, totul este real, firesc, normal. Anormal este să nu beneficiezi de puterea lui Dumnezeu.

M-am simţit surprins în intimitatea mea şi mi-a fost ruşine. Mă simţeam prea plin, obosit de prea multă putere. Am întrerupt convorbirea. Au urmat cîteva zile de pace lăuntrică. Rugăciunea era intensă, cuprindea întreaga-mi fiinţă. În somn am avut vise cereşti. Mîncam fără a-mi fi foame şi mă simţeam tare bine. Am înţeles că prietenul meu se roagă pentru mine şi-mi transmite puterea sufletului său. Cred că aşa cumva asemănător, păstrînd distanţele, oamenii sînt însoţiţi de dragostea şi Harul Domnului. De atîta bucurie şiroiau lacrimile în mine şi eram mai viu mai intens. Se descifrau noi dimensiuni ale existenţei. Dumnezeu era realitatea. Dacă eu puteam să suport o astfel de tensiune spirituală, cum putea fi oare aceea în care trăia prietenul meu! Ferice de el

Aş fi vrut să plec. Mă liniştisem. Vizita la schit îmi oferise mai mult decît orice dorinţă. M-am dus să-mi iau rămas bun. Bătrînul mi-a zis:

– Să nu-l judeci greşit. El stă ascuns, căci acesta este darul lui. N-am văzut la nimeni mai multă dragoste de oameni ca la prietenul dumitale. Acesta este modul lui de a îi sluji. Du-te şi te va însoţi. Acolo unde vei întîlni lucrări minunate, gîndeşte-te că pot fi făcute prin el. El este în miezul lumii. Fii binecuvîntat! El te binecuvintează!

Şi am plecat.

Mărturiile Părintelui Arsenie Papacioc despre Părintele Marcu

Din cartea „Ne vorbeşte Părintele Arsenie", vol. 2, pp. 79-82

– Şi cîţi ani aţi stat la Slatina? Trei ani, patru?

P.A.: – Nu mai ştiu, părinte, dar ştiu că acolo m-au arestat. M-au luat de la Utrenie, părinte, la două noaptea, cînd ieşeam din biserică. Chiar eu slujeam. La două noaptea. 89 de ofiţeri, trei camioane de ostaşi şi două maşini mici. Iar eu le-am spus aşa: „S-a cutremurat muntele şi a ieşit un şoarec! Puteaţi să-mi daţi un telefon şi veneam singur, ce vă trebuia teatrul ăsta?..."

– Şi unde v-au dus, mă rog, atunci?

P.A.: – La Suceava. Nu aveau puşcărie acolo: era Securitatea din Suceava, unde am fost dus şi torcetat. Mă acuzau că am scris multe lucruri, că mi-ştiu-ce. „Domnule", zic, căci aveau cărţile mele, caietele, „uitaţi ce vă spun: eu nu recunosc nimic dacă mă acuzaţi de ceva (căci am simţit de-

spre ce e vorba), dacă nu-i semnătura mea acolo. Căci puteți foarte bine să mă acuzați băgînd în scrierile mele o serie întreagă de lucruri de-ale voastre, numai ca să mă puteți condamna. Nu recunosc nimic fără semnătura mea". Şi a început acțiunea asta de la Slatina, la două noaptea, dar ne-a apucat ziua şi n-a mers. Au luat, uite-aşa, cu sacul, cărțile mele, şi-am plecat la Suceava. Şi acolo am început să semnez ce era al meu: notițe, cărți, caietele, ca să nu-mi bage acolo ceva străin. Mi s-a părut că sînt cinstiți. Ei erau foarte convinşi că eu am făcut propagandă. Nici vorbă, părinților. Eu am fost legionar, dar sînt călugăr, părinților, dincolo de orice fel de măsură, dincolo de orice. Şi n-aveam alt ideal decît de a ne hărăzi Dumnezeu fericirea să murim pentru scînteia de Adevăr ce ştim că o avem în noi, pentru a cărui apărare vom intra în încleştare cu stăpînitoarele puteri ale-ntu nericului, pe viață şi pe moarte. Asta-i deviza mea. În sfîrşit, m-au legat la ochi şi m-au băgat într-o cameră înaltă de vreo cinci metri, atîta de mare că n-aveai loc să te mişti, şi mai era şi un scaun acolo care încurca spațiul. Eram în rasă, m-am culcat pe cimentul ăla, jos, că pe scaun nu puteam dormi. Şi noaptea aud o... (Părintele Arsenie ciocăne uşurel în masă). „Cine e?" Era Părintele Marcu, luat şi el. Cînd l-am auzit!... (Părintele rîde) Era într-o chilie de un metru pătrat, ca şi mine. Părinților, nu vă dați seama, vorbesc psihologic: ce înseamnă, în suferință, să vezi pe cineva care e de-al tău? Cînd spune acolo Sfîntul Macarie cel Mare, cu – căpățîna aia de mort, dacă v-amintiți –: „Unde eşti pe

po, în iad? Şi ce bucurii aveți?" „Avem bucurie cînd te rogi tu pentru Egipt". Auzi? Proscomidia!... Te rogi pentru tot neamul, pentru tot oraşul, pentru toată lumea pămîntească. „Şi ce bucurii aveți atunci?" „Ne vedem fețele unul la altul, asta-i singura bucurie pe care o avem!"

Părinților, nu trebuie să neglijăm lucrurile acestea, domnule, trebuie să trecem de adevărat la trăire, domnule!

Ei, şi cînd l-am auzit, m-am bucurat foarte mult. Eu îl ştiu: a fost un mare trăitor, să ştiți... I se zicea „Fachirul". Domnule, dacă-i smulgea unghia nu scotea o vorbă. Zicea: „I-am făcut praf pe toți securiştii".

– Mergem mîine pe la dînsul.

P.A.: – Merg, sigur că da. M-a rugat foarte mult, săracu', să mă duc pînă la el, iar eu nu puteam să vin... Nu pot să plec, părinților, sînt un om de răspundere. Liturghie, şi multe altele...

Ne-au legat la ochi, dimineața, şi ne-au dus, părinților, pînă la Bucureşti legați la ochi, tocmai de la Suceava. Începusem să văd prin legătură. Vă dați seama, răbdam. Şi eu, şi părintele.

Au oprit într-un loc unde ne-au dat jos să ne facem treburile. Şi vă închipuiți cum este legat la ochi... A fost acolo şi o femeie, o nemțoaică bătrînă, în camionul ăla, ce-o fi fost ăla, care țipa că face pe ea. Şi pînă la urmă a făcut pe ea, acolo, în mașină. În sfîrşit chestii de-astea.

Şi v-au condamnat la Bucureşti, imediat?

P.A.: – Părinte Ioanichie, a durat 90 de zile anchieta. A fost cea mai scîrboasă perioadă. Te omorau şi te băteau, numai să zici ca ei. „Nu zic, dom-

nule, nu zic! Taie-mi capul, şi nu zic! Nu sînt vino-
vat de chestia asta; nu ştiu de cutare; nu ştiu de
cutare". Bineînţeles, că apăram anumite lucruri.
Şi, în sfîrşit, pînă la urmă, au găsit: cu «Rugul
Aprins». Că eu am fost la Antim, unde se făceau
sîmbătă seara întruniri cu oameni de înaltă trăire.
În particular: Vasile Voiculescu, marele poet Vasile
Voiculescu... L-am spovedit în închisoare. Ne-am
întîlnit şi am stat împreună. Stăniloae, Benedict, o
serie întreagă de inşi, Petroniu, mulţi... Şi au găsit
hiba: «Rugul Aprins». Dar să vă spun o scenă: an-
chetatorul meu mă întreabă: „Ce-mi spui de «Ru-
gul Aprins»?" Găsiseră ei că noi făceam acolo pro-
pagandă, şi că ne organizam împotriva lor. Ori noi
făceam întîlniri duhovniceşti.

Duminică seara, Antimul. Pentru că în Bucu-
reşti exista un oarecare ins, care trecuse de la orto-
doxie la catolicism, şi făcea o propagandă nemai-
pomenită, şi vorbea numai în franţuzeşte. Vă dau
seama, protipendada intelectuală a Bucureştiului
se ducea la el. Iar el era catolic. Era împuternicit
de Papă ca şef al sud-estului Europei. Şi s-a născut
Antimul, cu o serie întreagă de aşi nemaipomeniţi,
astfel că începuse să vină studenţimea la noi, şi
contracaram mişcarea catolică. Pe mine, mă iertaţi
că vă spun, m-a călugărit la Antim. Deci a fost aco-
lo toată intelectualitatea aceea duhovnicească, oa-
menii aceia care au luat parte la o călugărie adevă-
rată. Iar ei mă numeau pe mine „omul lui Dumne-
zeu". Dar eu îmi vedeam de treaba mea.

Din Revista Scara, *nr. 7, 2001*

Mai întîi de toate cu părintele Marcu (Costică Du-
mitrescu) ne-am cunoscut în luptă. Ne-am împriete-
nit; ne-am împrietenit pentru că eram cu mare plă-
cere într-o jertfire, în jertfă, în luptă, care ne cerea cu
orice chip sînge. Era mai mărişor decît mine cu vreo
2-3 ani însă în luptă, în încordarea aceasta a inimii
pentru ideal nu mai contează vîrsta. Contează miş-
carea, eroismul, contează poziţia.

A fost foarte rezistent în suferinţe. I se spunea Fa-
chirul, nume pe care Securitatea de pe vremea ace-
ea, în timpul lui Carol al II-lea, i l-a dat, pentru că
suferind, suferea cu o răbdare nemaipomenită, fără
vaiete.

Ne-am încurajat încontinuu; prin închisori întîl-
nindu-ne foarte rar pentru că eram izolaţi. Eu eram
la Zarcă, el la fel; mai puteam comunica cîte ceva
prin morse, prin perete. Am avut cea mai frumoasă
părere de om de jertfă despre Părintele Marcu faţă
de mulţi cu care eram obligaţi să ne întîlnim, să trăim, să plănuim. Nu era vorba de o negustorie în lup-
tă. Nu era vorba de scopuri. Se jertfea fără discuţie,
avînd în vedere marile idealuri ale omului, ale nea-
mului, ale neamului nostru.

Eram foarte ataşaţi de numele acesta de neam.
Chiar şi Căpitanul făcea foarte mult caz că neamurile
vor veni toate la Judecată. Am avut o ocazie să asist
la o discuţie de oameni trăitori, legionari, în afară de
închisoare. Ne spuneau ei de unde ştie Căpitanul de-

spre neamuri. Intr-adevăr, se spune în multe părți că neamurile vor veni la Judecată şi vor fi judecate neamurile şi inşii. Deci părintele Marcu nu era un om care să fi făcut, repet, negustorie cu lupta lui.

Am plecat la mănăstire dintr-o nebunie pentru Hristos. M-am călugărit cu multă rîvnă, că dacă nebunia pentru Hristos nu există, nu poți să rezişti. Aici te pierzi ca să te poți regăsi, în poziție îngerească. Nu la multă vreme a venit la mănăstire şi Părintele Marcu la Slatina. Pe mine m-au arestat la Slatina, mănăstirea ctitorită de Alexandru Lăpuşneanu. M-au luat din biserică, unde slujeam, la două noaptea, şi m-au dus la Miliția din Suceava. L-am auzit într-o celulă alăturată pe Părintele Marcu, era şi el arestat.

Părintele Marcu a fost arestat pentru trecutul său legionar, eu însă am fost judecat pentru că fac parte din Rugul Aprins cît şi din Garda de Fier. M-au condamnat 40 de ani să fie siguri că acolo voi zace în veci. Fără discuție, s-a observat că ne-a apărat Dumnezeu grozav, deşi noi din partea duşmanilor eram mereu pe listele lor negre.

L-am vizitat ca monah, pentru că era foarte hotărît pentru Hristos; era într-o chilie alături de Părintele Cleopa, dar nu se putea mărturisi la el, pentru că Părintele Cleopa se temea.

M-a chemat printr-o scrisoare să vin să-l mărturisesc, şi m-am dus sute de kilometri, de la Techirghiol. Avea ceva tainic, nu era vinovat, el conta că a

fi făcut parte dintr-o echipă atunci cînd a fost omorît Armand Călinescu; a fost şi el invitat, dar nu a primit să facă parte din echipa respectivă, el contînd în lumea legionarilor de mare ținută ca un om de jertfă. Noi doream o jertfă interioară continuă. Nu a fost vinovat. Mi-a spus că s-a discutat că aş fi făcut şi eu parte, dar nu e adevărat.

Eu i-am spus: fii liniştit, nu-i nimic, prigoanele nu s-au terminat, pentru că cine fuge de prigoană fuge de Dumnezeu, cum spune Sfîntul Teodor Studitul. Şi Biserica are încă nevoie de prigoane.

Îl pomenesc cu mare drag, cu trăire, cu odihnă, a fost monah simplu. Mergea încovoiat cu un mic baston, şi se ocupa de stupii mănăstirii Sihăstria.

Îmi amintesc că ieşind de la părintele din chilie, pe un coridor m-a întrebat cineva despre Mişcarea Legionară, ce este. I-am spus: n-ai să pricepi, dar un lucru trebuie să înțelegi şi să te temi: patronul Mişcării Legionare este Arhanghelul Mihail şi i-am spus troparul: „Unde umbrează darul tău Mihaile Arhanghele, de acolo se teme toată lucrarea diavolului, că nu suferă să rămînă lîngă lumina ta lucifer, care a căzut din cer. De aceea ne rugăm ție: săgețile lui cele de foc îndreptate cu vicleşug împotriva noastră stinge-le prin mijlocirea ta, vrednicule de laudă Mihaile Arhanghele." Asta era Garda de Fier, i-am spus.

Ultima dată m-am întîlnit cu el la Aiud pe un coridor. Ne-au scos din celule pentru o conferință. Au început să vorbească tot dintre ai noştri, pervertiți,

în cadrul reeducărilor. Era o sală mare, şi eu m-am ridicat în mijloc şi le-am spus: ce vorbiţi voi, ce ştiţi voi despre Evul Mediu, Evul Mediu a fost teocentrist a pus pe Dumnezeu în frunte – m-am repezit la ei – pentru nişte papi nenorociţi acuzaţi Biserica Lui Hristos şi virtuţile creştine. Aşa s-a terminat conferinţa şi m-am întîlnit cu părintele Marcu pe un coridor şi i-am spus: „Ai grijă de tine, nu te lăsa". Dar el a înţeles să aibă pururi grijă – să nu trădeze. I-am spus că nu mă refer la trădare, ar fi fost o jignire pentru el, ci să aibă grijă de el, să nu postească aspru, dacă găseşte o bucată de pîine să o mănînce.

Nu aveai ce să cedezi, nu ne jucam cu viaţa. Aici la Aiud nu se mai punea problema Mişcării Legionare, vroiau să ne dărîme complet din credinţa în Hristos. Acesta a fost obiectivul lor mai înalt decît celălalt.

Scrisori

(răspunsuri ale Părintelui şi cîteva fragmente din scrisorile celor care l-au cunoscut)

2 ianuarie 1979

Soră Constanţa,

Vă răspund cu puţină întîrziere deoarece în aceste sărbători Părintele Cleopa a fost foarte ocupat – şi cu slujbele, şi cu noi, şi cu lumea – şi abia astăzi l-am putut prinde puţin liber ca să-I pot citi şi Sfinţiei sale scrisoarea dumneavoastră şi să-I cer sfat pentru dumneavoastră.

Noi v-am pus la slujbe timp de patruzeci de zile la Psaltire, care sînt foarte potrivite pentru situaţia dumneavoastră – în valoare de 200 de lei -.

Eu, deasemenea, deşi cu nevrednicie, nu am încetat a vă pomeni în rugăciunile mele.

Părintele Cleopa vă recomandă ca şi dumneavoastră alături de slujbele şi rugăciunile Bisericii să faceţi ceva, şi anume: să ţineţi post, adică să nu mîncaţi pînă pe la ora 3 după amiaza, măcar două zile pe săptămînă –miercurea şi vinerea –; să daţi cît de puţină milostenie la săraci şi să faceţi ceva rugăciuni

scurte ca „Tatăl nostru" şi ce mai ştiţi, tot scurte, şi cereri cu smerenie, umilinţă şi stăruitoare în legătură cu dorinţele dumneavoastră.

Şi Dumnezeu nu vă va lăsa ci vă va ajuta pentru credinţa dumneavoastră.

Tot Părintele Cleopa vă recomandă cîţiva duhovnici foarte buni din Bucureşti pe care îi cunoaşte Sfinţia sa şi la care puteţi merge pentru nevoile dumneavoastră sufleteşti, fiindu-vă mai aproape acolo, şi anume:

– Părintele Gherontie Ghenoiu de la Sf. Dumitru de la Patriarhie;

– Părintele Constantin Galeriu cu parohia la biserica Sf. Silvestru, în Bucureşti, este şi profesor la Institutul Teologic, sau

– Părintele Macarie Ioniţă, preot şi duhovnic la Mănăstirea Pasărea de lîngă Bucureşti.

Cînd aveţi timp încercaţi la oricare puteţi spunînd că aveţi recomandare de la Părintele Cleopa.

Iar eu 'mi-ngădui să vă spun cîteva lucruri şi să vă fac unele recomandări. Încă de cînd v-am văzut şi apoi am putut schimba cîteva idei în treacăt, mi-am dat seama că aveţi frămîntări sufleteşti şi nemulţumiri. Dar în acelaşi timp am constatat şi cele bune ale dumneavoastră ca temei pentru schimbarea în bine pe viitor a stărilor dumneavoastră sufleteşti. Şi anume: credinţa dumneavoastră, silinţa şi stăruinţa de a face fapte bune şi mai mult decît toate, şi lucru foarte îmbucurător, că conştiinţa creştină a dumneavoastră este vie, trează, lucrătoare. Fapt ce reiese din însăşi frămîntările ce le aveţi şi care sînt urmările luptei între gîndurile bune şi cele care nu

sînt după voia lui Dumnezeu, şi care vin mai ales pentru că dumneavoastră încă nu cunoaşteţi bine învăţăturile noastre creştineşti şi nici înţelegerea după care trebuie să ne îndreptăm viaţa, dacă nu în amănunt măcar în linii mari. Şi aceasta reiese din afirmaţia dumneavoastră în legătură cu vîrsta de patruzeci de ani şi cu viaţa ce sînteţi nevoită să o duceţi pentru moment la această vîrstă, din faptul că aţi acceptat căsătoria fără cununie – deci fără binecuvîntarea lui Dumnezeu – şi altele, şi din care de obicei decurg atîtea neplăceri în viaţă.

De aceea, pentru îndreptare, pentru cîştigarea liniştii şi păcii sufleteşti, e nevoie de pus un început bun, care se face neapărat printr-o mărturisire adevărată şi sinceră. Dar pentru a face o astfel de mărturisire e nevoie de lămurire şi înţelegerea acestei probleme, pentru care ar trebui să staţi de vorbă cu unul din Duhovnicii recomandaţi să vă spună tot ce crede despre acest lucru. Sunt şi cărţi bune care lămuresc această problemă cum ar fi „Carte foarte folositoare de suflet" şi altele pe care vi le-ar recomanda duhovnicul respectiv, după care să vă pregătiţi pentru mărturisit, şi pregătită să mergeţi la mărturisit. Şi vă asigurăm că dacă veţi proceda astfel, sinţură veţi cunoaşte schimbarea dumneavoastră în bine, după care va veni şi pacea sufletească.

În profesia dumneavoastră aveţi ocazia să faceţi lucruri aşa de bune şi frumoase care v-ar putea aduce foarte multă mulţumire, bucurie şi pace sufletească, şi care pot depăşi atît de mult pe cele trupeşti, între care şi cele conjugale, încît nici să nu vă mai gîndiţi la ele.

Îmi spunea domnul doctor Moga, de care v-am pomenit în treacăt – dacă vă mai reamintiți – că cea mai mare bucurie şi mulțumire sufletească o are lucrînd cît mai mult pentru vindecarea şi însănătoşirea oamenilor. Şi în toată această activitate e călăuzit de ideea că (în) tot ce face în acest domeniu colaborează cu Dumnezeu pentru binele oamenilor – idee ce a reținut-o de la un mare doctor şi profesor medic.

Un alt caz asemănător: am cunoscut într-o împrejurare în viață un doctor care nu vrea să i se facă cunoscut numele şi nici faptele. Dar deşi numele îl tac, însă faptele nu, pentru că chiar ele au vorbit şi încă vorbesc. Eram împreună într-un colectiv de multe sute de oameni, poate chiar o mie şi deşi nu era doctor oficial, totuşi i s-a dat şi lui posibilitatea să-şi exercite profesia. Şi cum el avea şi ceva posibilități materiale, atît de mult se îngrijea de oricine avea nevoie de ajutor. Şi cum aproape majoritatea aveau nevoie de ajutor, nici unul nu era trecut cu vederea de el, lucrînd aproape permanent ziua şi noaptea. Şi ne întrebam cei ce-l cunoşteam mai de aproape cum mai poate face față, mai ales că slăbise foarte mult şi nu ştiam ce mănîncă nici cînd se odihnea. Peste toate acestea de multe ori se deplasa şi prin sate la diferite familii care aveau nevoie de ajutor medical. Şi nu pregeta a se duce chiar şi la 10 km sau mai departe dacă era nevoie, pe jos, în orice timp. Ziua sau noaptea, prin noroaie, zăpezi, ploi oricum ar fi fost, el tot se ducea. Iar noi tot ne întrebam cum mai poate face față la atîtea eforturi şi fizice şi intelectuale deoarece slăbise foarte tare. Şi întrebîndu-l cum de poate face atîtea eforturi în starea

de slăbire în care se afla, ne-a răspuns că simte în el atîta putere încît dacă ar fi nevoie chiar şi mai multe eforturi ar putea face. Şi vedeam cîtă mulțumire şi bucurie avea pentru tot ce făcea. Din toate acestea noi ne-am dat seama că eforturile lui erau suprafireşti. Însă pentru a face față acestor eforturi el primea şi puteri supraomeneşti, deci de la Dumnezeu, Care i le da pentru lucrul lui în slujba binelui aproapelui şi deci prin aceasta şi în slujba lui Dumnezeu.

Cred şi sînt sigur că şi dumneavoastră faceți tot ce vă stă în putință în acest domeniu, dar nu ştiu şi înțelegerea, ideea care vă călăuzeşte în săvîrşirea unor astfel de fapte, care contează foarte mult.

Dovada e că domnul doctor Moga avea atîta mulțumire şi bucurie pentru toate cele ce le făcea, ca şi celălalt doctor de care v-am povestit, e că în toate acele fapte erau călăuziți de cea mai frumoasă şi măreață idee: de a fi în slujba lui Dumnezeu şi a binelui aproapelui, de a-şi dirija toată viața conform acestor idei şi înțelegeri.

Am avut ocazia să constat chiar aici între noi aplicarea în fapt a ideilor ce-l călăuzesc pe domnul doctor Moga.

L-am întrebat cum de a venit la mănăstirea noastră. Mi-a răspuns că şi dînsul într-un fel se întreabă de acest lucru deoarece avea altă țintă: mănăstirea Horaița, unde se afla fiul său de ceva timp.

De cum s-a instalat la noi s-a oferit să consulte pe toți bolnavii de orice ar fi suferit, din mănăstirea noastră. Mai întîi s-a deplasat personal la cei care erau mai grav bolnavi şi nu puteau să vie la camera unde se instalase dînsul. Apoi pe toți care sufereau

de cîte ceva i-a consultat, le-a prescris rețete, și tot dînsul, fără să știm noi, imediat a doua zi, s-a dus personal la farmacie dînd toate lămuririle pentru toate rețetele și combinațiile ce trebuiau făcute, așteptînd cîteva ore pînă ce au fost făcute toate rețetele, tot dînsul plătind și tot costul rețetelor. Apoi a venit și imediat a început injecțiile și tratamentul la fiecare în parte din cei bolnavi. Fiind și eu printre pacienți și aflînd toate cele descrise, am rămas foarte surprins, aducîndu-i imediat la cunoștință casierului nostru să-i plătească tot ce cheltuise domnul doctor pentru noi. În tot timpul cît a stat la noi și ne îngrijea, am putut constata la dînsul foarte multă bunăvoință, mulțumire și bucurie, rîvnă și abnegație, de la care cu toții am putut lua un foarte frumos exemplu.

Îmi cer iertare că m-am întins prea mult cu cele descrise răpindu-vă poate din timpul dumneavoastră foarte prețios pentru obligațiile ce aveți, dar am făcut-o cu gîndul că poate vă va fi măcar în parte de folos.

Dorindu-vă tot binele și îndeosebi pace sufletească și mîntuire.

Dumnezeu să vă poarte de grijă și să vă aibă în paza Lui.

Monah Marcu Dumitru

6 februarie 1979

Frate Ion și soră Constanța,

Părintele Cleopa fiind foarte ocupat v-a răspuns Părintele V., ucenicul Părintelui Cleopa, tot preot și duhovnic foarte bun, dar și Sfinția sa fiind foarte

ocupat cu credincioșii care vin pentru mărturisire, sfat și înduhovnicire, și cu toate celelalte obligații ale vieții călugărești a fost nevoit să vă răspundă pe scurt, avînd foarte puțin timp pentru aceasta.

Eu, nefiind preot și duhovnic nu aș mai fi vrut să vă mai scriu deoarece nu mi se cade să fac acest lucru, dar pentru că Părintele Cleopa mi-a dat binecuvîntare să vă scriu și eu ceva, pentru ascultare, și de data aceasta îmi îngădui să vă spun cîteva lucruri, după indicațiile Părintelui Cleopa.

Am primit suma de 300 de lei și toți s-au pus pentru slujbe în continuare.

Mai întîi din scrisoarea dumneavoastră am înțeles că trăiți necununați religios. Taina nunții este una din cele șapte Taine ale Bisericii creștin-ortodoxe. Iar Sf. Apostol Pavel spune că taina aceasta este mare și o aseamănă cu unirea între Hristos și Biserică, adică unirea lui Hristos cu sufletele adevăraților creștini – unirea sufletelor în Duh și adevăr.

Deci prin căsătorie, unirea se face nu numai cu trupurile, ci cu trupul și cu sufletul, iar prin Taina cununiei vine peste cei căsătoriți Duhul Sfînt care-i curățește, îi sfințește, îi apără, îi ocrotește și-i ajută în toate faptele cele bune în viața de căsnicie. Iar duhurile rele nu mai au putere asupra lor, fiind sub ocrotirea Duhului Sfînt.

Iar pentru cei care trăiesc necununați neavînd ocrotirea Duhului Sfînt, au putere asupra lor duhurile potrivnice și care aduc asupra lor tot felul de rele și neplăceri, ca nemulțumiri, tulburări de tot felul, neliniște sufletească și toate cîte știm cu toții că sînt fapte rele și neplăcute între oameni și mai ales lui Dumnezeu.

De aceea Părintele Cleopa vă sfătuieşte cu multă insistenţă să vă cununaţi religios ca să fiţi sub binecuvîntarea şi ocrotirea Duhului Sfînt.

Înainte de cununie este absolută nevoie de mărturisire fără de care nu se poate săvîrşi Taina Cununiei. De aceea Părintele Cleopa v-a recomandat să mergeţi la unul din duhovnicii indicaţi unde să vă puteţi rezolva problemele dumneavoastră sufleteşti prin Tainele respective.

Tot Părintele Cleopa vă recomandă ca după ce vă rezolvaţi aceste probleme, în continuare în viaţa dumneavoastră să ţineţi posturile rînduite de Biserică pentru toţi creştinii, adică cele patru posturi mari de peste an, miercurea şi vinerea din fiecare săptămînă, nu numai de mîncare ci şi de legăturile conjugale.

Dacă Dumnezeu rînduieşte ca din această unire să aveţi copii, să-i creşteţi în frica de Dumnezeu. Să vă feriţi cu toată străşnicia de a împiedica în vreun fel oarecare conceperea sau de a înlătura sarcinile, fiind foarte mare păcat acest lucru înaintea lui Dumnezeu, după cum şi dumneavoastră bine ştiţi.

Cînd nu vă obligă serviciul, să luaţi parte la Sfintele Slujbe bisericeşti, duminica şi sărbătorile. Acasă să vă faceţi rugăciunile obişnuite oricărui creştin. Cît puteţi să faceţi ceva milostenie şi orice altă faptă bună şi veţi putea constata schimbarea vieţii dumneavoastră în bine, şi personală şi împreună în căsnicie. Căci împlinind după putere cele recomandate, veţi atrage permanent asupra dumneavoastră ocrotirea şi ajutorul Sfîntului Duh, şi chiar în sufletele dumneavoastră multă pace şi bucurie duhovnicească.

februarie 1980

Dragii mei,

Prin voi scriu pentru toţi ai noştri.

Am primit scrisoarea şi m-am bucurat mult pentru tot ce am aflat despre toţi ai noştri. Dar mai mult decît orice de faptul că voi v-aţi învrednicit de la Dumnezeu să aveţi atîta rod binecuvîntat de Dumnezeu ca de altfel şi toţi cei care sînt în aceeaşi situaţie. Gîndul mă duce şi la Ion a lui nenea Gheorghe şi la toţi cei care n-au încercat şi nici măcar nu au gîndit să împiedice în vreun fel concepţiunea sau înlăturarea sarcinei, despre care fapte se ştie cît de mare păcat sînt fără a mai intra în amănunte.

Şi bucuria mea de care am pomenit mai sus despre voi şi cei asemenea vouă, este întemeiată pe multe din învăţăturile Dumnezeieşti din Sfînta Scriptură şi din Sfinţii Părinţi din care redau numai cîteva din Psalmul 126, versetele 3, 4, 5:

„Iată, fiii sînt moştenirea Domnului, răsplata rodului pîntecelui.

Precum sînt săgeţile în mîna celui viteaz aşa sînt copiii părinţilor tineri.

Fericit este omul care-şi va umple casa de copii; nu se va ruşina cînd va grăi cu vrăjmaşii săi în poartă." (Adică cînd va trece prin vămile văzduhului şi i se vor pune în faţă toate faptele bune sau rele.)

Şi Psalmul 127 întreg:

„Fericiţi toţi cei ce se tem de Domnul, care umblă în căile Lui.

Rodul muncii mîinilor tale vei mînca. Fericit eşti şi bine-ţi va fi!

Femeia ta ca o vie roditoare în laturile casei tale, fiii tăi ca nişte vlăstare tinere de măslin împrejurul mesei tale.

Iată aşa se va binecuvînta omul cel ce se teme de Domnul.

Te va binecuvînta Domnul din Sion şi vei vedea bunătăţile Ierusalimului în toate zilele vieţii tale.

Şi vei vedea pe fiii fiilor tăi. Pace peste Israel!"

Aceşti psalmi este bine dacă poţi să-i citeşti din Biblie, care are trimiteri, căci prin trimiteri poţi găsi şi multe alte învăţături în legătură cu creşterea copiilor, după învăţăturile Dumnezeieşti.

Sfîntul Ioan Gură de Aur are predici atît de frumoase şi folositoare despre creşterea copiilor în spirit creştin şi pe care le poţi găsi – dacă te interesează – la vreun preot. Se poate încerca şi la Pr. Neculai Ion de la biserica Sf. Pantelimon, şi pe care ţaţa ştiu că îl cunoaşte. Mai sînt şi multe altele, pe cine interesează (şi cine caută, găseşte).

Mai ştiu că durerile naşterii precum şi greutăţile creşterii copiilor în general, şi în special creşterea lor după învăţăturile Dumnezeieşti, pentru a-i putea face fii ai Împărăţiei cerurilor, sînt mijloace sigure pentru mîntuire, pe lîngă altele.

Eu vă am prezenţi permanent cu mine, zilnic, pe toţi, prin pomenirea ce o fac şi pentru voi în fiecare zi, de două ori (deşi cu nevrednicie), dar e de datoria mea să fac acest lucru, ca şi pentru alţii.

Şi în felul acesta, fiind şi eu permanent cu voi, nu am mai simţit nevoia de a vă mai scrie. Dar rîndurile primite de la voi mi-au dat prilejul să mai stăm şi altfel de vorbă, cît de puţin, pentru cele de folos

sufletului, măcar prin scris, dacă altfel nu am avut posibilitatea.

De aceea dacă aţi putea veni – să nu mai veniţi tot pe fugă – ci măcar cîteva zile, pentru a mai putea sta de vorbă.

Sănătatea mea e cam şubredă, cu mai multe, dar slavă Domnului de toate, cum am primit cele bune să primim şi pe cele mai grele, ştiind că mai ales prin cele din urmă, adică prin Cruce vine mîntuirea, numai de le-am putea suporta pe toate fără cîrtire.

Mă bucur că la pomelnicul vostru pe care îl am demult, mai pot adăuga un nume, adică pe Maria, prin care s-a ridicat la cifra nouă, tocmai numărul celor nouă Fericiri. Iar cifra şapte, a copiilor voştri pînă acum, e simbolul mîntuirii, al permanenţei, al veşniciei, şi care îmi dă nădejdea mîntuirii voastre, a întregii familii şi a cîştigării vieţii veşnice în fericire, pe care v-o doresc din tot sufletul, şi mă rog Bunului Dumnezeu să vă facă parte de ea cu adevărat.

Vă îmbrăţişez cu toată dragostea pe toţi.

Transmiteţi şi la toţi ceilalţi ai noştri aceleaşi dorinţe de bine.

Monahul Marcu

martie 1980

Soră Constanţa,

Ivindu-se ocazia venirii unui părinte de la noi pe la Bucureşti, vă scriu prin el cîteva rînduri.

Am primit tot ce mi-aţi scris, dar nu v-am putut răspunde din cîteva motive.

Primul, că dumneavoastră ne-ați spus că veți veni pe aici și am tot așteptat, zi după zi, mult timp, socotind că problemele dumneavoastră pot fi rezolvate numai personal și nu prin scris. Iar mai tîrziu cînd am primit ultima scrisoare de la dumneavoastră în urma accidentului, voind să vă răspund nu ați mai dat adresa dumneavoastră, și crezînd că v-ați schimbat locuința după cum ați scris, n-am știut unde v-aș putea scrie. Mai sînt și alte motive, pe care numai în cazul în care veniți vi se pot spune.

Noi tot v-am pus la slujbe, tot la Psaltire ca și mai înainte, iar eu cu toată nevrednicia, n-am încetat a vă pomeni în rugăciunile mele. Nu știm însă dumneavoastră în ce măsură și în ce fel vă mențineți raporturile cu Divinitatea, prin viața și faptele dumneavoastră, ca să vi se răspundă favorabil la dorințele, cererile și apelurile ce sînt invocate pentru nevoile solicitate de dumneavoastră.

Sunt sigur că dacă ați veni pe aici v-ați folosi mult.

16 septembrie 1981

Dragii mei,

Încep prin a-mi cere iertare pentru întîrziere la răspuns, pentru faptul că sînt destul de ocupat cu cele multe obligații ale vieții călugărești dar și pentru oarecare neglijență.

Am primit rîndurile de la voi și m-am bucurat de tot ce mi-ați scris și mai deosebit de noul rod dăruit vouă de la Dumnezeu, fetița Daniela, pentru care rog pe Bunul Dumnezeu s-o binecuvinteze cu virtuți alese și sănătate ca și pe Elena surioara ei mai mare

la care virtuți și voi trebuie să contribuiți alături de darurile date de la Dumnezeu, pentru a le face și fiice ale Luminii și moștenitoare ale Raiului. Căci așa a rînduit Dumnezeu ca omul prin naștere de fii și creșterea lor, cu toate greutățile legate de aceasta, să fie colaborator cu El la creație, iar mai departe crescîndu-i și dîndu-le virtuți alese, printr-o viață după învățătura Dumnezeiască, „omul" să fie colaborator cu Dumnezeu și la instituirea Împărăției cerurilor.

Deci avînd în vedere aceste mari îndatoriri față de Dumnezeu, trebuie să fim cu mare grijă și la viața noastră personală pentru a fi model urmașilor noștri și cu faptele și cu învățăturile pe care trebuie să le dăm. Căci cei care depind de noi, fie copii, elevi, ucenici, sau oricare alții, mai mult își însușesc din cele ce văd de la noi, în viața noastră, decît din învățăturile ce le dăm. De aceea trebuie să fie o bună potrivire între ce spunem și ce facem. Desigur că în toate cele descrise e vorba numai de faptele bune, cele după Dumnezeu, nu și de cele contrarii.

Aceste cîteva lucruri vi le-am spus știind că sîntem datori unii față de alții a ne ajuta în cele bune, deși mult mai multe altele și în alte domenii ale vieții am avea a ne ajuta și învăța unii pe alții. Iar în lipsa acestora să rugăm pe Bunul Dumnezeu să împlinească El cum știe mai bine cele ce noi nu putem face din diferite motive.

Cele trei nume de care mi-ați scris, adică Mișu, Maria și Tatiana, eu am început a le pomeni în rugăciunile mele personale, iar pentru a le da și la Sfîntul Altar, la Proscomidie, trebuie să știm numele de Bo-

tez adevărat şi numai un nume de persoană – nu cum se obişnuieşte două sau trei nume – şi nici diminutive, căci nu ştiu să se pună nume de botez „Mişu", ci poate Mihail, sau din ce nume adevărat de botez şi-a luat acest diminutiv de „Mişu". Apoi dacă sînt cununaţi religios, dacă sînt cu credinţa ortodocşi şi nu sectanţi sau eretici, sau alte religii. Şi pe lîngă toate acestea ei trebuie să ducă şi ceva daruri la Sfîntul Altar, aşa cum este rînduiala, fie bani sau alte obiecte pentru a şti cît să fie pomeniţi.

Eu cu sănătatea sînt tot aşa cum m-a găsit Vasile şi cei care au mai fost pe aici. Dar deşi cu multe şubrezeli fizice pentru toate dau slavă Domnului că cele ce El le rînduieşte pentru fiecare din noi, toate din dragoste pentru noi le face, pentru binele şi mîntuirea noastră, numai de le-am înţelege noi cum trebuie şi să le primim ca daruri ale Lui, pentru binele şi mîntuirea noastră.

Încheind cu acestea, vă îmbrăţişez pe toţi cu toată dragostea, rugînd pe Dumnezeu să vă ajute în toate cele bune spre mîntuire şi fericire adevărată.

Al vostru de tot binele doritor,

Monahul Marcu

25 august 1990

Preaiubitul meu părinte Marcu,

Vă trimit următoarele cărţi...

Eu sînt în mare pericol. Nu pot pune început bun. În presă, radio, la televizor apar multe imagini obscene care mă tulbură...Ar trebui să mă căsătoresc dar e greu să-mi găsesc o femeie duhovnicească.

Fata aceea de demult m-a răvăşit pe termen lung. Deşi azi e căsătorită mă răscoleşte vederea ei...Vă mai trimit un pomelnic la adormiţi. Iertaţi-mă şi rugaţi-vă pentru mine.

Fr. Stelian

septembrie 1990

Frate Stelian,

Mai întîi îţi mulţumesc foarte mult pentru tot ce mi-ai trimis.

Imediat ce am primit cele ce mi-ai trimis am dat la biserică un pomelnic pe un an de zile pentru cele trei persoane de care mi-ai scris. Pentru cele din trecut am pus încă de atunci slujbele de care mi-ai spus.

În legătură cu radio şi cu televizorul, mă ierţi că-ţi spun: Cine te obligă să priveşti sau să auzi cele de acolo? Din cîte ştiu se anunţă de mai înainte programul lor. Şi de ce să nu ascultăm sau să privim numai cele ce sînt spre folos sufletului, dacă se dau şi acestea, iar dacă nu, de ce chiar cu voia noastră să ne băgăm în suflet cele ce ne periclitează mîntuirea? Nu-ţi aduci aminte de Sf. Serafim de Sarov care spune că totul e în funcţie de voinţa noastră?

Iar despre persoana căsătorită, nici să gîndeşti nu e voie, iar de întîlnire, chiar întîmplător, este bine să fie ocolită şi pe cît se poate evitată.

Pentru viitor, mi-a venit în minte, că dacă nu se poate altfel, Părintele Băbuţ ţi-ar putea fi de folos prin recomandarea unei persoane cu o viaţă morală

sau cum gîndeşti frăţia ta. I-am şi pomenit în cîteva cuvinte de acest lucru. Vorbeşte cu Sfinţia sa.

Dumnezeu să-ţi ajute în toate cele de bune,

Monahul Marcu

22 ianuarie 1992

Blagosloviţi Sfinţite Părinte Marcu,
(Dragă unchiuleţule,)

Aş vrea să vă întreb eu, pentru părinţii mei, că dumnealor sînt ca nişte copii la 78-71 de ani ai dumnealor, ce rugăciuni le-ar fi de folos cel mai mult ca să le citesc eu, că ei nu mai ţin minte pe de rost nimic şi dacă se poate să-şi facă canon în fiecare zi după putinţa lor (cel puţin nouă metanii pe zi, rugăciunea minţii de cîte ori, sau Tatăl nostru, sau ce ?...)

Spuneţi-mi dumneavoastră ce ar fi mai de folos.

Victor cu care m-am cununat, s-a schimbat după cununie şi acum a plecat iar la părinţii lui zicînd că de mine se lasă, dar de ţigări, băutură, filme şi televizor, nu. Eu i-am zis că poate să plece dacă nu-i este frică de Bunul Dumnezeu...Pînă-n Crăciun m-a bătut foarte rău şi m-am şubrezit cu sănătatea...

Ioana

4 februarie1992

Ioana,

Din cîte îmi aduc aminte ai cumpărat şi cartea „Urmarea lui Hristos". Cînd ai timp citeşte pentru tine, pentru Petre, pentru cumnata Maria, părinţii tăi din Urmarea lui Hristos, cap. 50, 51, 52 şi cît mai

des caută la Tabla de materii şi vei găsi capitole care se potrivesc cu situaţia în care eşti şi ai nevoie de mîngîiere şi hrană duhovnicească pentru suflet. De asemeni să citeşti Psaltirea cît mai des, măcar cîte o catismă.

Rugăciunea minţii (*părinţii tăi*) s-o zică cu destulă atenţie, se mai poate schimba cu următoarele rugăciuni: Tatăl nostru, Psalmul 50 şi cele ce mai ştiu ei.

1. Prea Sfîntă Treime, Dumnezeul nostru, slavă Ţie. (de 9 ori)

Şi în continuare:

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh. Şi acum şi pururi şi în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile Maicii Tale şi ale tuturor Sfinţilor Tăi, Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine păcătosul (păcătoasa). Amin.

2. Prea Sfîntă Treime, Dumnezeul nostru, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.

(de 9 ori)

3. Tatăl nostru, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.

Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.

Duhule Sfinte, miluieşte-mă pe mine, păcătosul. (de cîte 9 ori)

4. Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul.

(de 9 ori)

5. Toţi Sfinţii şi Îngerii, rugaţi-vă lui Dumnezeu, pentru mine, păcătosul.

(de 9 ori)

6. Toţi Îngerii şi Sfinţii, rugaţi-vă lui Dumnezeu, pentru mine, păcătosul.(de 9 ori)

7. Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul. (de 30 de ori)

Amîndoi părinţii tăi să se gîndească bine la greşalele şi păcatele pe care le-au făcut în viaţă şi mai ales cumnata Maria, cît timp a fost în serviciul acela plecată atîta timp de acasă, şi să se mărturisească de tot ce îşi aduce aminte.

Citeşte-le şi din Istorioare duhovniceşti unde se găsesc lucruri foarte folositoare de mîntuire şi mai ales „Pădurea cu copaci şi vulturi de jeratic", „Femeia căreia i-a murit bărbatul în războiul din 1916", „Vasilievna din Rusia", Dascălul Dumitru din Borleşti, că toate lucrurile din acea carte sînt bune de citit şi chiar de mai multe ori.

În cele ce s-a întîmplat cu Victor, soţul tău, îmi dau seama că vrăjmaşul oamenilor (diavolul) a văzut că tu, cu ajutorul Domnului, ai început lupta de îndreptare a ta şi a celor din jurul tău, şi el caută să te împiedice în această faptă prin oamenii pe care îi mai are în stăpînirea lui. De aceea Victor trebuie ajutat cît se poate chiar de tine, care eşti cea mai apropiată de el, prin rugăciuni stăruitoare către Dumnezeu pentru îndreptarea lui, la fel rugăciuni şi prin ajutorul Bisericii. Să fie puşi la Sf. Maslu şi el şi părinţii tăi împreună cu tine.

Petre e bine să nu se bărbierească.

Cei cu băutura oare nu au ajuns cu înţelegerea că e bine să fie cumpătaţi, şi să nu facă abuz ca să nu-şi dăuneze nici lor, nici celor din jurul lor, şi să-şi piardă sufletul?

Tanţa neapărat să se cunune şi să trăiască creştineşte, sau să trăiască în curăţie.

Dar nu înţeleg care este situaţia Mariei, sora mijlocie.

Eu cu ajutorul Domului sînt aşa cum mă ştii. Iar timpul ca în mijlocul iernii – zăpadă şi ger – ...

noiembrie 1992

Frate Sorin,

Frăţia ta fiind în lume, căsătorit, cu soţie şi copii, şi cu obligaţii de muncă în pururi, socot că nu e nimerit să încerci să trăieşti cu regim special de mîncare, separat de cel al familiei.

Însă ai grijă şi de frăţia ta şi cei din familie să duceţi viaţă cumpătată creştinească cu toţii în familie, ţinînd şi posturile rînduite de Biserică aşa cum le ştim cu toţii, că ele sînt stabilite de Dumnezeu prin Sfinţii aleşi de El. Dacă ai citit cu atenţie „Istorioarele duhovniceşti" pe care cred că ţi le-am dat, ţi-aduci aminte cum Vasilievna cea din Rusia după ce a înviat şi în spital i-au adus mîncare de frupt – de dulce – în zi de post, n-a mîncat explicînd la toţi din spital ce a suferit ea în Iad pe lîngă celelalte păcate pe care le făcuse în lume şi pentru că nu a ţinut postul rînduit de biserică.

La fel şi femeia căreia i-a murit bărbatul în războiul din 1916, fiind purtată de Sf. Arhanghel Mihail prin Iad, văzînd multe munci ale iadului la un moment dat văzînd mulţime de oameni mîncînd din nişte mîncări stricate şi împuţite, Sfîntul Mihail i-a dat şi ei să mănînce din acele mîncări. Iar cînd ea nu a vrut să mănînce el i-a spus că ea a mîncat de dulce – de frupt – în zi de post ca şi ceilalţi şi de aceea o

obliga să mănînce cum mîncau ceilalți. Așa că trebuie să fim cu toții atenți ca pe lîngă toate celelalte să respectăm și posturile rînduite de Biserică. Iar cei căsătoriți vor da seama înaintea lui Dumnezeu de întreaga familie pe care o au.

Cartea de rugăciuni este bună, folosește-te în continuare de ea.

Zi și rugăciunea „Doamne Iisuse", dar orice rugăciune am zice, și mai ales Doamne Iisuse, trebuie zisă mai rar și cu toată atenția la cuvintele care le spui. Și mai ales să avem gîndul și atenția la Cel Căruia ne rugăm, ca și cum ar fi în fața noastră, cu stăruință, smerenie și umilință. Iar cu timpul și mai ales cînd va socoti Dumnezeu, începem s-o înțelegem cît mai bine, s-o simțim și să putem constata că ea ne hrănește duhovnicește și ne încălzește sufletul. Altfel nu simțim nimic.

La fel și cu Psaltirea.

În chestiunile politice este bine să te hotărăști să nu mai ai nici un interes despre ele, că nu poți rezolva nimic ci numai te necăjești și-ți faci rău singur și poate și altora.

Despre problema desfrînării; de ce te plîngi cînd singur și conștient cauți să-ți zgîndări acest lucru privind la femei, gîndind despre acest lucru și mai ales privind și la televizor acest fel de scene? *Înlătură toate acestea și vei mai simți ceva ușurare* dar și atunci vei avea încă de luptat din cauza vieții dusă pînă acum, și a moștenirii pe care o avem toți de la toate generațiile de la Adam pînă acum. De aceea pînă la sfîrșitul vieții avem de luptat cu toate deprinderile rele și cu ispita de la diavolul.

Și acum, frate Sorin, te întreb și eu, de ce îmi spui mie toate aceste lucruri cînd ai duhovnic la care te mărturisești și nu-i spui lui toate aceste lucruri ca să poată să te lege și să te dezlege, să-ți dea canonul pe care îl socotește el de cuviință și sfaturi cum să te îndrepți? Iar pe de altă parte singur te vîri în probleme care nu te privesc sau care îți dăunează și te fac să păcătuiești.

Eu nu sînt duhovnic iar frăției tale ți s-au mai dat lămuriri în aceste probleme și frăția ta faci singur împotrivă și totuși întrebi ce să faci?

Nu uita că eu sînt călugăr și am și eu obligațiile mele călugărești. Așa că nu e bine ca să fiu nevoit să-ți răpund la lucruri pe care singur dar le cauți și ți le provoci cu toate lămuririle ce le-ai mai avut altădată.

Cine te pune să te uiți la femei și să gîndești la desfrînare cînd ești însurat și ai femeie? Cine te pune să te uiți la televizor și să vezi pornografii și să-ți stîrnești singur pofte de desfrînare și să gîndești la ele și la multe alte pornografii? Spune singur, cine te pune, Dumnezeu sau vrăjmașul? Și cum te mai poți ruga cînd singur te vîri în astfel de probleme?

Pînă cînd nu vinzi televizorul, pînă cînd mai vorbești sau gîndești la astfel de scene, nu te vei putea îndrepta. Și dacă nu faci așa, mie să nu-mi mai scrii și nici să mă mai întrebi ceva, că am și eu destule probleme pe care trebuie să mi le rezolv.

Te rog să mă ierți,

Monahul Marcu

aprilie 1993

Frate Sorin,

Am primit scrisoarea frăției tale şi m-am bucurat mult mai întîi pentru că ați reuşit – cu ajutorul Domnului – să vă cununați amîndouă familiile, părinții şi frăția voastră. Nădăjduim ca tot cu ajutorul Domnului şi cu stăruința frăților voastre şi altora, împreună cu rugăciunile Bisericii, să reuşiți şi venirea la dreapta credință a soției şi botezul fiicei.

În legătură cu „Rugăciunea lui Iisus" nu îndrăznesc să dau sfaturi, ci numai unele lămuriri în legătură cu ea.

Nu uita că frăția ta nu te afli deloc – în nici un caz – în categoria pelerinilor sau a nebunilor pentru Hristos, cum se mai numesc de către Sfinții Părinți. Această categorie de Sfinți, ca şi stîlpnicii, pustnicii sau anahoreții – sau orice altă categorie de sfinți, care sînt născuți cu anumite înclinări către o viață în care se angajează, Dumnezeu îi ştie şi îi cheamă la viața respectivă. Şi le şi ajută şi le dă şi Har pentru a o împlini. La fel şi cu cei din Sbornic.

Ori frăția ta fiind în lume, fiind căsătorit, avînd serviciu, ai şi obligații față de toate acestea. Şi să nu uităm că şi timpurile în care trăim, mediul, societatea în care te afli, te influențează şi ele în felul lor. Şi atunci cum poți să practici ceea ce făceau ei? Şi multe s-ar mai putea spune despre această situație.

Spui că ai un duhovnic bun. Ascultă de el. Fă-ți cele ce ne obligă situația de bun creştin. Între altele: Rugăciunile de dimineață şi cele de seară, canonul

sau pravila dată de duhovnic în urma mărturisirii. Dacă mai ai timp şi poți, noaptea să citeşti ceva din Psaltire. Şi tot ce mai poți şi ai vrea să faci, să întrebi pe duhovnic şi numai cu binecuvîntarea lui să pui în practică ceea ce îți spune el. Iar Rugăciunea lui Iisus, numai în timpul cît mai eşti liber şi numai în linişte – mai ales noaptea – fiind atent numai la cele ce spui în rugăciune, fie şoptite, încet sau mai tare – şi numai în minte. Majoritatea Sfinților Părinți nu recomandă şi unii chiar opresc pe începători a practica tehnica în rugăciunea lui Iisus, cum ar fi respirația şi celelalte tehnici în rugăciune. În timpul metaniilor şi închinăciunilor trebuie spusă rugăciunea „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul".

În cazul că ai putea veni vom mai discuta despre cele ce ne-ar putea folosi.

Poți trimite pomelnice pe cît timp poți, mai ales pentru ajutorul Domnului în cele ce doriți...

15 ianuarie 1995 (familiei Păduraru)

Dragii mei,

Am primit tot ce mi-ați trimis, pentru care vă mulțumesc foarte mult. Am înțeles că şi prin voi m-a ajutat Dumnezeu, căci chiar de aceste lucruri aveam nevoie. *Să vă răsplătească cum ştie El că e mai bine.*

Eu, fraților, cu ajutorul Domnului încă mai pururi în viață, am intrat în al 85-lea an şi la vîrsta aceasta s-au adunat multe suferințe şi necazuri, şi pe lîngă altele am şi *aritmie* (bătaie neregulată a inimii) şi din

această cauză poate veni sfîrşitul şi pe neaşteptate. Dar slavă Domnului de toate!

Mult aş dori, dacă s-ar putea, să veniţi şi pe la mine. Dacă nu puteţi veni toţi, măcar tu, Maria, că mult semeni cu maica mea şi cu sora mea. Să mai stăm puţin împreună de vorbă, poate ne-am putea folosi unii altora.

Eu stau puţin mai departe de ograda mănăstirii, unde se află stupina, şi nu mă mai pot duce la slujbe decît foarte rar. Pe voi vă pomenesc zilnic în rugăciunile mele.

Dacă puteţi veni, m-aş bucura mult.

Acum, slavă Domnului, am de toate, aşa că în cazul că aţi putea veni, pentru mine nu mai e nevoie de nimic, ci numai pentru mănăstire, cine poate.

Vă îmbrăţişez cu toată dragostea şi pe voi şi pe toţi ai noştri din familie şi cunoscuţi.

Monahul Marcu

februarie 1995

Frate Mircea şi soră Veronica,

Am primit scrisoarea dumneavoastră şi m-am bucurat mult de veştile primite şi de tot ce mi-aţi trimis, pentru care vă mulţumesc foarte mult.

Formularul pe care mi l-aţi trimis l-am dat şi Părintelui Ioanichie Bălan, şi mi-a spus că sfinţia sa nu ar avea ceva deosebit din cele ce are nevoie fratele Mircea, dar crede că Părintele Galeriu ar putea avea ceva despre tineret, fiind şi profesor la Teologie şi avînd mereu contact cu tineretul din facultăţi.

De curînd a apărut o carte a Părintelui Cleopa împreună cu Părintele Ioanichie Bălan, intitulată „Lumina şi faptele credinţei", cu întrebări de Părintele Ioanichie şi răspunsuri de Părintele Cleopa, în 14 capitole. În capitolul 5 sînt întrebări şi răspunsuri în legătură cu căsătoria şi datoriile soţilor şi ale copiilor.

Iar în capitolul 13 despre copii şi tineretul creştin. Poate că în aceste capitole şi altele din această carte ar putea găsi ceva ce-l interesează pe fratele Mircea.

În privinţa căsătoriei fratelui Mircea, dacă nu găsiţi o fată potrivită pe acolo, pe aici Părintele Cleopa întotdeauna a avut cunoştinţă cu fete bune care doreau căsătorie cu preoţi. Şi alt părinte de la mănăstirea noastră, pe care l-a luat la Mitropolie, este şi duhovnic la mulţi studenţi, studente, mai ales de la Teologie, aşa că la nevoie s-ar putea găsi şi prin acel duhovnic ceea ce-l interesează pe fratele Mircea.

Cartea Părintelui Cleopa de care am pomenit cred că se poate găsi şi pe la Bucureşti, şi mai ales la Părintele Băbuş, pe la mănăstirea Antim, Părintele Galeriu şi alţii.

Eu, cu toată nevrednicia, zilnic v-am pomenit, şi acum am adăugat alături de dumneavoastră şi pe sora dumneavoastră Cristina cu întreaga familie.

31 martie 1995

Frate Nicu,

Răspund cu ceva întîrziere.

Eu nu prea sînt obişnuit cu scrisul.

Am citit cartea pe care ai scris-o[1], unde ai descris cu multe amănunte multe grozăvii prin care ai trecut şi cîte ai mai avut ocazia să le vezi.

---

[1] Nicu Popescu Vorkuta, *Un legionar dincolo de cercul polar*.

În ce mă priveşte, n-aş fi voit să trebuiască să citesc despre desfrînare şi alte patimi femeieşti, sau despre homosexualitate.

Dacă crezi şi frăţia ta că aceste fapte urîte nu sînt potrivite în carte, poate că ar fi mai bine să nu le mai bagi în viitoarea ediţie, după cum nici cele despre păsări.

Pe Cornel îl aştept bucuros, numai dacă Domnul mă va mai ţine în viaţă pînă vine el.

Gigi a lăsat la mine un geamantan al frăţiilor voastre. În cazul că nu puteţi veni, poate îl voi trimite prin Cornel.

Mi-a plăcut foarte mult cartea „Omul nou" scrisă de Faust Brădescu... şi mai ales concluzia cărţii, de unde se poate înţelege foarte bine toată cartea.

Mie îmi rămîne puţin timp de citit alte lucrări în afară de cele religioase şi pravila personală.

Despre Voicilă numai atît ştiu, că a murit, fără alte amănunte. El şedea pe o străduţă – Demobilizaţii – în spatele casei unde am stat eu, pe strada Eroilor, nr. 23, dacă nu s-o fi schimbat şi pe acolo ceva.

Cu toată dragostea,

Monahul Marcu

30 ianuarie1996

Dragii mei,

Am primit pachetul cu tot ce mi-aţi pus în el, pentru care vă mulţumesc mult şi Dumnezeu să vă răsplătească cum ştie El mai bine.

Pomelnicul cu cei 10 mii de lei l-am dat la biserică, dar noi nu ştim dacă Vasile sau cei din pomelnic,

careva din ei nu o fi făcut vreun păcat mare, cum ar fi avort sau împiedicarea concepţiunii prin orice mijloc, sau alte asemenea păcate mari, care opresc de a fi pomeniţi la Proscomidie. Că dacă se pomenesc la Proscomidie oameni cu astfel de păcate, s-ar putea să li se facă şi lor mai rău. Astfel de oameni se pomenesc numai la Psaltire – fără părticele. Cu altă ocazie, în cazul cînd cunoaşteţi pe careva cu astfel de păcate, să daţi pomelnic numai la Psaltire, fără părticele.

În cazul lui Vasile, cînd nu este în crize, să-l duceţi careva din voi la vreun preot, sau să-l rugaţi pe preot să vie să-l mărturisească, citindu-i preotul din păcatele cele mai mari pe care le ştie preotul, şi Vasile să răspundă că le-a făcut pe toate, căindu-se pentru ele, promiţînd că nu le mai face şi să împlinească şi canonul pe care i-l dă preotul. Preotul să-l dezlege de păcate.

Şi astfel sînt speranţe să se ierte păcatele şi să se vindece.

Şi voi care sînteţi mai apropiaţi prin rudenie cu el, fraţi, surori, copiii lui, să postiţi şi voi pentru el, miercurea, vinerea, chiar şi lunea, pînă mai spre seară şi să vă rugaţi pentru iertarea păcatelor voastre şi ale lui şi veţi vedea singuri îndreptarea lui şi a voastră.

Posturile de Miercuri şi Vineri şi cele mari din timpul anului, şi cele rînduite de Biserică trebuie să le ţinem cu toţii care sîntem creştini, pe lîngă toate celelalte fapte bune pe care trebuie să le respecte orice creştin.

Nu vedem cu toţii că Dumnezeu nu mai poate răbda pentru toate păcatele mari şi multe pe care le

facem cu toţii, şi a început să ne trimită pedepse mari? Că doar ne va trezi conştiinţa să vedem că am greşit şi să ne pocăim...

23 aprilie 1996

Fraţilor,

Am mai întîrziat şi eu cu răspunsul din cauza atîtor sărbători pe care cu ajutorul Domnului le-am trecut cu bine.

Pe aici începînd cu noaptea primă a Paştilor a început să ningă continuu, dar mărunt, trei zile şi trei nopţi, şi s-a aşezat zăpada peste jumătate de metru, 60 de cm. Aşa că Paştile pe aici a semănat mai mult a fi ca la Crăciun. Pe muntele din faţa noastră mai este încă multă zăpadă, abia a început să se ochiorească cîte puţin şi să se vadă pămîntul şi cu toate acestea, astăzi am auzit şi cucul cîntînd.

Eu v-am trecut în pomelnicul meu personal toată familia frăţiei tale, şi pe cunoscuţii noştri de care mi-am mai adus aminte.

A fost pe la mănăstirea noastră doamna Victoria pe care cred că o cunoşti, dar am aflat numai după ce a plecat.

Eu o duc din ce în ce mai greu cu necazurile bătrîneţii, cît va mai îngădui Domnul să mă mai aflu în această viaţă, dar slavă Domnului pentru toate.

Vă îmbrăţişez pe toţi cu toată dragostea,

Monahul Marcu

Ploieşti, 12 iunie 1996

Iubite frate Marcu,

Ştiind că eşti din partea locului – Parepa nu m-am putut abţine să nu-ţi fac cunoscut şi Sfinţiei tale semnul ce l-a arătat Domnul la trecerea din viaţa aceasta a fecioarei Maria de la Parepa...[1]

[1] Sînt anexate două articole de ziar despre acest caz. În rezumat: Maria Marin Petre, născută la 22 septembrie 1923 are la 12 ani prima revelaţie. Un nor alb a acoperit-o şi o voce dulce şi blândă i-a spus: „Mario, nu te teme, închină-te, că Eu sînt Tatăl ceresc. Spune lumii să se lase de rele. În acest loc să faceţi o fântână din care lumea să bea apă. Bolnavii cu credinţă se vor însănătoşi din apa băută... pe locul acesta unde este mai bine să se ridice o biserică...". Şi două mărturii despre viaţa ei ulterioară: „A avut o viaţă grea. A fost anchetată de jandarmi, de securitate, de procurori. Ea le spunea: «Puteţi să-mi faceţi orice, eu de Dumnezeu nu mă lepăd». A trecut prin închisoare, prin ispite... A dus o viaţă normală, nu a interesat-o starea materială, ţinea legătura permanent cu lumea, cu Biserica. Nu le spunea lucruri ieşite din normal, ci numai despre credinţă, linişte, pace... S-a născut, a trăit şi a murit ca un om normal, ... a muncit şi la CAP... Vă spuneam de ispite: pe vremea comuniştilor a fost trimis un activist, cum se numeau atunci, s-o ademenească. I se spusese că e tânără, fecioară, frumoasă... L-a respins, nu la modul brutal, dar i-a spus că e fiinţă credincioasă şi vrea să rămână fecioară, după vrerea lui Dumnezeu. După două săptămâni, cel ce a ispitit-o a căzut de pe şareta în care mergea cu capul în jos, şareta a trecut peste el şi a murit pe loc. A fost un semn prin care s-a arătat că cei care voiau să-i facă rău, au fost pedepsiţi..." (mărturia nepotului ei, Mihail Petre). Iar preotul G. Bănică spune: „A fost o femeie cu credinţă în Dumnezeu... Eu sînt venit acum 20 de ani în sat, dar ce ştiu de la bătrâni sînt minunile... veneau porumbei, intrau în fântână, unii îi vedeau, alţii nu... Nu era contradicţie între ce făcea ea şi

12 iulie 1996

Frate Nicu,

Răspund cu întîrziere, că eu mă simt din ce în ce mai rău, cu toate necazurile pe care mi le-a rînduit Dumnezeu. Cred că nu voi mai sta mult pe aici.

Despre fecioara Maria de la Parepa pe care am cunoscut-o la sora mea cînd am ieşit prima oară din închisoare, prin anul 1956-vara, schimbînd numai cîteva cuvinte, mi-am dat seama de modestia şi simplitatea ei. Dar Dumnezeu, văzînd credinţa şi toate necazurile prin care a trecut pentru a-şi păstra curăţia trupului şi fecioria, a arătat semne şi pentru cei care o ispiteau, pedepsindu-i, ori aşa cum s-a arătat, după moarte semnul Sf. Cruci sub formă de nori, prin care să vadă lumea că a avut o viaţă plăcută lui Dumnezeu, proslăvind-o astfel prin semnul arătat.

Vă îmbrăţişez pe toţi cu toată dragostea. Iertaţi-mă pe mine păcătosul,

Monahul Marcu

7 august 1996

Dragii mei,

I. Mai întîi să ştiţi că pe Tanţa şi pe Mia le-am pus la Sfîntul Maslu, care se face la noi în fiecare joi spre vineri.

Biserică. Fecioara Maria a fost de-a noastră. Oricine venea la ea, era îndreptat către calea Bisericii. Nu se erija în binefăcătoare...Eu am spovedit-o, eu am împărtăşit-o timp de 20 de ani, îi pot spune fiica mea duhovnicească".)

II. Nu mai puneţi două nume pentru aceeaşi persoană la pomelnice, căci omul nu are două suflete, ci numai unul.

III. Orice pomelnic de la Acatist se trece şi prin Proscomidie, de unde se scot părticele din Jertfa Mîntuitorului, şi aici nu se pot pune pomelnicele sectarilor şi ale celor cu păcate grele: avorturi, ucigaşii, fumătorii, hoţii... şi alte păcate grele.

Dar la mănăstirea noastră se citeşte Psaltirea între slujbe, permanent. Şi la citirea Psaltirii se pot pune orice pomelnice, iar Psaltirea are mare putere la orice nevoie şi necaz.

IV. Deşi pe voi vă pomenesc zilnic, căci mi-am notat numele şi al vostru şi al celor din celelalte pomelnice, fiind eu bătrîn şi cu multe alte necazuri, nu mă mai duc la biserică, ci îmi fac pravila la chilie avînd multe pomelnice de pomenit.

V. Tare bine ar fi să nu cîrtim împotriva lui Dumnezeu, căci toate necazurile ce îngăduie Dumnezeu să vină peste noi în viaţa noastră pămîntească sînt numai urmare a dragostei Lui pentru noi, ca să nu suferim în Iad în vecii vecilor, ci prin puţinul timp de suferinţă, aici să ispăşim măcar pentru o mică parte din păcatele noastre, ca dincolo să avem odihnă şi pace împreună cu El şi cu toţi Sfinţii şi Îngerii.

Vă aştept să veniţi şi atunci vom mai vorbi şi alte lucruri folositoare.

Nu uitaţi, cînd veniţi, să-mi aduceţi aminte de o grădină ce-mi revine mie, acasă, la Malamuc.

Vă îmbrăţişez cu toată dragostea,

Monahul Marcu

pentru familia Păduraru
13 ianuarie 1997

Dragii mei,

Scrisoarea voastră am primit-o abia acum pe 7 ianuarie '97. Şi poşta mai întîrzie să vie din cauza atîtor sărbători.

M-am bucurat mult că frăţia ta te-ai deplasat pînă la noi acasă şi cît ai putut, ai lămurit şi problema cu pămîntul ce ne mai aparţinea nouă, după atîtea schimbări ce s-au întîmplat după o perioadă atît de lungă şi încurcată. Aşa încît nu se mai poate face nimic altfel decît aşa cum deja se află ea acum.

Mă bucur că Gicu a lui nenea Năiţă s-a mutat în casa lor bătrînească. El e un om activ şi iscusit şi se poate descurca uşor în orice problemă. Mă bucur mult şi de soţia lui că s-a zbătut aşa de mult ca să-şi crească atîţia copii, că ştiu că nu-i uşor acest lucru. Dumnezeu îi va răsplăti mai ales cînd va fi să treacă prin poartă. Cetiţi Psalmul 126 – 3, 4, 5 şi 127 – 3, 4, 5, 6. *Poartă înseamnă Vămile Văzduhului,* cînd vom trece fiecare prin ele, şi vrăjmaşul omului îi va aduce aminte, între altele, şi ce a făcut fiecare cu copiii lui.[1]

[1] Ciorna rămasă între hîrtiile Părintelui Marcu mai avea următorul paragraf: „Aceşti psalmi i-am citat mai ales pentru soţia lui Gicu, pentru că eu de câte ori îi citesc, întotdeauna mă gândesc la toţi cei care au crescut mulţi copii, cum am fost şi noi cu toţi fraţii noştri. Şi ei la rândul lor au crescut de asemenea fiecare copii mulţi, atât cât a rânduit Dumnezeu pentru fiecare, nu cum gândeşte acum fiecare, cum gândeşte fiecare om, cum crede el că e mai comod."

Şi acum cîteva sfaturi şi pentru Tanţa, de la naşul şi unchiul ei. După ce va scoate piciorul din pururi şi va putea merge, să se obişnuiască să meargă regulat la biserică la toate slujbele şi să-şi rezolve toate problemele sufleteşti aşa *cum o va învăţa preotul de care aparţine.* Şi dacă mai trăiesc şi eu pînă la vară şi ea ar putea veni pînă aici la mine, am putea discuta şi împreună aceste lucruri.

Maria, dacă vrea, să mănînce din ce în ce mai puţin, cît mai puţin, atît cît să fie sănătoasă, dar fără nici un abuz de mîncare şi astfel se va mai uşura. Să meargă şi ea împreună cu Tanţa la biserică şi să-şi rezolve şi ea problemele sufleteşti. La fel şi ceilalţi fraţi ai lor, Mihai, Ion şi Vica, să nu uite că şi ei au probleme sufleteşti de rezolvat. La fel şi frăţiile voastre şi toţi din familiile noastre: nu uitaţi de suflet.[1]

Am scris toate acestea prin frăţiile voastre şi transmiteţi-le cum vă pricepeţi, că eu nu le pot scrie la fiecare; pe mine mă oboseşte chiar şi gîndul.

Încolo, fraţilor mă lupt şi eu cu necazurile bătrîneţelor, care vin din ce în ce mai multe şi mai greu de purtat. Dar slavă Domnului de toate, că numai cu ajutorul Lui le mai pot face faţă.

Vă îmbrăţişez pe toţi cu toată dragostea,

Monahul Marcu

[1] Ciorna mai cuprindea aceste rînduri: „să şi-l mântuiască cât va mai trăi pe acest pământ, căci dincolo nu mai poate face nimeni nimic pentru mântuire decât slujbele Bisericii şi milosteniile ce se fac pentru cei adormiţi."

pentru Dobre Paul
10 noiembrie 1997

Dragii mei,

Am primit pachetul cu toate bunătățile din el.

Ați vrut poate să adunați toate bunătățile pământului să mi le trimiteți mie, nevrednicului și păcătosului ce sînt?!

Vă mulțumesc din tot sufletul pentru toate și Dumnezeu să vă răsplătească cum știe El mai bine pentru dragostea și milostivirea voastră.

Între pomelnicele de morți la tatăl vostru Petre era menționat cuvîntul „fără lumină" – adică fără lumînare. Pentru că altă dată mi s-a spus că înainte de moarte se spovedise și se împărtășise, ori dacă e vorba că numai fără lumînare, să nu aveți nici o teamă, că lumînarea este numai un simbol al luminii din viața viitoare.

Ceea ce ne ajută sînt faptele noastre bune, mărturisirea sinceră, dezlegarea preotului, facerea canonului, împărtășirea cu Sfintele Taine, milostenia și tot ce-i plăcut lui Dumnezeu.

Dar cîți oameni mor în tot felul de împrejurări, mai ales în războaie și cîte alte situații – fără lumînare?! Și cîți dintre ei vor fi mai plăcuți Domnului decît noi?

Am dat pomelnicul de vii și morți cu 50 de mii la biserică, iar eu, cu toată nevrednicia, vă pomenesc și ziua și noaptea.

Transmiteți la toți cunoscuții mei, toată dragostea mea,

Monahul Marcu

ianuarie 1998

Rugăciune (pentru foștii camarazi)

Și eu după ce îmi termin rugăciunea pentru toți care îi pomenesc zilnic, fac această rugăciune:

Iartă-le, Doamne, greșelile și păcatele pe care le-au făcut pînă acum, curățește-i de ele și-i mîntuiește.

Dă-le sănătate sufletească și trupească, cuget bun, inimă curată, putere de dragoste față de Tine și față de aproapele lor. Luminează-le mintea și calea ca să înțeleagă învățăturile și poruncile Tale ca să poată face voia Ta. Pe cei ce au slăbit în credință, întărește-i în credință. Cei care s-au depărtat de credință, întoarce-i la credință, iar pe cei care au conștiința adormită, trezește-le, Doamne, cum știi mai bine conștiința, ca să-și dea seama de greșalele și păcatele pe care le-au făcut, de urmările lor în viața aceasta și în cealaltă. Să se cutremure, să se îngrozească, să se hotărască să se îndrepteze, să-și mărturisească păcatele, să se pocăiască și să-și petreacă restul vieții în curăție și în sfințenie după cuvîntul Tău și să poată cîștiga viața veșnică întru Împărăția Ta. Amin.

Iar după rugăciunea pentru cei adormiți, zic:

Iartă-le, Doamne, greșalele și păcatele ce ca niște oameni vor fi făcut în această viață fiind, curățește-i de ele și-i mîntuiește, pururi-i în ceata drepților Tăi și-i odihnește, Amin.

Am lăsat fratelui care mă ajută adresa frăției tale.

Eu, după ce m-am împărtășit, cu rugăciunile Bisericii și ale Părinților și toți binevoitorii, mă simt ceva mai binișor, slavă Domnului!

Primiți fraților din partea unui neputincios ca mine, toată dragostea frățească, mai întîi pentru cei din familia mea, ca şi pentru toți prietenii şi cunoscuții mei.

Monahul Marcu

o scrisoare de la Dobra Alin,
Baia Mare, către Părintele Marcu,
29 octombrie 1998

Părinte drag,

Pentru că vă simt foarte apropiat de sufletul meu şi pentru că mi-e dor de sfinția voastră, vă anunț că m-am căsătorit cu Evdochia şi vă fac o mare rugăminte.

Vă sînt recunoscător pentru rugăciunea de mîntuire şi acele scurte rugăciuni, pentru că m-am dus anul trecut la Părintele Nifon, la sfatul Sfinției voastre şi acum ne e duhovnic, pentru că vă rugați pentru noi, că ne-ați primit, ne-ați mîngîiat şi ne-ați sfătuit. Pentru că m-ați sfătuit să fac 40 de acatiste la Sfîntul Nicolae şi Dumnezeu mi-a dăruit-o pe Evdochia.

Şi acum vă fac rugămintea în numele Celui ce zice: „Pe cel vine la mine nu-l voi scoate afară". Îmi sînteți tare drag şi vă rog să ne scrieți cîteva rînduri, cîteva sfaturi, ce vă va da Domnul. Nu ştiu ce să vă întreb dar Îl rog pe Dumnezeu să vă dea un cuvînt pentru inima noastră.

Un cuvînt care să vină de la Dumnezeu, dar şi de la un bătrîn şi scump prieten (iertați-mi îndrăzneala de a vă numi aşa), un cuvînt pe care să-l ținem în mintea şi inima noastră, să-l întrupăm în viața noastră, un cuvînt la care să revenim atunci cînd ne vom simți singuri şi osteniți în călătoria către Împărăție.

Nu ştiu de ce îmi doresc atît de mult acest cuvînt – aşa simt – şi aş fi trist dacă ați disprețui cererea mea.

Îl aştept ca şi din partea lui Dumnezeu, venind de la un suflet drag, ca şi un fel de testament al dragostei de la un părinte şi prieten apropiat.

Aşa îl simt şi-l aştept cu nerăbdare.

Iertați-mi îndrăzneala şi osteneala pe care v-o cer, dar foarte mult vă rog să țineți seama că noi sîntem la început de drum şi avem nevoie de ajutorul dragostei.

Vă rog, nu lepădați cererea mea din pricina smereniei şi a oboselii, poate Hristos Domnul vrea să ne îmbărbăteze şi să ne mîngîie prin acest cuvînt.

Iar dacă sfaturile sfinției voastre vor da roade în sufletele noastre şi sfinția voastră vă veți bucura de bucuria noastră, dacă ne vom mîntui împreună, căci cu acest gînd ne-am căsătorit.

Dacă unele din cuvintele pe care ni le-ați spus le-am uitat, cele pe care ni le veți scrie, avîndu-le pe hîrtie nu le vom uita aşa de uşor.

Vă rog iertați-ne şi pomeniți-ne pururi la rugăciune. Vă mulțumesc pentru toate şi-L rog pe Cuvîntul Tatălui să vă dea cuvînt şi pentru noi.

„Doamne, Te rog, fă cum vrei şi cum ştii, şi Tu Însuți dă-ne cuvînt prin dragul nostru părinte şi prieten. Amin."

Cu drag şi dor,

Alin şi Evdochia

P.S.

Vă rog, nu ne lăsați fără cuvînt.

Scrisori fără răspuns

(fragmente mai interesante
din scrisorile primite de Părintele)

martie 1989

Iubite frate,

A trecut mult timp de cînd nu mai am nici o veste de la Sihăstrie. Eu nu am mai putut veni pentru că nu mai am vigoarea şi rezistenţa pe care o aveam altădată...

Acum aştept să vină luna iunie, copiii să ia vacanţă iar eu să plec la Arnota unde mă aşteaptă părintele Paulin...Nu cred că la toamnă mă mai întorc la Bucureşti. Aş vrea să rămîn acolo, sus, la Arnota lui Matei Basarab şi Constantin Brâncoveanu...

Vreau să-l pot convinge pe părintele Paulin să scrie un istoric al mănăstirii, care este o frumoasă împletire de legendă şi adevăr...

Am avut bucuria de a sta cu părintele Stăniloae căruia i-am făcut o vizită acasă la dînsul împreună cu părintele Paulin care îl cunoştea, şi împreună şi-au lămurit unele probleme creştine, între care şi atitudinea faţă de religia creştină (*creştinism)* a lui Mircea Eliade şi Constantin Noica...

A murit fratele părintelui Sofian. Roagă pe sora Teodora să-ţi spună cum a murit...

Te îmbrăţişez cu dragoste de frate,

Dumitru Lungu

Bucureşti, 9.11. 1989

Prea Cucernice Părinte,

V-am trimis vorbă că sînt gata cărţile pentru suflet (Sfătuire dulce şi Mărturisire generală) şi n-a venit nimeni să le ia. Mi-a dat telefon Părintele Partenie dar pleca la Breaza şi n-a putut să le ia. Acum s-a făcut şi Psaltirea Maicii Domnului şi pe la Sfîntul Nicolae vor fi şi legate.

Spuneţi-i, vă rog, Părintelui Cleopa, că la cartea Sfinţiei sale încă nu se poate începe căci nu are substanţele de care are nevoie (cantitate aşa de mare). Aşa că o să mai întîrzie şi îl rog să mă ierte, dar nu sînt eu vinovat. Dacă are cineva drum prin Bucureşti, să vină cu rucsacul şi poate să ia ceea ce este gata.

Cu smerită plecăciune,

fr. Traian

Tănţica – soţie
Mariana – cumnată
care te ştiu din căutările noastre.

1994 (anul morţii lui Al-dru Popşor)

Iubite frate,

...Acum două zile am fost la înmormîntarea lui Popşor Alexandru, soţul Lucicăi Scurtu.

La Mislea, fetele au construit o capelă de o frumusețe ieşită din comun, a fost sfințită de episcopul Snagoveanu.

Nicu Popescu a editat o carte foarte bine scrisă, editată la Gazeta de Vest. În această carte se vorbeşte în cîteva locuri şi de Costică Dumitrescu. Cu Părintele Voicescu nu am putut sta de vorbă pînă acum. Costache Georgescu este bolnav... Nelu Rusu îți transmite urări de bine şi sănătate...

Cu multă dragoste,

Dumitru

nedatată

Părinte Marcu,

Am rugat pe Jijie să-ți scrie el ce să faci, pentru că el, aici, la asociația din Bucureşti a făcut parte din Comisia care înainta actele fiecărui fost deținut la Ministerul Muncii...

În Bărăgan, pe lîngă Slobozia, pe locul unde a fost Sf. Mănăstire Piteşteanu care a fost dărîmată în timpul comuniştilor, părintele Făgețeanu, pe care îl cunoşti, cu ajutorul asociației a făcut o tabără şi vor să ridice şi un mare monument care necesită multă cheltuială, pentru toți morții necunoscuți din toată țara. Tabăra respectivă a lăsat o impresie excepțională în toate satele din jur.

Asociația se găseşte în mare încurcătură pentru că nu are suficiente fonduri... Îndrăznim să rugăm pe Părintele Cleopa, dacă are posibilitatea, să ne ajute. Comunică-mi şi fie ca să-l trimit pe părintele Făgețeanu, fie eventual pe Jijie, după acest ajutor. În

nici un caz să nu-i trimită pe numele lui Tică Dumitrescu sau la asociație pentru că nu ajung acolo unde trebuie... S-a mai ridicat o cruce din marmură foarte frumoasă la Ciuc unde au stat fetele şi unde a murit Marieta. Prahovenii au ridicat o cruce la Târgşor, unde au stat elevii, iar acum sibienii au strîns peste două milioane pentru a ridica un monument mare la Aiud. Pe locul unde erau înmormîntați deținuții la Aiud s-au făcut cocine de porci... O cruce frumoasă s-a ridicat la Târgu Ocna unde este înmormîntat Valeriu Gafencu, pe care lumea care l-a cunoscut şi îl consideră un sfînt. Wurmbrandt a vorbit despre el la televizor extraordinar de frumos.

Să ne ierte Părintele Cleopa că îndrăznim acest lucru, dar ce se face la Balaciu, unde a fost Mănăstirea Piteşteanu, este un lucru extraordinar. Şeful taberei de la Balaciu este Paraschivaş pe care îl cunoşti şi care mereu întreabă de dumneata.

...Cu dragoste de frate,

Dumitru

nedatată, (pe cînd
pr. Paulin era încă la Arnota)

Părinte Marcu,

...Arnota – în cele două luni cît am stat – mi-a dat noi puteri, chiar şi fizic. Am fost tot timpul ghidul mănăstirii. Are un istoric minunat şi chiar viața lui Matei Basarab este un mare îndemn spre bine pentru orice om... Am avut şi multe satisfacții care îmi dădeau aripi. Cînd vedeam femeile plîngînd şi copiii cu ochi mari ascultîndu-mă cu un interes pe care

nu l-am văzut de mult la oameni, mi-am dat seama că oamenii plecau de la Arnota cu mai multă dragoste de Neam şi Dumnezeu...

Acum scriu un istoric al Arnotei şi al lui Matei Basarab, care are o viaţă plină de evlavie şi multă iubire de Dumnezeu. A murit în jilţ în timpul Sfintei Liturghii; aşa a vrut să moară şi aşa a murit. Al doilea ctitor al Arnotei este marele martir Constantin Brâncoveanu. Amîndoi au avut trăire înaltă iar sfîrşitul lor se aseamănă cu sfîrşitul sfinţilor...

Dacă aş fi mai tînăr şi aş avea vitalitatea de altădată... m-aş face ghidul unei mănăstiri a lui C. Brâncoveanu, M. Basarab sau Ştefan Vodă...

Am uitat să-ţi spun că Petre avea o singură părere de rău, aceea că nu a putut rămîne la Sihăstria lîngă părintele Marcu. De multe ori îmi spunea de sfaturile atît de îmbunătăţite ce i-ai dat. Într-o noapte m-am trezit pe la ora două noaptea şi am observat că trecuse peste o oră iar Petre făcea metanii. „Ce faci Petre?", îl întreb. „Nu am somn şi sfatul părintelui Marcu în asemenea situaţii acesta este", a fost răspunsul lui. M-a impresionat ataşamentul atît de puternic de frăţia ta într-un timp aşa de scurt.

Sînt convins că dacă rămînea la Sihăstria – alături de frăţia ta – ajungea un adevărat călugăr îmbunătăţit. Dumnezeu va avea grijă de el. La Arnota este altceva, este un continuu du-te – vino.

Îţi mai trimit două ciocănele – desigur că zîmbeşti cînd ţi-oi arăta rostul lor. Ştiu că ai reumatism. Trebuie să te loveşti cu cel mai tare pe toate părţile corpului, îndeosebi pe cele bolnave. Cu al doilea ciocănel, care are perna mai moale, te loveşti pe fluierele picioarelor. Acest lucru trebuie făcut zilnic...

Cîte despre iconiţa cu Maica Domnului şi Pruncul pe care mi-ai trimis-o prin Petre, m-a rugat atît de mult fratele Petre (să i-o dau) care voia să aibă ceva de la frăţia ta, că nu am putut să-l refuz.

Părintele Paulin are nişte întîmplări minunate asemenea celor din „Istorioare duhovniceşti". Îl pot ruga să le scrie şi să vi le trimit.

Vă îmbrăţişez pe toţi cu toată dragostea,

fratele Dumitru,
24 ianuarie 1993

Săruleşti,
15 ianuarie 1994

Iubitul meu frate,

... De la ultima noastră despărţire a trecut destulă vreme şi multe am mai pătimit. Dar speranţa care nu m-a părăsit mi-a fost întărire, precum şi credinţa în Dumnezeu.

De obicei lumea se împarte în două: în eroi şi negustori. Primii spun ce să dăm noi lumii acesteia, iar ceilalţi ce să luăm noi de la lumea aceasta.

Eroi nu sînt numai acei ce se luptă şi învinge sau mor, ci şi acei părinţi ce-şi rup de la gura lor bucata de pîine şi o dau copiilor. Se bucură şi se îngraşă numai de satisfacţia că copilul lor are ce mînca.

Cît despre afirmaţia Sf. Ev. Ioan din Evanghelie - „Fiţi desăvîrşiţi precum Tatăl vostru din ceruri desăvîrşit este" sau fiţi ca nişte dumnezei, este grea. Să încercăm să ne însuşim aceste învăţăminte sfinte sau să facem măcar paşi întru desăvîrşirea noastră.

...(îi cere apoi părintelui ajutorul pt. nişte bolnavi, cu diagnostice detaliate – deoarece aflase că la Sihăstria este un călugăr ce trata cu plante tot felul de boli...)

Te îmbrăţişez,

Basu

Prodromu

Evloghite Pater Marcu,

Vă rog să mă iertaţi că vă scriu abia acum...

Ne bucurăm că am reuşit să ajungem aici, la Prodromu. Cu noi doi sîntem nouăsprezece. Numai ca forţă de muncă şi tot înseamnă mult pentru ei venirea noastră aici... Se pot face multe lucruri în acest loc, numai să avem răbdare. Sper să ajut cum pot mai bine obştea şi să mă formez şi eu.

Sînt multe cărţi de tradus, bune. Sînt oameni care nu au cui să-şi dea cuvîntul de folos. Sînt mulţi bătrîni singuratici pe la chilii. Sînt atîtea de văzut în Sfîntul Munte...lucruri de valoare excepţională, istorică, duhovnicească, literară care riscă să rămînă îngropate odată cu anii. Acum se scrie o altfel de istorie. Alta este şi lupta satanei. De aceea vă spun că nu este deloc întîmplătoare venirea mea aici...

Dar, v-am scris nu numai ca să vă înştiinţez de venirea mea aici, ci să vă şi mulţumesc totodată pentru tot ce aţi făcut pentru mine. Sufleteşte, în Sihăstria cel mai mult am fost legat de Sfinţia voastră. Am vorbit despre Sfinţia voastră şi cu Părintele Petroniu. M-am bucurat de cele ce mi-a spus. Vă preţuiesc mult şi vă admir. Este o cinste pentru mine că v-am cunoscut. Cît voi fi am să vă pomenesc cu

drag în rugăciunile mele. Nu pot cuprinde în cuvinte ce simt şi cît vă datorez!...

Cu deosebit respect şi aleasă consideraţie, vă sărut dreapta,

fr.Ioan (azi Ierom. Amfilohie)

din altă scrisoare:

Îmi aduc aminte de discuţiile de la stupină. Spuneaţi la un moment dat: „Ce bine ar fi dacă ar trece fiecare măcar un an prin puşcărie ca să înţeleagă mai bine unele realităţi". Ştiţi, am o speranţă tainică, că aţi consemnat pe undeva, totuşi, o parte din experienţa pe care aţi făcut-o în perioada de detenţie, spre folosul celor mulţi şi mărirea lui Dumnezeu. N-am uitat nici acum acele cîteva întîmplări minunate pe care mi le-aţi istorisit. Îmi dau multă forţă şi curaj. Este o cinste pentru mine că v-am cunoscut. Am să vă port în inima mea cît voi fi.

10 aprilie1994,
Prodromu

„Dumnezeu nu se uită la om
cum se uită om la om."

Iubitului Părinte Marcu,

Salutări monahale şi „Hristos a înviat" din Grădina Maicii Domnului unde călugării psalmodiază, îngerii cîntă şi serafimii doxologesc.

Aflaţi că a fost un drum greu pînă aici, plin de ispite, punîndu-se la încercare dorinţa şi credinţa noastră. Însă acum totul este minunat!...

Ca unul care ați avut odinioară aceeași dorință, însă prin cine știe ce lucrare a Celui de Sus nu ați reușit să mai ajungeți, aflați că noi sîntem veniți aici în numele tuturor celor care ne-au ajutat, ne-au încurajat, s-au rugat și încă se roagă pentru noi, în numele tuturor acelora care ne-au dat tărie, putere și speranță, într-un cuvînt, în numele tuturor acelora care ne iubesc!...

Cu deosebită prețuire,

fr. Dumitru

9 ianuarie 1998

Iubite frate monah Marcu,

M-am bucurat mult de primirea rîndurilor sfinției tale, dar regret – iertată să-mi fie îndrăzneala – că ai dat acele medicamente, care nu erau pentru ficat, ci pentru o revigorare a organismului în general. Cred că ți-ar fi fost de folos!

Mulțumesc pentru RUGĂCIUNE, care va rămîne o mărturie vie a grijii ce ne-o porți nouă, celor ce n-am fost capabili să ne sacrificăm restul vieții Domnului Iisus Hristos.

Avem o rugăminte:

Virgil Maxim a primit din partea familiei bădiei Trifan Traian un manuscris intitulat: „Mărturisesc", o lucrare pur creștinească de o înaltă factură teologică.

Acest manuscris, Virgil Maxim l-a încredințat lui Ovidiu Guleș de la Timișoara – Gazeta de Vest, cu rugămintea de a fi publicat înaintea cărții lui. Guleș tergiversează însă această apariție, pentru care motiv Gigi Dragon vrea ca Sfinția ta să întrebi pe Părintele Ioanichie dacă nu cumva este dispus ca acest manuscris să fie tipărit la Sihăstria.

Dacă este de acord, noi vom încerca să-l aducem de la Timișoara.

Ultima scrisoare a Sfinției tale am dat-o și altora ca să ia cunoștință de rugăciunile ce le faci Sfinția ta pentru noi, păcătoșii.

Te îmbrățișez cu toată dragostea de frate,

Nicu Popescu

Din dosarul de pensionare

1973
R.S.R.,
Ministerul de Interne,
Oficiul pentru primirea, evidența,
şi urmărirea rezolvării reclamațiilor,
sesizărilor şi propunerilor cetățenilor,
Nr. 66.441 din 30 ian. 1973

Către,
Arhiepiscopia Iaşilor
Mănăstirea Sihăstria
Com. Vânători, jud. Neamț

La adresa dvs. nr. 725 din 21.XI.1972, vă comunicăm că Dumitru St. Constantin născut la 12 septembrie 1910, în comuna Hătcărău, jud. Prahova, fiul lui Stere şi Ana, în perioada 10 noiembrie 1943 – 16 mai 1951 a fost privat de libertate în baza unei sentințe judecătoreşti.

De la data de 16 mai 1951 pînă la 8 iunie 1954 a fost privat de libertate în baza unui act administrativ.

La data de 8 iunie 1954, constatîndu-se că avea de executat o pedeapsă de 20 ani muncă silnică dată de

Curtea Bucureşti – în lipsă prin sentința 1358 din 1949, a fost trimis în penitenciar pentru executarea pedepsei, de unde la data de 15 aprilie 1956 a fost pus în libertate, pe baza deciziei 1412/1955 a Tribunalului Capitalei prin care se încetează urmărirea penală în baza art. 9 din D.L. 421/1955 sentința 1358 fiind anulată.

Şeful Oficiului,
(ss) indescifrabil,
L.S.

1973

Către
Direcția Generală de Asigurări Sociale
şi Pensii din Ministerul Muncii Bucureşti

Subsemnatul Dumitru St. Constantin născut în 12 septembrie 1910 în comuna Hătcărău, jud. Prahova, în prezent angajat la M-rea Sihăstria în postul de apicultor;

Cu deosebită stimă vă aduc la cunoştință cele de mai jos:

În 10 noiembrie 1943 am fost privat de libertate în baza unei sentințe judecătoreşti pînă în 16 mai 1951.

De la data de 16 mai 1951, deşi expirase termenul de condamnare, am fost reținut în continuare pe baza unui act administrativ pînă la 8 iunie 1954 adică 3 ani şi 23 de zile.

În continuare am fost reținut pe baza sentinței 1358/1949, care nu-mi aparținea mie, ci era numai asemănare de nume, corespunzînd numai unele da-

te. Făcîndu-se verificarea tuturor datelor mele cu cele din sentința 1358/1949, s-a constatat că această condamnare nu-mi aparține şi s-a anulat sentința 1358/1949 şi am fost pus în libertate la data de 15 aprilie 1956 adică încă un an, 10 luni şi 8 zile, deci în total am fost reținut fără sentință legală un număr de 4 ani 11 luni şi o zi.

În prezent am vîrsta de 62 de ani şi mi se face dosarul pentru pensionare la Oficiul de Pensii Piatra Neamț.

În Hotărîrea 252/1967 pt. aplicarea Legii 27/1967 la cap.V art. 29 litera 1 se spune: art.29 În afară de perioadele prevăzute de art. 99 din legea pensiilor, se consideră vechime în muncă şi timpul cît angajatul:

a)...

l) a fost privat de libertate în locuri de detențiune în baza unui act administrativ.

Comparînd acest articol de lege şi cu adeverința nr. 66441 a M.I. anexată în copie, se vede că ele coincid ca fond. În adeverință se specifică clar că am fost deținut pe bază de act administrativ timp de 3 ani şi 23 de zile, iar din sentința anulată 1 an, 10 luni şi 8 zile. Acest timp după art. 29 lit.l trebuie să mi se considere vechime în muncă după cum se specifică şi la art.30al.f pentru stagiul militar avînd aceeaşi redactare similară.

Mai menționez că actul administrativ mi s-a aplicat după executarea pedepsei penale, imediat deci nu puteam fi angajat în cîmpul muncii.

Vă rugăm să binevoiți a aproba ca timpul specificat mai sus să mi se considere vechime în muncă, întrucît se încadrează perfect în art.29 lit.l pt. act

administrativ şi la art. 29 lit.e pentru anularea sentinței.

Răspunsul vă rugăm a-l trimite pe adresa:
Dumitru St. Constantin,
Mănăstirea Sihăstria,
jud. Neamț,
Of. Poştal Tg. Neamț,
La M-rea Sihăstria,
în 27 august 1973.

Cu deosebită stimă,

Dumitru St. Constantin